

NASLOV

Leto XXXIII

Št. 20

Murska Sobota,
13. marca 1981

CENA 4 DIN

VESTNIK

Kaže, da sta se zima in mraz končno le poslovila, začela pa so se že tudi prva spomladanske opravila. Polne roke dela imajo v teh dneh tudi vinogradniki. Od rezi vinske trte je odvisno, kakšen bo pridelek grozdja, zato je pri tem delu

potrebno tudi znanje. Upajmo, da bo letošnja rez v pomurskih vinogradih dobra in da nas pred trgatvijo ne bo spet presenetila toča.

Foto: Albert A.

PROBLEMSKA KONFERENCA KOMUNISTOV V GORNJI RADGONI

Na porabi se lomijo kopja

Le z brzdanjem vseh mogočih apetitov in spóznanjem, da je mogoče trošiti le toliko, kolikor ustvarimo, je bila — vsaj zdi se tako — osrednja misel obsežne razprave na problemski konferenci komunistov minuli ponedeljek v Gornji Radgoni. Posegli so na zelo žgoča in občutljiva področja: gradbeništvo, s posebnim poudarkom na usmerjeni stanovanjski izgradnji, preobrazbo denarno-kreditnega in bančnega sistema, kmetijsko problematiko in ekonomsko socialni položaj delavcev.

Spričo brezštevilnih žgočih in zahtevnih vprašanj, ki jih seveda vseh ni bilo mogoče doreči, se zdi, da je bila uvodoma nakazana rdeča nit med razpravo kdaj pa kdaj zamegljena. Navzlic temu pa se je zelo jasno pokazalo, kaj vse prinašajo zaostreni pogoji gospodarjenja in kako boleč zna biti obračun z dosedanjim, marsikje še razsipniškim in v nemarnim obnašanjem in ravnanjem.

Najčesče so razpravljali omenjali naslednja vprašanja: standard delavcev povezan s kupno močjo prebivalstva, področje družbenih dejavnosti, predvsem otroško varstvo, komunala in nekateri kazalci iz lanskoletnega, tu pa tam pa tudi že letošnjega gospodarjenja v občini. Prav na področju porabe se namreč najpogosteje lomijo kopja in prihaja celo do vsakovrstnih izkrivljanj in izsiljevanj.

V srednjeročnem referendumskem programu je jasno zapisano, kaj vse načrtujejo pri naložbah, toda — je bilo rečeno — v skupnosti za otroško varstvo in na občinskem izvršnem svetu iz nerazumljivih razlogov podpirajo dodatno izgradnjo otroškega vrta v Gornji Radgoni. Pri samoupravnih komunalni interesni skupnosti se skorajda vsakodnevno odpirajo novi in novi problemi, pa naj gre za ureditev industrijske cone na Meleh, zadovoljevanje komunalnih potreb v krajevnih skupnostih ali — naj samo omenimo — težnje, da bi v krajevnih skupnostih Gornja Radgona oziroma Radenci ustanovili lastno komunalno skupnost, Lani je bilo dogovorjeno, da se morajo strokovne službe v SIS med sabo povezati zaradi lažjega in cenejšega poslovanja, vendar pa dalj od razmišljanj niso prišli. Izvajalci del, a tudi projektanti, so z zavlačevanjem in neizpolnjevanjem obveznosti krepko podražili izgradnjo dijaškega doma v Radencih, ki bi ga morali predati namenu že lanskega avgusta.

Obstaja določena bojazen, da bodo zaradi padca standarda in zvišanih cen za otroško varstvo velike težave pri vzgoji in varstvu otrok v otroških vrtcih. Pri tem se namreč prerado pozablja, da bi se morali v vzgojnovarstvenih zavodih veliko bolj povezovati s prizadetimi, torej starši in krajevno skupnostjo in ne, da rešujejo probleme preko občine in celo republike.

Skratka, na problemski konferenci ZK v Gornji Radgoni, ki je bila očitno sila kritično nastrojena do cele vrste problemov, so se zavzeli, da bo treba na nekaterih področjih krepkeje prijeti v roke in docela zaostriti odgovornost komunistov.

B. Ž.

LJUTOMER

Priprave na končni preizkus

Kar dva posveta na isto temo sta v Ljutomeru dala podobno sliko o pripravi na zaključne akcije. Nič nas ne sme presenetiti 80/81. Po programu, ki sta ga pripravila pomurski medobčinski svet SZDL in občinska konferenca SZDL Ljutomer naj bi zaključna preverjanja bila končana do konca tega meseca. Na posvetu v Ljutomeru so na regijskem in občinskem nivoju ugotovili, da je faza usposabljanja vseh struktur SLO in družbene samozaščite praktično gotova in bo treba preiti na naslednjo stopnjo — preverjanje delovanja in usposobljenosti v občini in regiji.

V ta namen so ustanovili regijsko delovno skupino, ki bo ugotovila stanje usposobljenosti in potek priprav na zaključno akcijo ter do preizkusa odpravila pomanjkljivosti. Seveda pa bo ta delovna skupina tudi koordinirala priprave in jih pomenila, tako da bo celoten končni preizkus lahko v celoti deval na nivoju regije.

Tudi občinski posvet, ki je bil takoj po regijskem, je imel na dnevnem redu priprave na NNPP 80/81. Predstavniki vseh družbenopolitičnih organizacij so poročali o stanju in poteku priprav na zaključno vajo, ki naj bi tudi pokazala, kako smo odpravili napake in pomanjkljivosti, ki so se pojavile na podobni vaji leta 1979. Seveda so odgovorni že zagotovili, da so napake odpravljene in da se letos ne bodo ponovile. Na posvetu so tudi ugotovili, kako poteka nabava potrebne opreme za SLO in družbeno samozaščito, ki je bila tudi ena od pomembnih nalog v pripravi na NNPP 80/81.

Na obeh posvetih so ugotovili, da je stanje zadovoljivo in da ne more biti težav in problemov pri letošnji vaji. Dana pa je bila tudi naslednja pobuda: po rokovniku so akcije predvidene do konca prve polovice leta. Predlog je, da bi se naj delo na področju družbene samozaščite in SLO razširilo na celo leto, tako da bi bile nekatere večje akcije tudi v drugi polovici leta.

Dušan Loparnik

Samozaščita tudi na njivah

in travnikih

stran 8

BREZ GNOJIL LE POL PRIDELKA

stran 7

„ŠE ŠMARNICA POSTAJA SLAJŠA“ pravijo na vrhu in v okolici Zgornjega Porčiča, kjer je bilo nekoč kraljestvo vinogradov, danes pa so nanje ostali spomini o trdem življenju, ilovnati zemlji in žuljavih dlaneh.

Reportažni zapis objavljamo na str. 16.

Materialne dobrine niso vse

Sekretar predsedstva CK ZKS Franc Šetinc je v pogovoru za časopis Komunist ocenil najnovejšo tokove na naši idejni fronti — o družbeni kritiki in o naši duhovni

lenobnosti; o zavesti, ki vsak napad na lastno birokratsko pozicijo razglašala za napad na sistem in zvezo komunistov.

Na vprašanje, koliko vpliva potrošniška miselnost na temeljne vrednote naše družbe, je Šetinc dejal, da ta vpliv ni tolikšen kot mislimo. Predvsem živi večina ljudi v mejah ekstenzijskega minimuma, čeprav zidajo hiše, kupujejo avtomobile in podobno. To je naravno, in to ni fenomen potrošniške družbe. Največja nevarnost je v miselnosti, ki temelji na zavesti, da smo dozdnevno ustvarili komunistično družbo in da lahko porablamo po potrebah.

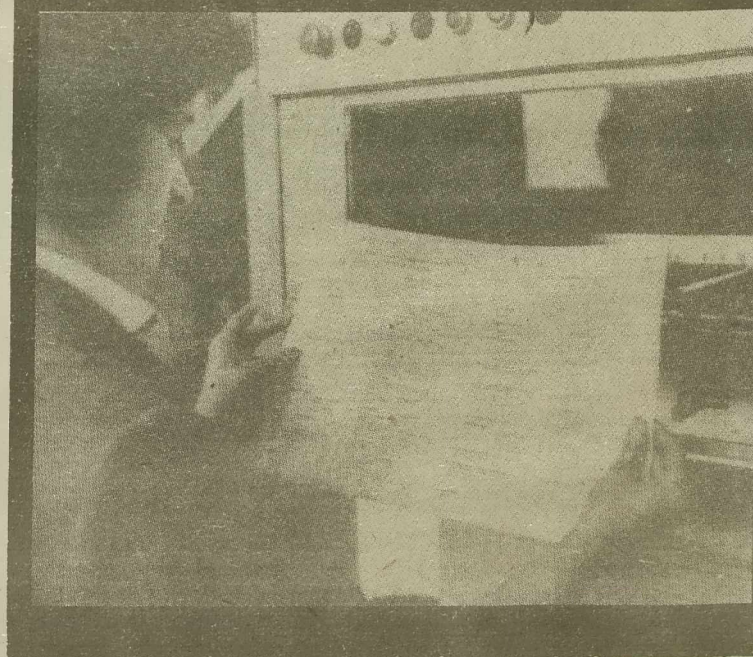
Nekatere kategorije ljudi, pa tudi posamezniki, se obnašajo tako, kot da je dva krat dva pet. Ti mislijo, da so materialne vrednote vse, da so statusni simboli vse. Drugi se ubadajo z ekstenzijskimi problemi. V posesti materialnih vrednot mnogi vidijo potrditev svoje veličine, in to tisti, katerim smo pustili, da so obogatili. Ti so največji zabavljalci, nezadovoljni zato, ker mislijo, da jim naša družba ne bo več dovolila, da bi bogateli, njihova edina skrb pa je, kako še bolj obogatiti.

Ko je Šetinc odgovarjal na trditve, da nikoli nismo imeli tako imenovane delavske opozicije, temveč opozicijo, ki se je porajala v političnih in intelektualnih krogih, je dejal, da je to res. Če bi bila delavska opozicija proti socializmu in socialističnemu samoupravljanju, bi bila zoper sebe. Vendar premalo upoštevamo, da 'opozicija' proti inflaciji in maniram potrošniške družbe obstaja že dalj časa. Te manire že leta jezijo delavci. V okviru samoupravljanja se delavci — celo v obliki stavk — bojujejo proti temu. Vprašanje je, ali smo se tega dovolj resno lotili. Na trinajsti seji CK ZKJ smo na primer rekli — to je bil, bi lahko dejali, trenutek resnice — da je inflacija največji napad na interese delavskega razreda. Zahtevali smo na primer, da je treba investicije zmanjšati za polovico, a se jih ponekod še dotaknili niso.

Ko je tov. Šetinc govoril o dialogu in kritiki, je med drugim dejal, da kritiko premalo razvijamo. Preveč se angažiramo za razvoj tako imenovane uradne kritike. Resolucije zveze komunistov ne dajejo odgovorov na vsa vprašanja. Resolucijski način dela je nasploh slaba stvar. Partija mora ustvarjati bolj živo in ustvarjalno komunikacijo ne samo v sebi, ampak tudi z drugimi socialističnimi silami.

Kardelj in Kidrič sta se rada pogovarjala z ljudmi, ki so bili na naši strani, ki pa so imeli tudi neke človeške dileme. Nekateri pogledi so bili tudi v nasprotju s politiko KPJ, vendar je bilo tudi dosti strpnosti. Danes je manj strpnosti in potrpežljivosti. Nekateri kulturni delavci in intelektualci so tolikanj zaposleni s svojim delom, da premalo spremljajo družbeno dogajanje. Namesto, da jih takoj okvalificiramo in etiketiramo, se je treba z njimi več pogovarjati. Treba jih je vprašati za mnenje o kakem družbenem problemu. Mi, politiki, smo ta način dela zapostavili.

Ko je govoril o administrativnih ukrepih je tov. Šetinc med drugim dejal: »Če bi se oprijeli tega, da bi vse reševali z administrativnimi ukrepi, tedaj bi se nujno sprožil proces, ki mu ne bi bilo videti konca. Morali bi se vprašati: kaj je z našo družbo, v kateri je treba ljudi s palico gnati v socializem?«

ŠE ZADNJE PRI-
PRAVE NA POPIS
PREBIVALCEV — Ob
drugih, temeljitih pri-
pravah za aprilski popis
prebivalcev, končujejo
tudi tiskanje popisnih
obrazcev, v katere bodo
po desetih letih spet
zapisali vse svoje naj-
pomembnejše podatke.
Na sliki: Delavka v ti-
skarni »Savremene ad-
ministracije« pregledu-
je pravkar natiskan ob-
razec za popis.

PLURALIZEM SAMOUPRAVNIH INTERESOV

O enotnosti često govorimo načelno, zlasti kadar je govor o nedotakljivosti naših revolucionarnih tradicij, kot je na primer pridobitev, ki jo izraža bratstvo in enotnost. Žal pa se pod obrambo takih pridobitev često skrivajo nerešena vprašanja samoupravne nadaljnje graditve že dosežene stopnje razvoja, kamor sodi tudi krepitev bratstva in enotnosti. Potem pa postajajo ti pojmi misteriozni, kakor je pač vselej, kadar se nekaterih bolečih vprašanj ne lotevamo, ker smo iz njih naredili tabu teme.

Med takšne teme, o katerih ne smemo več govoriti, ker smo se nekoč že opredelili, je tudi obveznost, da pomagajo manj razvitim, da se ne bi prepadli med razvitimi in nerazvitimi preveč povečevali in da se sploh ne bi več povečevali, temveč da bi se zmanjševali. Praksa obveznega vlaganja razvitih v razvoj nerazvitih območij, pa je, v jugoslovanskem obsegu, pokazala, da kljub spoštovanju teh medsebojnih obveznosti, razlike ne zmanjšujemo, temveč povečujemo.

Vprašanje je pri tem, ali razvoj razvitih tako hitro napreduje, da jih hitrejši razvoj nerazvitih območij preprosto ne more dohajati, ali pa naj bo razvoj razvitih počasnejši, da bi jih razvoj nerazvitih lahko dohitel.

Nesmisleno je kajpak zahtevati, naj se razviti ne razvijajo čim hitreje, kakor je tudi nesmisleno zahtevati, da dajejo toliko, da bi tudi njim premalo ostajalo za ohranjanje lastnega razvoja, kajti tekma v svetovnem gospodarstvu je ostra in smo z našimi najbolj razvitimi območji, še vedno v podobnem položaju kot so naša nerazvita področja v primerjavi z razvitimi, ker je okrog nas kar precej znatno bolj razvitih dežel.

PISMO IZ BEOGRADA

Vsa stvar ima korenine, v družbi nasploh in je gotovo res, da z dosedanjim razreševanjem odnosov med razvitimi in nerazvitimi območji ne moremo zagotoviti kakšnega bistvenega napredka. Kakorkoli na nerazvitih območjih dokazujejo, da jim uhaja ustvarjena akumulacija čez tržišče v razvita, tako lahko za vso jugoslovansko akumulacijo tudi trdimo, da nam čez svetovno tržišče uhaja v tujino. Prav tako nasprotno lahko trdimo, da nerazvita področja niso kos ekonomičnemu gospodarjenju, če kar naprej zahtevajo velike olajšave v kreditiranju in velika vlaganja v svoj razvoj, ker jih to ovira v enakopravnem gospodarjenju in jih zavaja v neracionalno uporabo tako dobljenih sredstev.

Spreminjanje sedanjih gospodarskih razmer, ki smo jih odnesli iz administrativnega načina gospodarjenja v gospodarjenje po načelih ekonomije dela, ki še niso povsem uveljavljena, je povod za obnavljanje razmišljanj o tem, kako je mogoče zagotoviti hitrejšo rast gospodarstva nasploh, posebej pa v gospodarsko premalo razvitih področjih. O tem smo lahko te dni slišali burne razprave tudi v ustreznem odboru zbora republik in pokrajin v skupščini SFRJ, kjer so se spotaknili zlasti ob načinu uporabe sredstev iz združevanja dela in sredstev, ker je že očitno, da tisti, ki združujejo delo in sredstva, morajo vnaprej vedeti zakaj jih združujejo, potem pa tudi, kako bodo s tako začetim sodelovanjem ustvarjali skupnosti in sebi najboljše delovne rezultate.

Nesporno je, da je v odnosu med zainteresiranimi republikami in pokrajinama zastavljeno vprašanje vloge države v takem skupništvu, ki naj temelji na neposrednem sodelovanju organizacij združenega dela in v okviru družbenih planov republik in pokrajin, ki dajejo minimalni, ne pa optimalni rezultat združevanja dela in sredstev, če ne ovirajo snovanja razvoja iz samega združenega dela.

Preveliko vztrajanje pri obveznem dajanju čez skupni sklad in na star davčni način zbiranja, kaže določeno nezaupanje v pripravljenost združenega dela za tako združevanje dela in sredstev, med tem ko združeno delo kaže nezaupanje v zbiranje sredstev brez odločilnejšega vpliva na njihovo uporabo. A to je bilo v razpravi označeno kot dialektično nasprotje med združenim delom in državo, ki ga lahko premostimo prav z razjasnjevanjem različnih samoupravnih interesov v odkritem delegatskem odločanju.

Viktor Širec

Telegrami

KAIRO — Načrtovani obisk egiptovskega predsednika Anvarja el Sadata v Washingtonu so preložili na zadnje četrtoletje letošnjega leta. Kot poroča agencija UPI, so se tako odločili, ker Reaganova administracija daje večjo prednost ameriškega gospodarstva in evropski varnosti kot pa bližnjem problemu.

KABUL — V Kabulu je bil prvi kongres afganistanskih sindikatov, na katerem so sprejeli statut in program dela centralnega sveta te organizacije. Kot poroča TASS, v kongresnih dokumentih — poleg ostalega — izražajo iskreno zahvalo sindikatom Sovjetske zveze in vseh bratskih socialističnih držav za veliko pomoč afganistanskemu ljudstvu v boju proti imperialistični agresiji in izgradnji novega življenja.

BONN — Srečanja naših ljudi, ki so na začasnem delu v Zvezni republiki Nemčiji, so ob praznovanju 8. marca praviloma povezana s konkretnimi razpravami o možnostih za izboljšanje položaja zaposlenih žensk in o šolanju tretje generacije Jugoslovancev. Kot predstavnica SZDL Slovenije se je na časovno kratkem, toda zelo intenzivnem obisku, vključila v razpravo Majda Gaspari, ki je ob koncu tedna v nekaterih krajih Pomurja pojasnjevala stališča do celotne problematike dela v tujini.

REKA — V reško пристanišče je na neuradni obisk k jugoslovanski vojni mornarici priplul odred ladij sovjetske vojne mornarice. Med obiskom na Reki si bodo posadke ladij ogledale nekatere kulturne in zgodovinske znamenitosti Reke in okolice.

MADRID — Ugrabitelji španskega nogometaša Enriqueja Castra Quintija še naprej molčijo, zato je popolnoma negotova usoda nogometaša, ki so ga ugrabili pred dnevi v Barceloni. Njegov klub Barcelona je pripravljen plačati zahtevano odkupnino. Kot se je zvedelo, gre za sto milijonov peset (1,2 milijona dolarjev).

Telegrami

Dogovor o politiki cen v letošnjem letu

Z dogovorom o izvajanju politike cen v letu 1981, ki so ga podpisali predstavniki izvršnih svetov republik in pokrajin, ZIS in skupnosti za cene, je predvidena nižja rast cen kot v minulem letu. Tako naj bi bile proizvodne cene nižje približno za četrtino, maloprodajne cene in življenjski stroški za petino, cene storitev pa naj bi bile za desetino manjše. Preračuno v odstotke, bi to pomenilo v letošnjem letu približno 32-odstotno inflacijo, kar pa nikakor ni malo. Upošteva velike podražitve v začetku leta, močnejše v primarni delitvi ter trenutno razmerje med ponudbo in povpraševanjem, te naloge ne bo lahko izpeljati. Z dogovorom je tudi predvideno, da je treba s selektivnim izvajanjem kompenzacij v porabi zagotoviti, da višje proizvodne cene ne bodo potegnile za seboj tudi podražitev v prodaji na drobno. To velja predvsem za osnovna živila — jedilno olje, sladkor, moko, kruh, meso in mleko.

Naše obveznosti na tujem

Ker je Jugoslavija tudi lani imela primanjkljaj v plačilni in v devizni bilanci, je bilo ta primanjkljaj spet treba pokriti z najetjem posojil. Tako se je naša zadolženost v tujini še povečala za nekaj milijard dolarjev. Vsekakor ne gre za majhne številke, kar so tudi najbolj odgovorni jugoslovanski gospodarstveniki in politiki že večkrat poudarili. Če bi tuji upniki zahtevali, da bi morala Jugoslavija v 1979. letu vrniti vse dolge, ki jih je kdaj najela v tujini, pa še ne vrnila, potem bi morala za plačilo teh dolgov nameniti kar 21,5 odstotkov jugoslovanskega družbenega proizvoda v 1979. letu. (Jugoslovanski družbeni proizvod za leto 1979, preračunan v dolarje po takratnem mednarodnem tečaju, po katerem je dolar bil vreden 18,25 dinarja, bi to zneslo 63,8 milijarde dolarjev).

Dokler bo torej Jugoslavija iz takšnih ali drugačnih razlogov hotela porabiti več deviz, kot jih bo mogla sama ustvariti, se bo morala zadolževati v tujini.

Nov ameriški „rekord“

Caspar Weinberger, novi ameriški obrambni minister, je kongresu predložil načrt izdatkov oboroženih sil za leto 1981—82. Znesek 222 milijard pomeni rekord, ki ga Američani ne pomnijo. Vendar nekateri komentatorji že napovedujejo, da si ga bodo zapomnili, saj so za ta zahtevni načrt morali vzeti dobrih 50 milijard dolarjev iz drugih proračunskih postavk.

Tako zahteven vojaški proračun utemeljujejo s potrebo, da dohitijo Sovjetsko zvezo, ki — kot nekateri zatrjujejo — že petnajst let daje za vojsko celo polovico več kot ZDA. Vendar si ob teh ocenah niso enotni. Ameriški špijonaži očitajo, da je skregana z izračunavanjem o tem, kaj je kaj: obseg sovjetskih vojaških izdatkov izračunava na podlagi ameriških, ki svojo vojsko — okrog 2 milijona vojakov — plačuje, dočim ima Sovjetska zveza okrog 4 milijone neplačanih vojakov.

Drugo sporno vprašanje se tiče ocene, ali je treba sovjetske vojaške izdatke razumeti kot »defenzivne«, upoštevaje pri tem geografski položaj Sovjetske zveze, ki ima izredno dolgo kopensko mejo, dočim je Amerika obdana z morjem, na kopnem pa se ji ni treba bati ne Kanade ne Mehike. To so bile ocene preteklih let. Weinberger je pred kongresom dejal, da bi bilo naivno in nespametno razumeti prizadevanja SZ kot »defenzivni napor«. »Sovjetska zveza bo, ko bo dosegla očitno vojaško premoč, poskušala to izkoristiti v večji meri kot danes«, je dejal ameriški obrambni minister.

Novi vojaški program ZDA teži v dve smeri: odpraviti »ranljivost« kopenskega jedrskega orožja in povečati sposobnost ameriške vojske, da intervenira po svetu, zlasti v območju Perzijskega zaliva. Čemu bodo dali prednost, ni znano. Iz predloga vojaškega proračuna pa je moč razbrati, da bodo podvojili proizvodnjo vojnih ladij in da bodo svojo floto kmalu povečali od sedanjih 450 na 600 ladij. Da bi omejili beg iz vojske, bodo povečali plače vojakom in oficirjem. Nekateri poznavalci razmer pa trdijo, da od sedanjih razmer v ameriški vojski ni več daleč do tega, ko bodo morali uvesti vojaško obveznost, kajti samo denar še ne pomeni vsega.

Ali bodo večji vojaški izdatki prizadeli nekatere socialne dajatve, ki jih financirajo iz proračuna, o tem najbrž ni več dvoma. Popolnoma jasno pa je tudi, da bodo s svojim programom spodbudili večje vojaške izdatke v Sovjetski zvezi, o čemer so znane izjave Brežnjeva ob nastopu nove ameriške administracije.

Začarani krog torej, ki mu je edina alternativa stališče neuvrščenih dežel: omejiti oboroževanje in s pogajanjem razgraditi sedanje sisteme ubijanja, se pogovarjati o tem, kako vsemu človeštvu omogočiti, da bo živelo bolje, v miru in brez nenehnih tekmovalnih groženj.

ol od rg 1

O STANOVANJJIH IN ODLAGALIŠČU

Zastoj pri stanovanjski izgradnji ni opazen le v Pomurju, ampak tudi drugod, prav pri nas pa v zadnjem času kaj malo razpravljamo o tej, v sedanjosti gospodarski situaciji posebej občutljivi temi. O poteku javne razprave in sprejetih pripombah na družbeni dogovor o skupnih osnovah za zagotavljanje in usklajevanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva je pred kratkim razpravljala odbor za stanovanjsko in komunalno dejavnost pri medobčinski gospodarski zbornici za Pomurje. Ob tej priliki so bile iznešene pripombe, ki jih je predložila Mura in se nanašajo predvsem na cilje združevanja sredstev v stanovanjskih izgradnji ter dosežanje obravnavo namembnosti in višine sredstev pri posameznih delovnih kolektivih. Največji pomurski med njimi — tovarna oblačil in perila — je v veliki meri pripomogel k razmahu

stanovanjske izgradnje pred leti, pa tudi lastna udeležba za zaposlene v Muri ni novost, saj jo imajo uvedeno že osemnajst let. Prav lastni udeležbi za pridobitev stanovanj je veljala osrednja pozornost pri obravnavi novega družbenega dogovora, v katerem je premalo obdelano združevanje sredstev za zaposlene pri zasebnikih, zato je imela obrtna zbornica svojo umestno pripombo.

Pojavilo pa se je tudi vprašanje umestnosti oblikovanja temeljnih oziroma posebnih enot za stanovanje pri bankah. Izražajo jih prav v bankah zaposleni, saj bi nove temeljne banke pomenile dodatno število delavcev in seveda s tem tudi dodatna sredstva, kar pa v sedanjem stabilizacijskem obdobju ni racionalno. Posebej, ker se bo največ denarja za stanovanjsko izgradnjo v bodoče združevalo v organizacijah združene dela.

Poleg stanovanjske pa je bila pozornosti v obravnavi

deležna tudi komunalna dejavnost, točneje reševanje vprašanja regionalne lokacije za odlaganje škodljivih in nevarnih odpadkov. Dogovori o skupnem odlagališču teh snovi v Pomurju poteka jo že dalj časa, vendar ostajajo nedogovorjeni, ker se nobena od štirih pomurskih občin ne zavzema, da bi bilo sporno odlagališče prav na njenem območju.

Razumljivo, saj je tudi v celotni Sloveniji vprašanje teh odlagališč slabo rešeno, velikokrat pa prihaja do navzkrižij z zakonom, ki točno opredeljuje, kako ravnati s škodljivimi in nevarnimi odpadnimi snovmi. Sklep odbora za stanovanjsko in komunalno dejavnost pri zbornici je zato bil ta, da je potrebno najprej ugotoviti, koliko in kakšne škodljive odpadke pri nas sploh imamo in šele potem ugotavljati kakšne so prostorske zmožnosti ter kje naj bi odlagališče bilo.

Brigita Bavčar

Varstvo in vzdrževanje grobov in grobišč

Letos poteka že tretje leto, odkar je bil podpisan družbeni dogovor, s katerim so se podpisniki dogovorili o varstvu urejanju in vzdrževanju grobov borcev NOB, borcev za severno mejo v letu 1918 in 1919, slovenskih prostovoljcev iz voja v letu 1912 do 1918, internirancev in drugih žrtev sovražniškega nasilja iz druge svetovne vojne, kakor tudi predvojnih revolucionarjev. Gre tudi za spomenike in druge objekte ter obeležja iz NOB in zgodovinske objekte revolucionarnega delavskega gibanja z namenom, da se ohrani spomin na žrtve, padle za svobodo, in se na ta način izkaže spoštovanje vsem padlim borcem. Del programa varstva, urejanja in vzdrževanja spomenikov in spominskih objektov za letošnje leto zajema spominske objekte: zidnico Miška Kranjca v Lendavskih gorah, Trajberjevo zidnico v Strehovcih, rojstno hišo Miška Kranjca v Veliki Polani, Copekov mlin v Mali Polani, rojstno hišo narodnega heroja Stefana Kovača v Nedelici ter hišo v Lendavi, Partizansko ulico, v kateri so tiskali Ljudsko pravico, spomenike iz NOB in revolucionarnega delavskega gibanja (spomenik prekmurski materi, spomenik narodnemu heroju Stefanu Kovaču, spomenik borcem in žrtvam fašizma in spomenik padlim

borcem rdeče armade). Patronat nad spominskimi ploščami so prevzele predvsem OO ZSM. Program tudi predvideva, da podpisniki dvakrat letno obiščejo grobove ter jih tudi urejajo in vzdržujejo. Na nekaterih spominskih so še obnovili napise, vendar dela še niso končali, zato je za letošnje leto predvidena obnova ostalih napisov. Za usklajeno delo skrbi občinski odbor ZZZB NOV Lendava, ki dobi v ta namen sredstva. V program je tudi obisk spomenika internirancev v Šarvaru, ki bi ga naj ogledali lendavski lovci.

Vsako leto je predvidena tudi postavitev ali obnovitev nekaterih spomenikov. Tako je za letošnje leto predvidena postavitev novega spomenika oziroma obnova starega spomenika Nikolaju Lečku, borcu prve Prekmurske čete, ki je pokopan na pokopališču v Gaberju. Za urejanje in vzdrževanje spominskih plošč in drugih spominskih objektov NOB in revolucionarnega delavskega gibanja za leto 1981 bo nosilec naloge kulturna skupnost občine Lendava ob sodelovanju OZD, ki so prevzele patronat nad posameznimi objekti. Za obnovo ohlišja Copekovega mлина v Mali Polani je namenjeno 400.000 dinarjev, do realizacije te naloge pa bo prišlo, če bo Kulturna

na skupnost Slovenije obnovo uvrstila v program za leto 1981, kajti iz občinskih virov ni moč zagotoviti dovolj sredstev. Pri obnovi tega objekta je predvideno sodelovanje Tehniškega muzeja iz Ljubljane, del sredstev pa bi naj prispevala tudi Deloza TOZD Konfekcija iz Velike Polane, ki je prevzela patronat nad tem objektom.

Na pomlad bo urejena še spominska soba v rojstni hiši Stefana Kovača v Nedelici. Patronat nad tem objektom ima Planika iz Turinšča. Ena pod nalog, ki so si jo zastavili, je tudi postavitev smerokazov k posameznim spomenikom in spominskim objektom. Postavili jih bodo dvajset. Likovno jih je opremil strokovni delavec Zavoda za kulturo občine Lendava, sredstva pa zagotovijo tiste delovne organizacije in druge organizacije, ki so prevzele patronate. Nosilec omenjene naloge bo kulturna skupnost občine Lendava. Prvi del nalog, ureditev spominskega parka ob gramoznici v Črenšovcih, so lani poletni z delovno akcijo opravili že brigadirji mladinske delovne brigade „Ljudska pravica“ iz Lendave. Če bodo letos imeli dovolj denarja, bodo postavili lesene skulpture (dela kiparjev-pionirjev).

Jože Žerdin

Odvečen star papir DA — NE

V zadnjem času smo pričeli vedno pogostejše objavljene informacijam v zvezi z nabiranjem odpadnih surovin, med katerimi igra veliko vlogo tudi papir.

Nesporna je trditev, da pri nas še vedno nismo uredili odnosa do odpadnega papirja, ki ga srečujemo veliko, in to na vsakem koraku. Pojavile so se tudi trditve, da je v gospodarskih in negospodarskih delovnih organizacijah ogromno papirja različnega izvora. Večkrat je omenjen tudi arhiv oziroma arhivsko ter dokumentarno gradivo, ki ga hranimo v neprimernih prostorih in v še bolj neprimernem stanju. V SR Sloveniji opravljajo slovenski arhivi nadzor in evidenco nad tako imenovanim registraturno-dokumentarnim gradivom. V organizacijah združenega dela, s katerimi je arhivski zavod pristojen vzpostaviti dobre strokovne odnose in kjer je bila želja urediti arhiv na modernih osnovah, tako ni problema, da bi ta delovna organizacija hranila »odpa-

dni papir«, ki ne bi imeli značaja arhivskega, to je zgodovinskega — trajnega pomena. S stalnim in sprotnim izločanjem po predpisnem postopku in po tako imenovani valorizaciji registraturno-dokumentarnega gradiva oz. izboru gradiva trajne vrednosti, lahko vsaka delovna organizacija odbira in izloča dokumentarno gradivo, ki mu je potekel rok hrambe, predpisan v zakonodaji. Pristojni arhivi so v novem zakonu o naravnih in kulturni dediščini (Uradni list SRS št. 1/1981) dobili navodilo, da izvedejo tudi valorizacijo organizacij združenega dela, pri katerih bodo izvajali nadzor nad arhivskim oz. dokumentarnim gradivom in ga prevzemali v svoja skladišča, medtem pa bodo morale organizacije, ki ne bodo valorizirane, hraniti svoje dokumentarno gradivo tako dolgo, kot jim to predpisuje zakon.

Neke vrste kontrolo o hranjenju finančno-računovodske dokumentacije pa tako ali tako opravlja tudi Služba

družbenega knjigovodstva. Poudariti torej moram, da organizacije združenega dela predolgo hranijo dokumentacijo, saj bi jo lahko po preteku zakonskega roka hrambe predali podjetju za odpadne surovine. V splošnem prizadevanju po stabilizaciji in po organiziranem dotoku odpadnih surovin lahko delovne organizacije s pomočjo urejene arhivske službe zagotovijo res velike količine odpadnega papirja. Zato sem v naslovu napisal »odvečen star papir da — ne«, ker ne moremo brez pravičnega strokovnega pristopa registraturno-dokumentarno gradivo v celoti določiti za odpaden oz. neodpaden papir. V interesu naše socialistične samoupravne družbe je, da ohranimo v arhivih tiste dokumente, ki bodo nudili osnovo za zgodovinske, ekonomske, pravne in druge študije in ki nam bodo razlagali pretekla, današnja in prihodnja prizadevanja našega delovnega človeka in slovenskega naroda.

Arhivsko društvo Slovenije
Peter Klasinc

LJUDJE IN USODE

ZEMLJA KLIČE

Ves dan je garala, zvečer, ko je bil čas za počitek, pa je poiskala pero in začela pisati pismo:

»Dragi sin Geza! Preden ti kaj drugega pišem, te lepo pozdravljam. Zdaj, ko ti pišem, je ura že deset in se me loteva dremavica. Rada bi ti povedala, da je z mojim zdravjem konec. Že tri dni me boli v prsih. K zdravniku si ne upam, saj me lahko pošlje v bolnico. Tja pa ne morem, saj nima kdo krmiti krav in svinj. Tudi kokoši bi stradale, če me ne bi bilo doma. Moram ostati na gruntu in naj se zgodi karsibodi.

Kako pa je kaj s teboj? Saj vem, da imaš polno skrb v službi pa pri družini, toda tako zaposlen pa najbrž le nisi, da ne bi utegnili napisati pisma svoji materi. Če ti ne moreš, bi se lahko oglasila snaha Ibolka. Ne vem, kako je mogoče, da name pozablja. Včasih sta se mi oglasila vnuka Andrej in Milan, zdaj pa sta tudi onadva pozabila na staro mamo.

Kakšno je vreme pri vas v mestu? Imate sneg? Je hladno? Imate kurjavo? Tu pri nas na Goričkem se prebujajo pomlad. Danes, ko sem z njive pobirala še zadnje koruzinje, sem veliko razmišljala, kaj se bo zgodilo z

našo zemljo spomladi. Z močmi sem pri koncu in sama ne bom mogla obdelati njive. Ljubi moj sin, le zakaj si me zapustil? Zakaj si odšel z zemlje, ki sva jo s tvojim očetom z velikimi mukami nakupila. Tri leta bodo minila, odkar ga je pobrala smrt, ti si odšel, ko ti je bilo sedemnajst let. Najbrž ti je tam, v mestu, lepše, toda na zemljo in na svojo mater ne bi smel pozabiti. Čimprej pridi domov, če me še hočeš videti živo. Pozdravlja te tvoja mati.

Ko je tridesetletna žena s svinčnikom na koncu stavka pritisnila piko, se ji je utrnila solza in padla na papir. Ni počakala, da bi se pismo posušilo, ampak ga je kar takega zložila in taknila v kuverto, na katero je potem napisala sinov ljubljanski naslov.

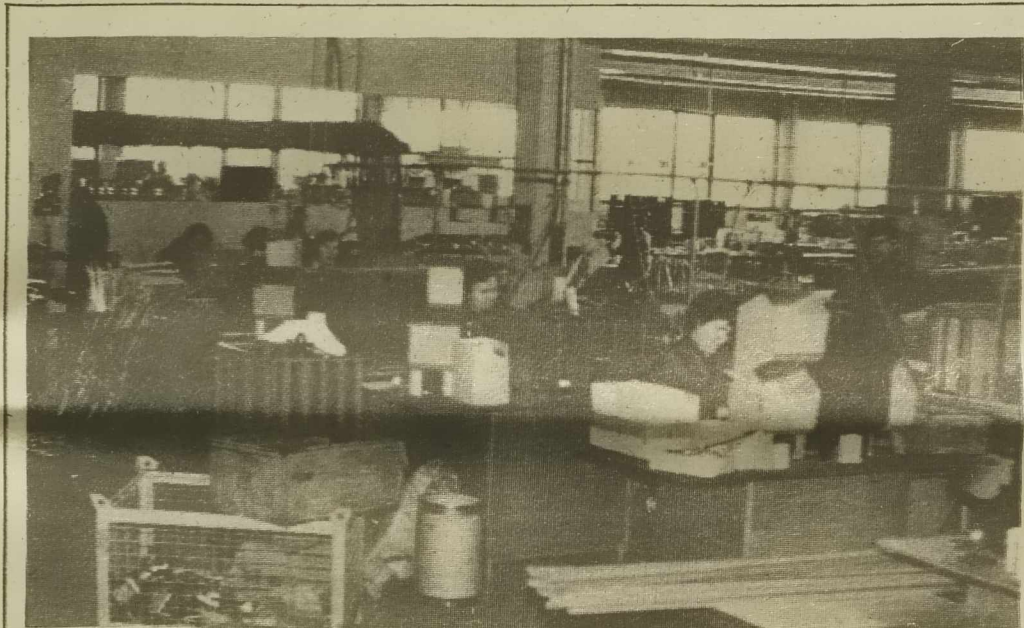
Starejši človek le stežka sede k mizi in napiše pismo. Starka z goriških pobočij je prav tako bolj vajena dela kot pisarje, toda pismo je morala napisati. Sinu edincu je morala izpovedati svojo bolečino. Postal je nekam lažje pri srcu. Pomislila je, morda pa ga bo le

predramila in zvalila domov na zemljo: na njive, travnike, v sadovnjak, gozd, na grunt, saj je greh, da vse to propada. Sama ne more več kaj prida postoriti, tudi sosedje ji ne morejo pomagati, saj se prenekateri izmed njih srečuje z enakimi težavami.

Legla je v posteljo, zatisnila oči. Pred seboj je videla svojega Gezo — plečatega štiridesetletnika. Doživljala je neke vrste privede: videla ga je prihajati domov; z njim je bila tudi snaha in vnuka. »Dobrodošel sin, Ibolka, Dreček, Milanček!« je zavpila v snu in omotici hrati. Glas srca jo je predramil. Spoznala je, da je daleč od svojih. Veliko dlje kot pa si je vse doslej mislila. Zaradi takega spoznanja in zavoljo zemlje, ki kliče pridne roke, je napisala pismo.

Noč je bila dolga. Ženska je veliko razmišljala o svojem položaju. Čeprav se ji je sin nekam odtujil, vendarle upa, da se bo vrnil na gorička pobočja; obdeloval bo zemljo in bo ob njej, svoji materi. S takim pričakovanjem je navsezgodaj vrgla pismo v poštni nabiralnik, da bi tako čimprej prišlo do sina, snaha, vnukov ...

Š. SOBOČAN

Elrad iz Gornje Radgone iz leta v leto povečuje izvoz. Zlasti iskane so antene. Prav zato so v novih proizvodnih prostorih na Meleh zagotovili prostore za tretji proizvodni trak. Tako lahko vsak dan pošljejo na trg okrog 5.000 anten. Težave imajo le pri zagotavljanju materiala, zlasti aluminija. Na sliki vidite, kako delajo zdaj na Meleh, na tretjem traku.

Foto: L. Kramberger

MLADI DELAVCI

Konferenca mladih delavcev pri občinski konferenci ZSMS Lendava je sprejela akcijski program za prvo polletje.

Poudarjeno je, da je v združenem delu treba nadaljevati z akcijo za ekonomsko stabilizacijo, pri tem omenjajo že utečeno akcijo Najboljši delavec samoupravljaec, ki, kot pravijo na občinski konferenci ZSMS Lendava, ne poteka v vsaki OZD.

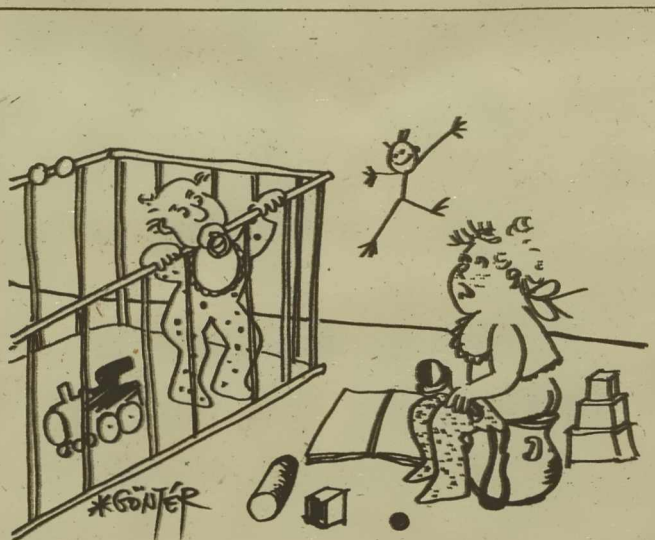
Mladi delavci so doslej že razpravljali o štipendijski politiki ter o tesnejšem sodelovanju s študenti. Obravnavali so osnutek samoupravnega sporazuma o razvoju prostovoljnega dela v občini Lendava. Dalj časa pa je potekala razprava o stanovanjski problematiki. Konferenca mladih delavcev je obiskala tudi nekatere osnovne organizacije ZSM v tozidih ter se vključila v akcijo NNNP.

V tem mesecu bo potekalo idejnopolično izobraževanje mladih, spregovorili bodo o povezovanju krajevne skupnosti in vključevanju mladih v klubsko dejavnost. Evidencialni bodo tudi brigadirje v letošnje mladinske delavne akcije. Na enodnevnem seminarju bodo spregovorili tudi o aktualni proble-

matiki našega gospodarstva. Za april pripravljajo konferenco in pregled problematike zaposlovanja, spregovorili pa nameravajo tudi o akciji Najboljši mladi delavec samoupravljaec ter se vključiti v občinsko tekmovanje Titopartija-mir. Vključevanje os-

novne organizacije ZSMS in OZD v delo družbenopolitičnih organizacij pa bo tema razgovora v mesecu maju, kjer bodo osvetlili nekatere vidike aktivnosti mladih v lastni organizaciji ter ostalih organih upravljanja.

J. Žerdin

Mislim, da bova pri tej ceni otroškega varstva

prisiljena zaprositi za štipendijo

Nekatera vprašanja vloge in delovanja zveze komunistov v političnem sistemu

Negativno pa bo vplival na okolje, če bo nedosleden, oportunističen, če bo skrbel le za ožje, partikularistične interese. Če mu bo le za njegovo "ljubi kruhek", če mu bo le za "njegov TOZD", za "njegovo" krajevno skupnost, za "njegovo" solo itd. Komunist komunistično deluje, če spozna zgodovinske in dolgoročne interese in jih povezuje s svojim vsakdanjim delom in delovanjem. Osnovna organizacija zato ne more biti prostor, kjer razpravljamo samo o "svojih" skrbih, marveč mora biti tudi kraj, kjer se naši problemi navezujejo na dolgoročne perspektive družbenega razvoja, kjer se širi razgled iz lastnega okolja v širše prostore, od komunke do republike, od republike do drugih republik in pokrajin in do federacije ter do svetovnega obsega; mora biti prostor, kjer se učimo razumevati probleme drugih, kjer se oblikuje naša zavest o smiselnosti našega delovanja itd.

Izreden pomen ima aktivnost komunistov in zveze komunistov v družbenopolitičnih organizacijah in društvih, kar še posebej velja za SZDL in sindikate. Družbenopolitične organizacije so nenadomestljivi sestavni del delegatskega sistema; SZDL je kot fronta vseh organiziranih socialističnih sil na čelu z Zvezo komunistov naširsa osnova samoupravljanja. Pluralizem samoupravnih interesov, ki izhaja iz protislovij naše družbe, se bo lahko v celoti izrazil in uresničil, če bo znotraj delegatskega sistema, SZDL in družbenopolitičnih organizacij dovolj možnosti za demokratični dialog, soočenja interesov in če bo prišlo do demokratične sinteze interesov. Zato je namesto podcenjevanja vloge SZDL prioriteta za vse komuniste, da vsak član ZK aktivno deluje v SZDL, organizacijah in društvih, da je vsak komunist aktivist SZDL. V teh organizacijah mora biti ZK prisotna kot vodilna, usmerjalna ideja in kohezivna politična sila.

Komunisti morajo torej delovati v raznih družbenih organih, morajo znati prisluhniti problemom delovnih ljudi, morajo se učiti v stikih z živo prakso, utrjevati svoj ugled, hkrati pa morajo prihajati s tako spoznano problematiko v komiteje, v občinska vodstva, v organizacije zveze komunistov.

Upošteva se vso to problematiko nastaja gradivo za oblikovanje jasnih idejnih političnih stališč ZK, da bi se potem oborožili s temi stališči lahko vračali tja, od koder problematika izvira in bi se tam z demokratičnimi metodami bojevali za uveljavljanje predlaganih stališč. Takšna praksa je dodatno opozorilo, da se problemov ne sme in ne more razreševati na sestankih organizacij ZK, ampak na samoupravnem način, na zborih delavcev, na sejah delavskih svetov ali drugih organov upravljanja.

V tem smislu moramo pojmovati tudi uveljavljanje načela demokratičnega centralizma. Boj za uveljavljanje načel demokratičnega centralizma je hkrati tudi boj za demokracijo, za resnično samoupravljanje v naši družbi. Uveljavljanje demokratičnega centralizma pomeni tudi demokratični boj mnenj in v tem smislu svobodno razpravljanje v zvezi komunistov, v vsakem delu ZK — svobodno, ki se

kaže v tem, da vsakdo lahko pove svojo misel, četudi se ne ujema vedno z mnenjem večine. Razumljivo pa je, da pomeni hkrati tudi boj za to, da sklepe, stališča in usmeritve, ki smo jih sprejeli, vsi enotno uresničujemo, da si prizadevamo, da — glede na vsebino vprašanj — tudi organi upravljanja ali vsi delavci in občani sprejmejo ustrezne odločitve.

Stanje notranje demokracije v zvezi komunistov bistveno vpliva na razvoj demokratičnih samoupravnih odnosov v družbi sploh. In narobe: razvoj demokratičnih samoupravnih odnosov v širši družbi nujno terja tudi ustrezno prilagajanje demokratičnih metod v zvezi komunistov.

Lahko bi rekli, da torej zveza komunistov nima le pomembne nena-domestljive vloge v funkcioniranju in razvoju političnega sistema, marveč je tudi odgovorna za njegovo delovanje.

4. NEKATERE KONKRETNE IZKUŠNJE IZ DELOVANJA ZK V POMURJU

Za učinkovitejše delovanje družbenopolitičnih organizacij nasploh, še posebej pa njihovih nalog v delegatskem sistemu, se med drugimi v prvi vrsti zastavljata dve med seboj odvisni nalogi: nadaljnja demokracija odnosov v organizacijah, se pravi večja stvarna možnost (in s tem tudi odgovornost) članstva, da vpliva na odločitve in stališča, resnično demokratična dvostranska in učinkovita komunikacija med bazo in vodstvi — ter večja akcijska in mobilizacijska učinkovitost organizacij, učinkovitost, ki je razen drugega predvsem plod spoznanj in subjektiviziranih interesov, zavestnega sprejemanja socialističnih, samoupravnih in humanističnih ciljev in vrednot.

Po kongresih Zveze komunistov smo v njenem delovanju že uveljavili pomembne spremembe in dosegli zadovoljive rezultate v utrjevanju osnovnih organizacij, občinskih konferenc kot osrednjih političnih vodstev, posebej pa v funkcioniranju ZK znotraj družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih organov in delegatskega sistema. Takšne ugotovitve veljajo tudi za komuniste v pomurskih občinah. Kljub nekaterim slabostim se zveza komunistov, osnovne in občinske organizacije in člani ZK vse bolj usmerjajo v takšne aktivnosti, metode in načine dela, da delujejo znotraj političnega sistema, da so sredi življenja, skupaj z drugimi delavci znotraj zveze sindikatov, na zborih delavcev, sindikalnih skupinah, delavskem svetu, v delegacijah, v SZDL in organih krajevne skupnosti, skratka, kjer se razrešujejo konkretni življenjski problemi. Sicer še vedno prepočas in ostanki starih navad, tudi še s kakšnimi poskusi intervencij od zunaj ali poskušanjem razreševanja v mnogih okolišjih zveze komunistov — že obnaša tako, da se aktivno in organizirano bojuje za svojo politiko in stališča skupaj in enakopravno z drugimi delovnimi ljudmi. Ta dialog in priznavanja potekajo vse bolj javno s političnimi sredstvi in predvsem z najmočnejšim orožjem komunistov — znanjem in argu-

menti, torej po demokratični poti, s prepričevanjem in osebnim zgledom znotraj samoupravnega odločanja.

V mnogih krajevnih skupnostih, posebej na podeželju, je čutili večjo razvitost demokratičnih odnosov med ljudmi. Socialistična zveza se razvija kot fronta in mesto sporazumevanja, kot demokratična odprta organizacija do vseh občanov in njihovih družbenopolitičnih organizacij in društev, mesto za usklajevanje in politično dogovarjanje o vsakodnevnih življenjskih problemih delovnih ljudi. Večina komunistov aktivno deluje v socialistični zvezi, njenih sekcijah, v samoupravnih organih krajevnih skupnosti.

V regiji ni krajevne skupnosti, kjer občani v zadnjih letih ne bi prispevali za svoj hitrejši razvoj od 3 do 5 odstotkov od OD zaposlenih. Poleg tega je po uspešni akciji ZK, SZDL in drugih DPO zaključen referendum v vseh občinah za novi samoprispevek za izgradnjo bolnice in šol. V teh aktivnostih je šlo za maksimalno politično mobilizacijo komunistov, OO ZK v drugih družbenopolitičnih organizacijah, med delovnimi ljudmi in občani. Lahko bi celo rekli, da je takšna aktivnost primeren model za delovanje komunistov v političnem sistemu — še posebej v smislu delovanja članov ZK med množicami in v SZDL, mobilizacije ljudi in dogovarjanja o skupnih vprašanjih hitrejšega razvoja in napredka.

Podobno razpolagamo z nekaj pozitivnimi izkušnjami komunistov v prizadevanjih za stabilizacijo gospodarstva ali akcijah zaključni račun.

Ne glede na vse rezultate, ki smo jih v preobrazbi ZK po kongresih dosegli, z doseženim ne moremo biti zadovoljni. Še vedno ostaja merilo uspešnosti ZK in članov ZK čim boljši družbenoekonomski položaj delavcev, razvoj samoupravljanja o konkretni temeljni samoupravni sredini, večja demokratična odločanja, dobro delovanje vseh DPO, samoupravnih organov in delegacij. Čas je torej, da komunisti ne ocenjujemo le dela in števila sestankov v svoji OO ZK, ampak uspešno delovanje sindikata, ZSM, SZDL in delo komunistov v teh organizacijah oziroma v samoupravnih organih. Takšna preusmeritev idejnih političnih pozornosti in akcije Zveze komunistov v sfero samoupravnega in delegatskega odločanja je osnova socialistične demokracije.

Sistem socialistične samoupravne demokracije ni večpartijski in ni enopartijski sistem, ampak je zgodovinsko nov brezpartijski sistem, v katerem imajo vsi deli organiziranega subjektivnega dejavnika svojo posebno vlogo. Je politični sistem, v katerem se v naši družbi v pogojih razvitega socialističnega samoupravljanja uveljavlja diktatura proletariata konkretni in posebni razsežnosti.

V tej smeri pa komuniste čaka še veliko preizkušenj in nalog. Potrebno bo več zagretosti in pripravljenosti, da besede in stališča odločne spreminjajo v dejanja, da hitreje spreminjajo razmere v lastnem okolju, da izboljšajo metode delovanja, odpravijo ozkost, zaprtost in forumsko delovanje, pa tudi oportunitizem in neaktivnost.

bolj za množičnost, pa vendarle so lahko ponosne radgonske osnovne šole, saj so imele kar tri ekipe in njihova tretja ekipa je tudi zmagovalna. Drugo mesto so zasedle članice ekipe Elrad I, tretje pa so bile tekmovalke OŠ Kapela. Seveda so zmagovalne ekipe prejele pokal in priznanja. Za vse udeležence tekmovalja pa so organizatorji pripravili simbolično kavico.

A. C.

RAZGOVOR Z EDVARDOM STOJKOM, PREDSEDNIKOM OK ZRVS M. SOBOTA

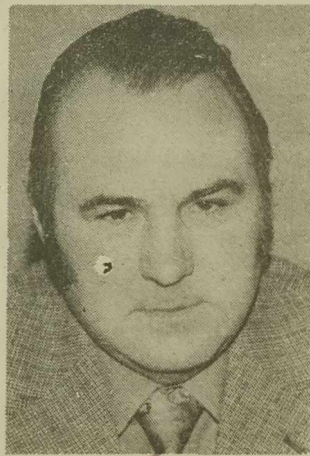
ZRVS ima pomembno vlogo v obrambnih pripravah

Zveza rezervnih vojaških starešin ima v pripravah na splošni ljudski odpor in družbeno samozaščito pomembno vlogo. To je organizacija, ki vključuje izkušene vojaške starešine. Kako se ti uveljavljajo v obrambnih pripravah, zlasti pa kako se vključujejo v akcijo »Nič nas ne sme presenetiti«, to je bila tema razgovora s predsednikom občinske konference ZRVS Murska Sobota Edijem Stojkom.

— Kako torej uresničujete v vaši organizaciji načelo obrambnih priprav?

»Vsebinska dela ZRVS je taka, da se lahko naše članstvo neprestano vključuje v obrambne priprave, kar pa je tudi stalna dolžnost in akcija. To vključevanje naj bi predvsem imelo namen podružbljanja splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite. Vsebinska dela ZRVS je opredeljena v idejnopoličnem in splošnovojaško izobraževanju ter samozaščitno in informativno dejavnost. Konkretno to pomeni, da je ZRVS poleg

lastnega usposabljanja dolžna pomagati pri krepitvi in razvijanju delegatskih odnosov pri uresničevanju kolektivnega dela in odgovornosti ter demokratičnega odločanja. Poleg tega se

vključuje v aktivnosti usposabljanja nerazporejenega prebivalstva, zlasti pa mladine. Kot družbenopolitična organizacija pa mora biti zveza v ospredju tudi kot nosilec obrambnih priprav povsod tam, kjer rezervne

vojaške starešine živijo in delajo.

— Kako pa se ZRVS vključuje v akcijo Nič nas ne sme presenetiti?

»Naše članstvo se vključuje v akcijo Nič nas ne sme presenetiti tako v okviru občine, kakor tudi v krajevnih skupnostih in delovnih organizacijah. Zlasti pa se rezervne vojaške starešine angažirajo na področju razvijanja in poglobljanja splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite z obrambnimi in vzgojnimi aktivnostmi, pomagajo pri sestavi obrambnih načrtov in koordiniranju, ki danes še vedno ni zadovoljivo. Nadalje pomagajo mladini pri njihovem usposabljanju za naloge, ki jo čakajo v prihodnje na področju obrambe in družbene samozaščite. Lahko ugotovim, da smo v soboški občini na vseh teh področjih dosegli vidne rezultate. Kljub temu pa si moramo prizadevati, da bo naša aktivnost v prihodnje še večja.«

F. M.

Tudi v sisih so težave

Velikokrat slišimo pikre besede na račun samoupravnih interesnih skupnosti, zlasti glede povečanja administrativnih delavcev. Te kritike so v posameznih primerih morda res upravičene, toda zadeve ne gre kar tako posploševati, kajti na ta način bi naredili medvedjo uslugo delovanju samoupravnih interesnih skupnosti, ki predstavljajo določeno vez z združenim delom, kjer se vse bolj uveljavlja svobodna menjava dela. Prav slednjemu pa namenljajo v vseh okolišjih še posebno pozornost. Preveč posploševanja v zvezi z administrativnim delom, ki ga mnogokje mečejo v isti koš z birokracijo, v okviru posameznih samoupravnih interesnih skupnosti je očitno račun brez krčmarja.

Pa si pogledimo konkreten primer! Zaradi dokajšnje fluktuacije delavcev so se v

delovni skupnosti skupnih služb samoupravnih interesnih skupnosti v Murski Soboti znašli lansko leto v nemajhnih zagati. Ostali sta namreč nezasedeni dve delovni mesti, in sicer za opravljanje določenih administrativnih del in v analitsko-planski službi. Toda z večjo delovno angažiranostjo zaposlenih v delovni skupnosti jim je uspelo premagati tudi te težave. Pred oči je treba imeti dejstvo, da od skupnega števila 36 delavcev le 16 med njimi opravlja posle za razne organe šestih samoupravnih interesnih skupnosti s področja družbenih dejavnosti, preostalih 20 delavcev pa so angažirani pri povsem izvajalskih delih, kot so socialni delavec, služba za denarno pomoč, računovodski servis in podobno. Preobremenjenost z delom in s tem povezana živčna napetost je nenehno

prisotna, zato seveda trpijo tudi medosebni odnosi. Zaposlovanja pa lansko leto niso posebej povečali, kajti zaposlili so le nekaj delavcev, ki so prevzeli dela in naloge na področjih denarnih in materialnih pravic, kar je dotlej opravljal regionalna zdravstvena skupnost.

O tej problematiki so člani osnovne organizacije zveze komunistov v delovni skupnosti skupnih služb samoupravnih interesnih skupnosti v Murski Soboti kritično spregovorili že pred dobrim letom dni. Takrat so tudi dali pobudo za organiziranje širšega skupnega sestanka z vsemi prizadetimi in odgovornimi dejavniki v mursko-soboški občini, da bi zgladili vsa nerešena vprašanja. Zlasti to velja glede reorganizacije novih služb v samoupravnih interesnih skupnostih, brez katerih si je tudi težje zamišljati nemoteno delo posameznih strokovnih služb. In povedati je treba, da se je prav tu osnovna organizacija zveze komunistov še posebej angažirala.

To problematiko imajo zajeto tudi v letošnjem programu aktivnosti, da bi naloge, ki jih čakajo na področju uveljavljanja samoupravnih družbenoekonomskih odnosov, čim bolj dosledno izpeljali v praksi. Zaradi dokajšnje izpostavljenosti problematike širjenja administrativnih služb in nasploh administrativno-strokovnih kadrov v družbenih dejavnostih, si bodo zlasti prizadevali v okviru vseh oblik samoupravljanja v lastnem okolju in zunaj njega na realen način prikazovati družbeno koristnost svojega dela. Če bo v njihovih močeh, pa bodo uveljavili karseda racionalen pristop v organiziranosti skupnih strokovnih služb za posamezne samoupravne interesne skupnosti. To pa bo navsezadnje povsem konkreten primer za odpravljanje neupravičene širitve strokovno-administrativnega kadra v omenjenih samoupravnih interesnih skupnostih.

M. Jerše

GORNJA RADGONA

Žene OŠ najboljše

Na tekmovalju, ki so ga priredili organizatorji telesne kulture pri občinskem svetu ZSS v Gornji Radgoni v počastitev dneva žena, so se najbolj izkazale tekmovalke osnovne šole iz Gornje Radgone.

Kot smo že poročali, so se tik pred dnevom žena pomerile delavke iz gornjeradgonske občine. Organizatorji so bili izredno presenečeni, saj je bilo navzočih kar deset ekip s po petimi članicami, kar je bilo za prvo tako

tekmovalje več, kot so pričakovali tudi največji optimisti. Tekmovalke so se sicer pomerile v lažjih disciplinah, vendar so izrazile željo po večjih podobnih srečanjih, morda bi lahko celo pri rednih letnih delavskih športnih igrah uvedli te discipline za žene in dekleta. Sicer pa so mnenja, da naj ta tekmovalja postanejo tradicionalna in sicer vsako leto ob dnevu žena.

Pa še o rezultatih, ki sicer niso pomembni, saj je šlo

PREJELI SMO

Druga plat medalje borovega gostuivanja v Bodoncih

Preteklo je že kar nekaj časa od borovega gostuivanja v Bodoncih in duhovi okoli tega so se že nekoliko pomirili. Tudi sama sem hotela to prespati, a mi ne pusti članek objavljen v Vestniku 27. februarja 1981. Pravi, da je „za malo denarja, malo muzike.“ Ne vem, če bi ta pogovor tokrat vzeli dobesedno. Pa pustimo to. Mene in tudi ostale krajanje Bodonci bode v oči enostransko gledanje na to prireditve. Očita se nam, da nismo izvirni, da je vse le lovljenje denarja. Bila sem že na nekaj takih prireditvah in rekla bi, da je le malokje bilo toliko sodelujočih kot tu. Če upoštevamo tudi tiste, ki so delili hrano in pijačo, jih je bilo okrog dvesto.

Borovo gostuivanje je običaj, ko se najstarejši fant naj poroči z „borovo nevesto“, če si že primerne dekle ni našel. To je motiv, namen zakaj se priredi borovo gostuivanje, pa je res nabiranje denarja.

NEBO DOČAKALA 200 LET — Novakova domačija v Ključarovcih, ki so si jo pred nedavnim ogledali tudi slovenski filmarji, ko so iskali primerno kmečko hišo za snemanje filma po Kranjčevem romanu »Strici so mi povedali«. Hiša je bila zgrajena okoli 1790 kot kaže letnica, vrezana v tram, so jo leta 1873 obnovili. Po občinskem odloku o spomeniškem varstvu spada med objekte prve kategorije. Ampak kaj to pomaga. Staro hišo bodo podrl, postavili novo, in o mogočni, prikupni hiši, ki je dajala streho rodovom in ki nesporno spada med znamenja naše kulturne preteklosti, ne bo ostalo več sledu. Saj ni drugega izhoda kot to, kar ji je namenjeno: rušitev. Zato pa se ob takšnih primerih znova in znova postavlja vprašanje o ureditvi skansena — muzeja na prostem, kjer bi postopoma postavili nekaj objektov, ki so vsaj dobri dve stoletji dajali podobo naši vasi. Ob kopališču v Banovcih bi bil več kot idealen prostor za to. Potrebno se je odločiti in pričeti, da ne bomo nosili krivde pred rodovi, ki prihajajo. J. M.

Borovo gostuivanje kot ga je videl fotograf Juhnov

Do sem je vse v redu. V redu pa ni, da ni niti z besedo omenjeno, v kakšen namen se bo ta denar porabil. (Novinar iz Ljubljane je to lepo povedal v svoji reportaži po radiu). Iz članka je razbrati, da so Bodončani hoteli izišniti čim več „cvenka“. Bodončani ta denar rabijo, sicer ne bi vložili toliko truda v to prireditev. Za denar, ki so ga zbrali, bodo napravili fasado na gasilskem domu, ga znotraj dokončali in uredili sanitarije. Načrtov je veliko, volje tudi, a če te „nekdo udari po glavi“ in ti očita, da ni nič vredno, potem tudi volja splahni. Kako pa naj bi zbrali ta potreben denar? Vas ni majhna, toda vsi želijo, da bi bil gasilski dom, ki je sredi vasi, urejen. Zato so tudi vsi tako enotno pristopili k realizaciji te prireditve. V članku nam je očitano, da pri maskah ni bilo izvirnosti. Ne morem soditi, ker nimam toliko tovrstnega znanja, vem pa, koliko truda je bilo vloženo v pripravo teh mask. Vse lasulje, in nekatere so bile res lepe, so bile izdelane doma iz prediva, ki ga mlajši še komajda poznajo. Doma so bile sešite obleke z maskami vred za medvede, „hudiči“ so imeli vsako pero posebej prišito. Tudi obleke za vile, ki so bile lično izdelane, so plod prostovoljnega dela in lastne zamisli. In ciganice so bile lepo napravljene in še in še bi lahko naštevale. Koliko truda, volje in lastne iznajdljivosti je bilo vloženo v vse to, pa se ni nihče vprašal. Da „novinar ni bil originalen s plakatom, kjer so bile nagice“. Najbrž res ne, a kje naj preprosto človek ve, kaj je estetsko in kaj ni, kaj je kič in kaj ne? Vsa prireditve ima značaj smešnega, zabavnega, norčavega, saj se godi v pustnem času. Vilam se očita, da so pele malo prekmurskih pesmi. Vse tiste, ki jih „pojemo“, so bile tudi v gozdu zapete, tiste pa, ki so v knjigah, ki se jih ni preprevalo, pa jih tudi te „gozdne deklice“ niso mogle znati. Pa bodi dovolj o tem, ker vsakdo gleda na prireditev iz svojega zornega kota in zato tudi drugače vidi.

Pa še nekaj, kar sploh ni bilo omenjeno in vendar se mi zdi, da bi moralo biti, je pripravljenost ljudi za realizacijo te prireditve. Gospodinja so napake toliko peciva, krofov, domačega kruha, „vrtankov in pogač“, da jih vsa množica ljudi ni mogla pospraviti. Kaj ni to nič v današnjem času stabilizacije? Je in prav to bi morda bilo potrebno pohvaliti. Nismo torej samo „fektali“, ampak tudi nekaj ponudili za to.

Se bi lahko pisala, ker sem slišala veliko pikrih na račun objavljene prispevke od krajanov, ki so na seji 3. 3. 1981 to glasno povedali. Na seji, kjer je bilo okrog 200 krajanov, so prebrali kakšen je bil izid gostuivanja. Ljudje so bili ogorčeni nad predstavitvijo te prireditve, ki je prikazana preveč enostransko.

Pa brez zamere, besede so nametane kar tako, v premislek.
HELENA ŽIDO

PREDSTAVLJAMO VAM NAGRAJENCE:

JOŽE ČUŠ

Ze nekaj deset let se domačin Jožef Čuš iz Sovjaka, zaselka na severovzhodnih obronkih Slovenskih gor, ukvarja z zbiranjem narodnega blaga. Za ta samosvoj način ohranjanja preteklosti dediščine sta ga navdušila ded in oče. Vzljubil je knjige, ki so mu postale stalne spremljevalke. Kot cestar je pri Cerkvenjaku zasledil prve najdbe.

Do leta 1963 je uspel zbrati tako zajetno in bogato gradivo iz kulturne in zgodovinske preteklosti videmskega in širšega območja, da je v tem in prihodnjem letu pripravil v Vidmu ob Ščavnici kar dve samostojni razstavi. Kakim 7000 obiskovalcem je bila dana enkratna prilika, da si v sliki, besedi in razstavljenih predmetih ogledajo izročilo minulih rodov, se za nekaj trenutkov zatopijo v Čuševe rokopise o vidnejših osebnostih Vidma in okolice, drobce iz vaškega življenja in kot posebnost občudujejo šaljive grbe za posamezne vasi.

Jože Čuš je veliko sodeloval z muzeji iz Maribora, Ptuj, Murske Sobotne in Gornje Radgone. Leta 1976 mu je Ptujski zbornik objavil razpravo o viničarjih, pripravil pa je tudi rokopis o taberharjih-mlatcih in obširnejši zapis o ljudskem zdravstvu. Ob vsem tem je našel čas za družbenopolitično delovanje. Letošnja Kerenčičeva nagrada je le eno od mnogih priznanj, nad katerimi se sovaški kulturni sprašuje, kdo neki bo, spričo starosti in bolezn, nadaljeval njegovo delo.

—bž—

Za trajnost festivala

Beltinski folklorni festival, ki je ena ključnih poletnih dejavnosti na področju ljubitelstva pri nas, ne bo zamrl. Poleg domačih kulturnikov, ki so si vsa leta doslej prizadevali, da bi približljena prireditve bila iz leta v leto odzivnejša, dobivajo zdaj vso podporo širše skupnosti. Tako je bil imenovan poseben pripravljani odbor, kulturna manifestacija pa bo dobila tudi stalnega pokrovitelja. O tem koliko dni bo folklorni festival trajal in koliko nastopajočih bo na njem, pa bo seveda odvisno od zbranih sredstev, katerih dobiš del naj bi pokrivala občinska zveza kulturnih organizacij.

bb

V praznovanje dneva žena, ki so ga organizirali učenci Osnovne šole Vržež za dekleta in žene tega kraja, so se vključili tudi člani KUD Vržež, ki so program popestrili z nastopom folklorne skupine, mešanega zbora ter tamburškega orkestra. Mladinci iz Vržeža pa so v dogovoru po s pomurskimi mladimi likovniki organizirali tudi likovno razstavo teh prizadevnih amaterjev. Tokrat je z mladimi umetniki prvič razstavljal tudi domačin Jože Osterc.

D. L.

Razstave

MURSKA SOBOTA — V galeriji so razstavljena ročna dela s področja likovnih zvrsti, ki so jih oblikovale članice sekcije za družbeno aktivnost žena krajevnih skupnosti Murske Sobotne.

V Pokrajinski in študijski knjižnici je ob 125-letnici rojstva Nikole Tesle odprta razstava o življenju in delu tega velikega rojaka — izumitelja elektrike.

LENDAVA — V Galeriji Lendava so do 16. tega meseca na ogled portreti kulturnih in javnih delavcev, ki jih je upodobil akademski slikar in mojster portretov Božidar Jakac.

BOŽIDAR JAKAC: MILAN JARC 1927, lesorez.

RADENCI — V Razstavnem salonu hotela Radin so na ogled ročna dela Marte Bregar iz Gornje Radgone in Bena Kolariča iz Maribora.

Knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA v prodajalni Dobra knjiga v Murski Soboti so: **TITOVA POSLEDNJA BITKA**, delo je izdala Cankarjeva založba, pri njenem nastanku pa so sodelovali znani slovenski publicisti in novinarji ter fotoreporterji. Jožeta Pogačnika knjigo **ENOLETNICE** je izdala domača — Pomurska založba, ki je založila tudi bralni roman Sandre Parette: **MARIA CANOSSA**.

Kinematografi

V soboškem kinu Park je bil minuli konec tedna na sporedu eden najboljših filmov zadnjih let **APOKALIPSA DANES**. Režiral ga je Francis Coppola po motivih romana J. Conrada, Konec sveta, ki ga Biblija predvideva v bodočnosti kot apokalipso pa je ameriški režiser našel v sliki grozot vojne v Vietnamu. Ob odlični igralski zasedbi in prav taki režiji je film enkratno delo, s čimer se bodo verjetno strinjali vsi, ki so si to 148 minut trajajočo umetnino ogledali. Zato nič čudnega, da je Apokalipsa danes prejela vrsto filmskih priznanj: tako Zlato palmo v Cannesu 1979. leta, nagrado v Fipresi, Zlati globus za režijo, stransko moško vlogo in glasbo ter nagrado v Duvallu. (prizor iz filma na sliki spodaj) Na platno istega kina pa prihaja ameriška barvna ri-

sanka **NORE DIRKE TOMA IN JERRYJA**. Najmlajši si jo lahko ogledajo v petek, 20. marca ob 16.30.

SPOMLADANSKA SETEV

Več kot 2 dinarja za sladkorno peso

Plan pridelovanja sladkorne pese v letu 1981 je takle: Kmetijsko gospodarstvo Rakičan 800 hektarjev, KK Radgona-TOZD Crnci 250, VG Kapela 25, Slovin-TOZD Poljedelstvo in živinoreja Ljutomer 150, KZ Križevci-TOZD Mursko polje 180, KZ Panonka 500, KZ Lendava 250, KZ Ljutomer 250, KZ Radgona 150, VG Kapela-Kooperacija 50 hektarjev. To so torej površine, na katerih naj bi to pomlad zasejali sladkorno peso. Zdaj, ko imamo s pridelovanjem te poljščine že nekaj izkušenj (tudi grenkih), lahko optimistično napovemo, da bodo planska predvidevanja, pravzaprav naloge, v naslednjih nekaj tednih izpolnjene v veliko višjem odstotku kot kdajkoli doslej. Napočil je namreč čas, ko pridelovalcev ni treba toliko prepričevati, naj vendarle sejejo tudi sladkorno peso. Vzrok, da letošnja setvena akcija poteka lažje, je predvsem v ceni. Ta je pridelovalcem že dlje časa znana in je dokaj spodbudna. Odkupna cena za kilogram sladkorne pese brez primesi bo 2 dinarja pri 15,5-odstotni digestiji. Vemo pa, da je digestija pri večini pridelka višja, zato bo moč iztržiti nekoliko več. Pridelovalec — tovarna sladkorja v Ormožu — namreč obljublja še dodatne stimulacije. Tako bo za sladkorno peso, ki bo imela na primer 16,5 odstotka digestije, primaknjeno po kilogramu še 0,129 dinarjev. To pa še ni vse, saj bodo pridelovalci dobili še nadomestilo za prevoz, in sicer 0,07 dinarja za kilogram oddane pese, potem bodo lahko kupili 4,5 odstotkov suhih pesnih rezancev, seveda od oddane količine pese. Če se bodo odločili za nakup svežih rezancev, pa jih bodo dobili 18 odstotkov od količine prodane pese. Rezance bodo pridelovalci pese plačali po tovarniški ceni. Ugodnost je tudi to, da bodo lahko kupili in vsakih deset ton prodane pese po 50 kilogramov sladkorja. Tudi to po proizvodni ceni, torej ceneje kot pa v trgovini.

Iz strokovnih navodil, ki so nam jih posredovali v tovarni sladkorja v Ormožu, povzemamo nekatere informacije, ki utegnejo zanimati vse do sedanjosti in bodoče pridelovalce sladkorne pese. To poljščino gojimo v kolobarju. Najboljši predpovek zanj so strnine, največ prednosti pri tem pa ima pšenica, ki zaradi zgodnjega spravila omogoča dobro pripravo zemlje, prav tako ostanki ras-

lin ne predstavljajo ovire pri obdelavi. Sicer pa so dober predpovek tudi krompir, stročnice, enako tudi koruza, če pospravimo slabo in če nismo uporabljali več kot 4 kilograma gesaprima po hektarju. Sladkorno peso lahko torej sejemo na njivah, s katerih smo pred tem pospravili omenjene posevke. Za setev sladkorne pese je treba zemljo dobro pripraviti. Tisti kmetovalci, ki se s pridelovanjem sladkorne pese ukvarjajo že nekaj let, dobro vedo, kolikšnega pomena je jesenska priprava zemlje. Zal lani zaradi slabega vremena temu opravilu povsod ni bilo zadosteno, zato bomo pretežno večino površin spomladi globoko preorali. Cilj predsetvene priprave je ustvariti čim ugodnejši setveni sloj, da bo seme čim hitreje klilo. To dosežemo tako, da pripravimo spodnji kompaktni sloj, na katerem leži seme, in zgornji rahli sloj, ki seme pokriva. Rahla odeja omogoča zračenje in ogrevanje, spodnji zbiti sloj pa dovolj vlage za vzik. Sicer pa je sladkorna pesa velik potrošnik vode in hranilnih snovi. Ugotovljeno je, da 1 vagon korenov in listja posrka iz zemlje 45 kilogramov dušika, 15 kilogramov fosforja in 55 kilogramov kalija. Gnojenju površin, na katerih sejemo sladkorno peso, moramo posvetiti posebno pozornost. Najpametneje je seveda gnojiti na temelju analize zemlje, da ne bi razmetavali po njivah gnojil po nepotrebnem. Kar zadeva gnojila, vemo, da z njimi trg ni najbolj oskrbljen, vendar to ne velja za pridelovalce pese, kajti za »sladki« pridelok so mineralna gnojila že dlje časa pripravljena.

Kdaj začeti s setvijo sladkorne pese? Najprimernejši čas je prva polovica aprila, kar pa je odvisno od vremenskih razmer. Seme sladkorne pese sejemo na medvrstno razdaljo 45 centimetrov, medtem ko v vrsti polagamo seme na razdalje okrog 14 centimetrov. Globina setve: 2—3 centimetre.

Sestavek lahko sklenemo z ugotovitvijo, da bomo letos planska predvidevanja glede sejanja sladkorne pese izpolnili v visokem odstotku in da ni več daleč čas, ko bomo z zadovoljstvom ugotovili, da zagotavljanje surovin za tovarno sladkorja v Ormožu poteka normalno. Posledica tega pa bo tudi veliko boljša založenost slovenskega trga s sladkorjem, da ga bomo potem lahko tudi izvažali.

Š. SOBOČAN

Ob lastni krmi še shajamo

Ob nekem obisku predsednika RK SZDL Mitje Ribičiča v Ljutomeru pred dvema letoma je SOZD ABC Pomurka-Slovin predlagala Mitji Ribičiču, naj obišče njihove kooperante Anko in Drago Pavličiča iz Pristave. In res jih je obiskal. Čeprav sta bila takrat šele dve leti kooperanta, pa so verjetno že imeli vzroke, da so predlagali za ogled ravno njihovo farmo. Merila pa so znana: kvaliteta in dobro delo. Kooperanta Anka in Drago Pavličič izpolnjujeta oba pogoja. Pa smo jih obiskali. Ne zastoj. Njuna farma prašičev je resnično vzorna.

Kaj je vaša osnovna dejavnost?

»Oba z ženo sva kooperanta SOZD ABC Pomurka-Slovin EE Kooperacija Ljutomer. Imava štiriinštrideset svinj in vzgajava mlade prašičke. Petkilne potem prodamo kombinatu. Lansko leto smo tako oddali 856 mladih pujskov. Iz hlevov gredo stari od 21 do 28 dni. V teh dneh dobijo ravno zahtevano težo.«

IZKUŠNJE KMETOVALCEV

Kooperanta kombinata sta šele od leta 1976? »Koooperanta sva bila že prej. Seveda ne SOZD ABC Pomurka-Slovin, ampak kmetijske zadruge Ljutomer. Z njimi smo imeli pogodbo o dobavi 25-kilogramskih pujskov, vendar pa sva leta 1976 prešla k Slovinu. Naj vam povem še to, da brez kakšnih posebnih razlogov.«

Pri reji pujskov ste dosegli dobre rezultate. Skoraj vsak kmetovalec in živinorejec prisega na določen način reje. Imate tudi vi kakšno skrivnost?

»O skrivnostih ne more biti govora. Važno je samo to, da pravilno in dosledno upoštevate navodila. Redna hrana, pravočasna pripustitev in vse ostalo da potem rezultate, ki morajo biti dobri. Tu resnično ni nobenih skrivnosti.«

Kakšne rezultate pa v povprečju dosegate na vaši farmi? »Takole, povprečno vsaka svinja skoti 19,45 pujskov letno. Najidealneje je seveda, če skoti naenkrat 10 ali 12 pujskov. Lansko leto za novo leto pa smo dobili resnično lepo darilo. Točno na Novo leto je ena od svinj skotila 25

Štiriinštrideset svinj v moderno opremljenem svinjaku da dosti dela Anki in Dragu Pavličiču iz Pristave, kajti potrebno je obdelovati še 8 ha zemlje. Kljub temu pa sta oba zadovoljna. Foto: D. L.

prašičkov. Sedem jih na žalost ni preživel. Ostalih osemnajst pa smo potem oddali. Delo s svinjami zahteva ogromno časa. »Res je. Z ženo si ne moreva privoščiti skupnega dopusta. Kmetovalci imajo vsaj pozimi manj dela, mi pa delamo nepretrgoma. Poleg tega pa imamo doma še 4 hektarje zemlje, ki jo moramo obdelovati. Pridelujemo v glavnem korusu. S tem seveda nekaj prihranimo. Svinje zahtevajo namreč veliko krmil. Če bi vse morali kupovati, se računica ne bi nikakor izšla. V našem, imamo tudi 4 hektarje zemlje vendar od te zemlje nimamo dosti koristi. Pogodbeno smo namreč vezani in namesto korusa moramo pridelovati sladkorno peso. Imamo pa dokaj dobro urejeno kmetijsko mehanizacijo s skoraj vsemi priključki, ki jih rabiva za delo na polju.«

Kaj pa stroški? »Če bi računala, se v glavnem vse delo ne bi splačalo. Dosti koristi imava od tega, da sva sama, da delava skoraj vse. Jaz sam popravljam vse kmetijske stroje. Kmetujeva sama, tudi manjše veterinarske posege opravi za ženo, ali pa žena sama.«

Kako je pa z veterinarsko službo pri Kooperaciji? »Dokler so imeli pri VŽK še lastnega veterinarja, je bilo dosti boljše. Ne morem reči, da je sedaj slabo, vendar prej je bilo boljše. Sicer pa sem že povedal, da manjše stvari opravi žena sama, veterinarja pa pokličeva res takrat, ko je nujno potreben. »Kako pa bo šlo naprej? »Dokler lahko delava, bova delala z ženo sama. Imava tudi sina, ki obiskuje kmetijsko šolo v Mariboru. Želiva si seveda, da bi ostal na kmetiji. Silila ga ne bova. Sicer pa sva še oba z ženo dokaj mlada in bova lahko še lep čas delala. »Tako je pri Pavličičevih v Pristavi. Farma je vzorna. Rezultati pa tudi. Svoje pujske vzgajata s srcem. Škoda, da je takih zagnancev vedno manj.

Dušan Loparnik

KMETJE GREDO V BITKO ZA HRANO

Kmetijski proizvajalci se zavedajo odgovornosti zato jih je treba vključiti v dohodkovne odnose pri proizvodnji hrane. Pod enakimi pogoji kot jih imajo druge panoge proizvodnje in ob redni oskrbi z repromaterialom so kmetje pripravljeni izpolniti obvezo zagotavljanja hrane. Kmetje so proti rasti cen hrane ker ta povleče za seboj podražitve drugih proizvodov.

Od skupnega števila 9 tisoč kmetov — breme proizvodnje za trg v soboški občini leži na plečih 1.200 kmetov. Leta 1981 se je ustavila rast proizvodnje mleka, katerega tržnost se je pretekla leta povečevala letno za 50—100 litrov po kravi. Odkup, ki je lani dosegel 52 milijonov litrov, je v prvih dveh mesecih letošnjega leta upadel za 7 odstotkov.

Preteklo leto se je pripust telic zmanjšal za 1000, zaskrbijo joče pa se je zmanjšalo število prašičev v zasebni reji. Glede na vložena sredstva v zasebni sektor ta ne dajejo ustreznih proizvodnih rezultatov, kljub temu, da so v preteklem srednjeročnem obdobju zgradili 4 tisoč stojišč za goveda, 6 tisoč za prašiče in za štirikrat povečali zmogljivosti silosov. Temu je vzrok razdrobljenost zemlje, saj 9 tisoč kmetov prideluje na 128 tisoč parcelah. Naložbe v usmerjene kmetije komaj uspejo nadomestiti zmanjševanje proizvodnje pri ostarelih kmetih, o čemer priča podatek, da 1.200 kmetij daje na trg 70 odstotkov govejega in prav toliko svinjskega mesa.

Pozornost zato mora veljati organiziranosti kmetov oziroma odnosom med kmeti in zadruge, ki mora v prvi vrsti postati načrtovalec in organizator proizvodnje in ne administrativni servis. Ta čas mora zadruga za posamezna opravila zbirati štiri do petkrat več podatkov kot družbeni sektor. V pisarnah KZ dela neprimerljivo več administrativnih delavcev kot pospeševalcev pro-

izvodnje. To bi morali spreminiti, poskrbeti pa bi morali tudi za socialno varnost ostarelih kmetov ter na ta način omogočiti, da dajo zemljo v najem tistemu, ki jo bo obdeloval, tako da bo dala kar največ.

Veljalo bi povečati porabo umetnih gnojil, ker je pogoj večje proizvodnje. V sosednji Avstriji kmetje porabijo po hektarju 1.230 kg gnojil v Pomurju pa le 226 kilogramov. S tem ni dosti bolje niti v družbenem sektorju, ki troši po hektarju 330 kilogramov gnojil. Mlade, perspektivne kmete bomo zadržali na zemlji le, če bomo na vasi zgradili ustrezno infrastrukturo, uredili bolezensko zavarovanje kmetov in porodniški stalež za kmečke matere. Ta čas praktično ni mlade žene, ki bi bila voljna živeti na kmetiji. Upoštevajoč velikost kmetij (v poprečju 3,5 ha) tudi drage komasacije, melioracije in številni strojni park ne opravičujejo vloženi sredstev. Potrebno bi bilo preiti na vasko kolobarje, kjer bi več kmetov zaključilo kolobar na 100-hektarskih parcelah.

Sicer pa se kmetje zavedajo, da hitrejša preobrazba kmetijstva ni odvisna le od intervencij države in strokovnih služb temveč predvsem od kmetov samih. Ob ustreznih oskrbi z repromaterialom, družbenih stimulacijah in enakopravnem vključevanju v dohodkovne odnose se bodo kmetje zavzeli, da pridelajo ne le čim več temveč hrano, ki bo tudi poceni.

Boris Hegediš

KMETIJSKO GOSPODARSTVO RAKIČAN

Nenehne naložbe v razvoj

V Kmetijskem gospodarstvu Rakičan so v zadnjih treh letih vložili v razširitev materialne osnove gospodarjenja 670 milijonov novih dinarjev. Tako so, oziroma bodo, v TOZD Prašičereja vložili v rekonstrukcijo prašičerejskih farm na Jezerih in v Nemščaku ter za čistilno napravo kakih 430 milijonov dinarjev. TOZD Tovarna močnih krmil je prav tako veliko investirala, saj je zgradila žitne silose zmogljivosti 21 tisoč ton, do kamor so speljali tudi industrijski železniški tir, zgrajena je bila še sušilnica za sušenje korusa, katere zmogljivost je 40 ton, veljala pa je 160 tisoč dinarjev.

Precej je vlagala tudi TOZD Poljedelstvo in govedoreja, saj so izračunali, da investicije znašajo 80 milijonov dinarjev. Največ denarja so namenili za nakup zemlje, melioracije, nabavo mehanizacije in obnovo vinogradov. Ta organizacija je namenila precej sredstev tudi naložbam na območju lendavske občine, kjer deluje TOZD Poljedelstvo. Na to območje je bilo vloženo 95 milijonov dinarjev.

Iz teh nekaj skopih podatkov je moč razbrati, da je KG

Rakičan ena izmed tistih delovnih organizacij, ki vlaga precejšnja sredstva v tako imenovano razširjeno reprodukcijo, kajti zaveda se, da je treba iti s tehnologijo naprej, prav tako je treba stalno povečevati proizvodne zmogljivosti, saj je, naloga kmetijcev, da pridelajo čimveč hrane, posebej pa še zdaj, ko praznujejo 30-letnico samoupravljanja. Delavci tega kolektiva so lahko ponosni na dosežke na področju količinske proizvodnje, kakor tudi na finančne učinke, saj v svojem tri desetletja dolgem poslovanju poslovnega leta nobenkrat niso sklenili z izgubo. Uspehov pa niso dosegli zgolj v rastlinski proizvodnji, ampak tudi v pitanju prašičev, enako pa tudi v drugih dejavnostih. O nedavno odprti farmi za bekone, v kateri bodo letno spitali čez 1000 tisoč prašičev, smo že poročali. Objekt še ni povsem nared, saj je treba zgraditi še mešalnico krmil, ki bo stala 250 milijonov dinarjev. V načrtu imajo tudi rekonstrukcijo govejih hlevov, v katerih je 2500 stojišč, načrtujejo pa še novogradnjo za 1000 pitancev.

Š. SOBOČAN

Z NOVOSADSKÉ BORZE

Cene na novosadski borzi so se v zadnjih dneh gibale takole:

ŽITARICE: Ječmen za živinsko krmo, letnik 1980 — 8,25 do 8,30 din za kg; oves, letnik 1980 — 7,50 din za kg; korusa, umetno sušena, letnik 1980 — 8,50 do 8,70 din za kg; korusa, umetno sušena, 20 odst. lomljenih, 4 odst. defektnih, 8 odst. zagorelih zrn — 7,60 din za kg; korusa, dogovorjena kvaliteta, v etiketiranih vrečah — 9,40 din za kg.

ŽIVINSKA KRMA: Sončnična sačma, standardne kvalitete, v vrečah — 13,50 din za kg;

ŽIVINA: Prašiči, mesnati beli, s farne, teže 90 do 120 kg — 61,00 din za kg žive teže; prašiči iz kooperacije, teže 90 do 130 kg — 59,00 din za kg žive teže; pitano govedo, teže 400 do 500 kg, po izbiri kupca — 64,00 din za kg žive teže z obračunanimi 5 odstotki kala.

Turnišče: cene pujskov

Po dolgem času se je zgodilo, da je bila ponudba pujskov na turniškem sejmišču večja od povpraševanja. Tako so pretekli četrtek (5. marca) rejci pripeljali tja 42 pujskov in jih prodali okrog 30. Prodajna cena se je gibala od 2.300,00 do 2.900,00 dinarjev za par pujskov.

HOTIZA

GORNJA RADGONA

BREZ GNOJIL LE POL PRIDELKA

Ce se bo splošno pomanjkanje mineralnih gnojil in zaščitnih sredstev še nadaljevalo, bo pridelka vsaj za polovico manj, že napovedujejo gornjeradgonski kmetijci. Če njihovo misel nadaljujemo: iz letošnjih resolucijskih 4,7 odstotkov, za kolikor naj bi se v občini Gornja Radgona povečala kmetijska proizvodnja, potemtako tudi ne bo nič. Sicer pa poglejmo, v kolikšni meri je bil uresničen jesenski setveni plan leta 1980. S pšenico so nameravali zasejati 1290 hektarjev, v resnici pa uspeli posejati 946 hektarjev, od tega v družbenem sektorju (Kmetijski kombinat in Vinogradniško gospodarstvo Kapela) 396 in v zasebnem 550 hektarjev. Le 73,3 odstotno realizacijo setvenega plana pšenice so pogojevale predvsem sila neugodne vremenske razmere (zakasnelo spravilo kornu in sladkorne pese, večje količine podavin in zlasti zgodnji sneg), da ostalih — objektivnih ali subjektivnih razlogov — posebej ne omenjamo.

Sladkorne pese so letos načrtovali 475 hektarjev. Družbeni sektor je načrt v celoti izpolnil, medtem ko sta imeli Kmetijska zadruga in Vinogradniško gospodarstvo Kapela do začetka tega meseca s kmeti sklenjenih pogodb za 110 hektarjev od planiranih 200 hektarjev sladkorne pese. Ugotavljajo, da so plan setve sladkorne pese v gornjeradgonski občini doslej že 81-odstotno izpolnili, vendar še niso povsem zadovoljni. Veliko je namreč še slabosti in pomanjkljivosti, ki so vznikale na dan prav ob sladkorni pesi. Res je, da gre za sorazmerno novo poljedelsko kulturo, ki jo kmetje radi sprejemajo s predsodki, vendar so problemi druge. Tičijo najprej v kadrovske šibke pospeševalni službi v občini, obremenjenosti z administriranjem — torej bo treba tudi v kmetijstvu začeti z bitko proti bohotenju družbene režije in administracije! — razdrobljenosti in »vrtičkarskih« kmetijskih površinah pri zasebnih kmetovalcih (v poprečju je znašal lanski obseg parcele od 0,35 do 0,40 hektarja), dejstvu, da se je sladkorna pesa doslej premalo uveljavljala kot del celotnega procesa pospeševanja poljedelskega kolobarja in nenazadnje v delnem pristopu. Torej v zagotavljanju setve sladkorne pese, brez da bi upoštevali druge poljščine, kar odpira kup vprašanj, med njimi vprašanje večje proizvodnje krme za živino, kot argument in izziv proti setvi sladkorne pese. Seveda pa ne gre pozabiti na drugo, lani posebej pereče in občutljivo področje. Namreč dosledno spoštovanje pogodbenih obveznosti do kmetov pri pridelovanju in predvsem pravilu sladkorne pese, ki jih prevzemata Kmetijska zadruga in tovarna sladkorja v Ormožu. V mislih imamo zagotavljanje reprodukcijskega materiala, nudenje ustrezne strokovne pomoči, zagotavljanje mehanizacije in oskrbo z rezervnimi deli, kakor tudi pravočasen prevzem sladkorne pese, urejene deponije in lahko bi še naštevali.

Kot že na začetku rečeno jim največ preglavic povzroča pomanjkanje mineralnih gnojil in zaščitnih sredstev. Resda so za setev sladkorne pese zagotovljena, toda rabili bi še kakih 3000 ton gnojil za dognojevanje in setev preostalih poljščin. »Republiški komite za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano zagotavlja, da bodo gnojila zagotovljena iz uvoza in jih bodo uporabnikom dobavljali po republiškem ključu, vendar le na podlagi tržne proizvodnje oziroma na pogodbeno vezanega kooperanta.« pravijo gornjeradgonski kmetijski strokovnjaki. Hkrati napovedujejo, da bodo spomladanski setveni plani za ostale kulture preseženi. V setvena prizadevanja se je vključil tudi občinski izvršni svet. Ta se posebej zavzema za celovito odgovornost kmetijskih delovnih organizacij pri setvi jarih žit, sladkorne pese in kornu na tistih njivskih površinah, ki so ostale lanske neobdelane. (Najbrž so mišljene tudi tiste parcele, ki jih lastniki niso mogli — zaradi bolezni ali česa drugega — obdelati!) Priporočila, naj na njivah, kjer je pšenica slabo vznikla, posejejo sladkorno peso. Predlaga — s splošno znanimi argumenti — naj bo kmetijska proizvodnja nasploh usmerjena v večje pridelovanje sladkorne pese, za kar bo treba — poleg drugega — čimprej urediti vprašanje izgradnje deponij za sladkorno peso v industrijski coni na Meleh, najkasneje pa do letošnjega spravila te poljščine.

Branko Žunec

RECEPT ZA SPOMLADANSKO GNOJENJE

ZUMETNIMI
GNOJILI

Mladi zadružniki dobri gospodarji

Mladi zadružniki iz Hotize so prvi v lendavski občini pridelovali sladkorno peso! Za poskusno proizvodnjo te poljščine so se odločili veliko prej, preden smo začeli v Ormožu graditi tovarno sladkorja. Seveda so svoj pridelek morali prodati v tovarno zunaj Slovenije. Sladki pridelek na območju TZO Hotiza ima torej že več kot desetletno

tradicijo, pokazal se je kot zelo donosna poljščina, zato na tem območju ni bilo kakih posebnih težav pri izpolnjevanju plana setve. Zagotovo pa jih ne bo letos, ko je dogovorjena cena za kilogram pese dokaj spodbudna.

Aktiv mladih zadružnikov iz Hotize je torej oral ledino na področju pridelovanja sladkorne pese. Zdaj, ko je ta

proizvodnja bolj ali manj utečena, se seveda ne ukvarja več z njo na svoji njivi, ampak zadružniki opravljajo poizkuse z drugimi poljščinami. Tako so dosegli dober pridelek pšenice. Pridelovanje različnih sort je pokazalo, da na tamkajšnjem območju najbolj uspeva (daje najboljši pridelek) sorta zlata dolina, skoraj nič pa ne zaostaja za

njo novosadska rana I. Dobri so tudi dosežki v pridelovanju kornu, ki so jo zasadili šest vrst. Pravijo, da je bila 50-arska parcela »čudežna«, saj so bila stebila visoka do 280 centimetrov. Pa ne samo stebila, ampak tudi pridelek v zrnju je bil nad pričakovani.

Mladi traktoristi. Člani aktiva mladih zadružnikov pod mentorstvom inž. agronomije Ivana Farkaša dosežajo odlične uspehe ne le v poljedelski proizvodnji, ampak tudi v ravnanju s kmetijsko mehanizacijo, zlasti pa s traktorji. V Hotizi je bilo že več tekmovanj mladih oračev, med drugim tudi občinsko. Hotiški traktoristi dobro vrtijo traktorski volan tudi na republiških srečanjih traktoristov, enako pa tudi na državnih tekmovanjih, kjer so osvojili šesto mesto, na katero so zelo ponosni.

Prav ravnanje člani aktiva mladih zadružnikov, ko se ne zadovoljujejo zgolj z dosežki na svoji parceli, ampak se tudi drugače izobražujejo. Ena izmed oblik, poleg številnih predavanj seveda, je tudi obiskovanje vzorno urejenih kmetij, potem ogled kmetijskih predelovalnih obratov in druge ekskurzije. Tudi kinoprojektor, ki so si ga pred časom kupili, jim omogoča izobraževanje, saj si pogostokrat naročijo in pozneje predvajajo razne strokovne filme, ki si jih radi ogledajo tudi starejši vaščani. Za konec naj o delu aktiva mladih zadružnikov iz Hotize zapišemo še tole: mladi Hotizani, ki delujejo v svojem aktivu, niso dobri gospodarji zgolj na zadružni njivi, ampak tudi umno kmetujejo na svojih posestvih. To pa je tudi eden izmed ciljev organiziranja kmečke mladine v aktivih mladih zadružnikov. Dobro bi bilo, ko bi take aktivne, ki bi tesno sodelovali s temeljnimi zadružnimi organizacijami, ustanovili pri vseh TZO.

Š. SOBOČAN

Karel Franko

Pri vzreji pujskov se varčevati ne da

Pri Kmetijski zadrugi Panonka M. Sobota imamo že več let organizirano rejo prašičev, tako imenovano A kooperacijo. Med seboj so povezani rejci plemenskih svinj in pujskov. Služba kmetijske zadruge je organizator proizvodnje in kooperacije, ki spita prašičekona do 100 kg žive teže, nato pa jih prevzame Mesna industrija. Ob začetnem letu pred nekaj leti smo si vsi povezani v tej verigi mnogo obetali. Pa vendar ugotavljamo, da prihaja v tej proizvodnji do določene stagnacije. Vzrokov za to je več. Eden je pomanjkanje plemenskih svinj, katere dobavlja Emona s svoje farme. Drugi vzrok pa je število pujskov na plemensko svinjo. Iz lastnih izkušenj vem — sam sem rejec pujskov — da se srečujemo s precejšnjimi izpadi že ob porodu ali pa pozneje. Temu smo v mnogih primerih krivi rejci sami, delno tudi strokovna služba, ker poskušamo preveč varčevati. Varčujemo pri krmiljenju plemenskih svinj pred porodom včasih celo z osnovno krmo. Varčujemo z dodatki raznih vitaminsko-rudniških sestavin, predvsem s S-superjem, ki ga sploh ni moč kupiti. Varčujemo ali vsaj menimo, da smo privarčevali po porodu

kakor tudi ob odstavitvi pujskov. Vse to pa ima svoje negativne posledice, ne samo na številu vzrejenih pujskov-tekačev, ampak tudi na njihov nadaljnji razvoj in rast. Vsi omenjeni negativni pojavi pa imajo svoje posledice v pitališčih, kjer jih pitajo do dokončne teže. Lahko bi se vprašali, zakaj potem varčujemo?! Varčujemo zato, ker smatramo, da »privarčujemo« tisto, česar s ceno ne dobimo povrnjeno. Cene pujskov, vsaj v Sloveniji, capljajo za cenami krmil, ki so nujno potrebna za vzrejo pujskov.

Ko to pišem, je cena pujskov, oddanih 3. 3. 1981, 73,00 dinarjev, to je ista kot je bila prejšnji mesec. 4. 3. 1981 so v skladišče Kmetijske zadruge Panonka dobili krmila z novimi cenami, povišanimi za 200,00 dinarjev za stot. Pu-starter stane 1.677,00 din. Iz tega sledi, da moramo za prirastek 15-kilogramskega pujska — za to je potrebno do 30 kg Pu-starterja — odšteti 1/3 izkupička, ki smo ga dobili za pujska. Kje pa so potem ostali stroški za vzdrževanje plemenske svinje, zdravila, elektriko, anuitete in plačilo za delo? Na sosednjem Hrvaškem se tega v večji meri zavedajo, zato imajo več

uspeha. Cena pujskov je bila minuli mesec v okolici Čakovca in Varaždina 81,00 din za kilogram pujska, poleg tega pa imajo boljšo krmno bazo kakor mi. Če hočemo, da bo proizvodnja prašičev v A-kooperaciji kakor tudi v zasebni reji v porastu, kar smo si v srednjeročnem planu zadali za nalogo, je nujno, da cena pujskov in bekonov sledi vsem podražitvam tistih materialov — predvsem krmil, ki so za to vzrejo potrebni. Samoupravni sporazumi, sklenjeni med KZ Panonko kot organizatorjem, tovarno močnatih krmil in Mesno industrijo, daje dobro osnovo za urejanje medsebojnih odnosov — predvsem kar se tiče cen, seveda, če ga bodo podpisniki upoštevali. Žal pa je slišati, da že prihaja da odstopanj. Prepričan sem, da bo tako zastavljena prašičerejska proizvodnja še vedno cenejša od proizvodnje v novozgrajeni farmi. Zato mora ostati zanimiva za tiste, ki v njej neposredno delajo, to je za kmete, kakor tudi za Mesno industrijo in preko nje za slovensko tržišče. Le če se bomo tega zavedali vsi, lahko pričakujemo, da bodo s planom prevzete obveznosti tudi realizirane.

KMETIJA MORA NAPREJ

Tokrat nisem bil prvič pri Režonjeh v Renkovcih, saj sem se pred kakim letom pogovarjal s članom njihove družine Francem, ki je bil pobudnik ustanovitve aktiva mladih zadružnikov. Takrat sem se zapletel tudi v daljši pogovor z gospodinjo. Zdaj, ko sem se spet mudil na tej domačiji, sem gospodarja 72-letnega Štefana pobaral, kako to, da je sam doma. Povedal je, da je sin Franc pri vojaki, sin Jože in snaha Bara sta odšla po opravkih, vnukinja, da je v šoli... Naposled je še povedal, da mu je žena umrla.

Takšno je pač naše življenje: ljudje umirajo in se rojevajo. Nihče ni nenadomestljiv in življenje mora teči naprej. Tako tudi pri Režonjeh v Renkovcih. Materina smrt je celotno družino, posebej pa seveda Štefana, hudo prizadela. Vendar, kmetija mora naprej! To pa ni neuresničljiva želja, ampak trden cilj celotne družine.

Režonjeva domačija je ena izmed tistih, ki se ne zadovoljuje zgolj z nekaj pitanci, saj so pravočasno spoznali, da je le z masovno proizvodnjo moč doseči primeren dohodek. Torej so se usmerili na pitanje goveda. Letno vzredijo 20 bikov; 10 jih oddajo iz hleva spomladi, 10 pa na

jesen. Tako bo tudi v tem letu, saj sem v hlevu našel 28 pitancev, od katerih jih ima polovica že težo blizu 500 kilogramom. Značilno za to pitališče je tole: vsa živina, ki jo pitajo, je njihova. To pa seveda ne pomeni, da so se Režonjevi odločili za lastno čredo zaradi tega, ker bi tako imeli proste roke in bi živino lahko prodali tistemu, ki v določenem hipu ponudi višjo ceno. Nikakor! Ne glede na popolno pravico razpolaganja z živino, ta kmetija vso prirejo oddaja temeljni zadružni organizaciji v Turnišče. Na to zadružno organizacijo so namreč zelo navezani, predvsem zaradi spoznanja, da kmet brez zadruge pač ne more, kakor tudi ne zadruga brez kmeta. Očitno je torej medsebojne vezi je treba nenehno krepiti in sodelovati. Režonjevi z zadrugo seveda ne sodelujejo samo tako, da ji oddajajo svojo živino, ampak je ta navezanost — sodelovanje — veliko širše. Omenim naj le tamkajšnjo trgovino z reprodukcijskim materialom, v kateri kupujejo vse potrebščine, kmetijsko pospeševalno službo...

Štefan Režonja ni podoben nekaterim drugim kmetovalcem, ki nenehno tožijo zaradi nizke odkupne cene živine. Zaveda se pač, da se tudi

Štefan Režonja v hlevu v katerem ima poleg pitancev tudi 8 krav. Foto: Š. S.

pridelovalci hrane morajo nekako vključiti v naša stabilizacijska prizadevanja, v katerih pa ne smemo prezreti tudi cenovne politike. Ve, da cen živine ni moč zvišati previsoko, le za to mu gre, naj ne bi zaostajale za drugimi cenami. Štefan in njegovi družinski člani se zavedajo, da je v sedanjem hipu, pa tudi v prihodnje, moč povečati dohodek le z večjim delom. Prav zaradi tega se ta kmetija ne obnavlja in širi samo od dohodkov od živinoreje, ampak sejejo tudi žitarice, krompir, sladkorno pe-

so... Zastran bodočnosti niso v skrb, saj se zavedajo, da bo po hrani iz dneva v dan večje povpraševanje. Še veliko lepša prihodnost pa se obeta, če bo Franc, ki je pri vojaki, po vrnitvi dobro poprijel na zemlji. V to pa skorajda ni moč dvomiti, saj je prav zaradi tega končal agronomsko šolo. Inženir agronomije na zasebni kmetiji? Zakaj pa ne? Pravzaprav je že skrajni čas, da tudi v zasebnem kmetijstvu dobro poprime čimveč strokovno usposobljenih kadrov.

Š. SOBOČAN

Ves svet je obsojal vedenje iranske vlade, ki je ameriške diplomate pustila v milosti in nemilosti navadnim študentom. Verski zatelebanec Homeini verjetno še vedno ni spoznal, da vera nima nič skupnega z oblastjo in mednarodnim pravom. Naj kar praska po nečedni bradi, saj ga svet več ne jemlje resno. Iz številnih pisem, ki so jih med 444 dni trajajočim zaporom v Iranu dobili ameriški diplomati, je osemletna Susie zapisala: »Hodim v tretji razred, tako, da po starosti popolnoma razumem nevšečnosti, ki ste jih morali pretrpeti.«

Še malo iz Amerike: prebivalci jedo najboljše in najcenejše. Za hrano porabijo samo 13,4 odstotka svojih dohodkov. Lahko je v Ameriki, pri nas je namreč obratno.

ZANIMIVOSTI DROBIŽ

Tihotapci so iznajdljivi, policija pa tudi. Brazilska policija je v dvajsetih dneh zaplenila 24 kilogramov čistega kokaina, iz Miami pa poročajo, da so zaplenili 370 kilogramov predelanega kokaina. Vsi prekupevalci so imeli preštudirane različne načine tihotapljenja in se držali prepričanja, da se za najbolj mirnimi očmi nič ne skriva. Baje so takšni najbolj nevarni. To trdijo cariniki in policaji.

MISEL
Storite, kar vam pravim, in ne, kar sam storim.
Delavigne

V MESNICI

— Teta, prišli ste med zadnjimi in se vrnili v vrsto!
— Jaz nisem za vas nobena teta!
— Kako pa naj vas kličem? Če bi rekel tovarišica, mi zamerili, gospa pa niste, ker bi bila na koncu vrste gospodinjstva pomočnica...

PO BARSKI ZABAVI

— Ves čas sem vas gledal, vendar vas več ne bom. Vi ste navadna prostitutka.
— Zmotili ste se. Nisem navadna, ampak imam na banki reden devizni račun!

TUDI TO SE ZGODI

— Sosed, nekam raztreseni ste, hodite po stopnicah gor in dol.
— Oprostite. Zgodi se. Nisem se spomnil, v katerem suknjiču imam ključ od avtomobila.
— In kaj potem?
— Nič. Avtomobil so mi medtem ukradli.

PO FAKULTETI

Gabor, korčali ste fakulteto. Kaj boste delali v prihodnjem obdobju?
— Oprostite, o tem še nisem razmišljal. Povsod, kjer imajo prosta mesta, sem najprej vprašal za plačo. To je ta glavno za človeka u diplomu v roki. Razumete?
— Zelo. Žal mi je le lesa, ki so ga papirničarji porabili za takšne »diplomante« ...

OB PODRAŽITVAH JE POTREBNO SOGLASJE SINDIKATOV

Mleko, meso, sadje, jajca, skratka — vsi proizvodi, ki vplivajo na življenjsko raven, se ne bi smeli podražiti brez soglasja sindikatov, poročajo iz Beograda. Svojevrstno opozorilo iz Srbije. Mogoče bomo tudi v drugih republikah in pokrajinah zahvalili kaj podobnega. Skrajni čas je že.

DVOREZNOST V PARTICIPACIJI

Svet zveze skupnosti zdravstvenega zavarovanja Jugoslavije je ugotovil, da zavarovanec, posameznik, ne more bistveno vplivati na zdravstveno porabo. Poudarili so celo, da zavarovanec ne more bistveno vplivati pri izbiri obsega ali celo kraja diagnostičnega postopka, vrsti in količini zdravljenja... Menili so tudi, da bi bila širša uveljavitev participacije zelo tvegana. Vplivala bi na zdravstveno stanje prebivalstva in na njihovo delovno sposobnost. Moramo misliti na pravočasno in ne oduševsko zdravstveno pomoč, kar se denarja tiče.

OD VSEH STRANI

ZENIŠKI ŽELEZARJI SO PRIDNI

Kovači zeniške železarne so pred kratkim dosegli pozornosti vreden uspeh. Za potrebe slovenske vodne elektrarne Solkan so po naročilu delovne organizacije »Rade Končar« v izredno kratkem času izdelali rotorsko os, ki je težka 26 ton. Take osi v Jugoslaviji doslej ni izdelal še nihče. Naj dodamo, da imajo za to zasluže zeniški inovatorji in jeklarji.

NEUTRUDNI SIŠKI KMETOVALCI

Kmetovalci na siškem območju so se resno lotili priprav na setev. S korozi nameravajo posejati rekordne površine. Zasebni kmetovalci bodo zasejali nad 40.000 hektarov, torej okrog 26 odstotkov več kot lani. Tudi ječmena bo s tega predela očitno več kot prejšnje leto. Če bo vreme ugodno, se lahko že zdaj veselimo uspehov.

VELIKI NAČRTI CEMENTARJEV

»Dalmacija cement« v Splitu načrtuje, da bo letos uvozila s konvertibilnega trga za 13,7 milijona dolarjev reprodukcijskega materiala in rezervnih delov. Če bodo hoteli ta načrt uresničiti, bodo morali v tej največji tovarni cementa ustvariti okrog 18 milijonov dolarjev deviznega priliva. Bo ob teh naložbah kaj cementa tudi za izvoz? Bo. Za konvertibilni trg že letos 500 tisoč ton.

KRONIKA — KRONIKA — KRONIKA — KRONIKA — KRONIKA — KRONIKA — KRONIKA — KRONIKA

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKI SOBOTO

Samozaščita tudi na njivah, travnikih...

Podobno kot v vseh dosedanjih prečanih, bomo tudi danes zajeli v kroniki hujše prometne nesreče in druga dejanja. Začnimo s prometnimi nezgodami! Zelo huda nesreča se je zgodila v Polani pri Murski Soboti. Iz Črnelavec proti Polani se je z osebnim avtom peljal z neprimerno hitrostjo Anton Benko iz Murske Sobotice. Ko je zapeljal čez potok Ledava, je vozilo zaneslo na desno bankino, po kateri je vozil 31 metrov, nakar je naglo zavil na levo stran, treščil v betonski propust, od katerega se je avto odbil in zletel proti vhodu na dvorišče, kjer se je prevrnil na streho. Materialna škoda je precejšnja, saj so jo ocenili na 120 tisoč dinarjev, voznik in njegov sopotnik Jože Vogrinčič iz Pertoče sta se lažje poškodovala, hude telesne poškodbe pa je dobil starejši mladoletnik S. N. iz Večeslavca. Ker je Benko kazal znake vinjenosti, so miličniki odredili odvzem krvi za analizo.

Geza Škalič iz Črnelavec se je s kombijem peljal po regionalni cesti proti Moščancem. Pred križiščem cest Puconci-Sebeborci-Moščanci mu je nasproti pripeljal z osebnim avtom Franc Bratkovič, ki je Škalič dal znak, naj ustavi. Ta je to tudi storil, in sicer tako, da je naglo zavrl. Za njim se je peljal z osebnim avtom Janez Rituper iz Kušanovca, ki je prev tak zaviral, ko je pred seboj opazil, da pred njim vozeče vozilo ustavlja, vendar se ni uspel pravočasno ustaviti in je močno trčil v zadnji del Škaličevega avta. Tituper se je pri tem hudo poškodoval, škoda na vozilih pa velja 70 tisoč dinarjev.

Kljub temu da so se v ekonomskem šolskem centru v Murski Soboti dobro pripravili na praznovanje dneva žena, veselica le ni minila tako, kot so si prireditelji želeli. Na zabavo so prišli namreč tudi taki obiskovalci, ki se niso hoteli sprijazniti s »hišnim redom«. Eno izmed določil prepoveduje kajenje. Predavatelj, sicer pa tokrat v vlogi redarja, je fante iz Pušče dobrohotno opozoril na prepoved kajenja v dvorani, vendar se ti niso menili za to. Nasprotno! Mihael Kakaš in Stanko Horvat iz Pušče sta redarja vrgla celo na tla in ga pretepla, s čemer sta mu prizadejala hude poškodbe, zaradi katerih je moral v bolnico.

8. marca, sredi belega dne, je izbruhnil požar na kopici slame Viktorja Kosa v Krajini pri Tišini. Ogenj je upepelil 3 tisoč kilogramov slame in povzročil za 8 tisoč dinarjev škodo. Pri gašenju so se dobro odrezali tako vaščani kot organizirana ekipa gasilcev iz Krajne in je tako škoda precej manjša. V času našega poročanja še ne moremo zapisati dejanskega vzroka požara, pač pa smo zvedeli, da vse kaže, da je ogenj nekdo podtaknil.

Ko so 9. marca v tovarni Beltinka v Beltincih zjutraj prišli v pisarno, so našli na pravo razdejano: med drugim je bil na tleh tudi računski stroj. Pri natančnejšem ogledu so ugotovili, da je nekdo stikal po »represantenci«, saj so izginile skodelice za kavo, nekaj kave, pijače... Škodo so ocenili na 11 tisoč dinarjev. Miličniki z oddelka v Beltincih in delavci UNZ so medtem že prišli na sled storilcem; dejanje so storili štirje otroci v starosti 8 do 11 let iz Beltince.

Če redno prebirate kroniko, se boste prav gotovo spomnili, da smo v tej rubriki že nekajkrat pisali o krajah drv in lesa za gradnjo. V teh dneh je bil spet podoben dogodek! Franc Pintarič iz Bakovec je na postaji milice v Murski Soboti prijavil tatvino 22 akacij, ki mu jih je nekdo posekal v gozdu blizu rakičanskega letališča in mu tako povzročil za najmanj 10 tisoč dinarjev škodo. Ta čas ime storilca delavcem milice oziroma UNZ še ni znano. Smo pa prepričani, da bodo izsledili tudi tega storilca.

Čas »koledarske« pomladi je pred vrati, pa tudi vreme je vse bolj pomladno. Napočil je torej čas spomladanskega čiščenja travnikov, njiv, goric, gozdov, dvorišč, vrtov... Navlako, ki se nabere, je treba nekako uničiti. Večina ljudi šibje in listje sežiga pač tam, kjer je najbližje, torej na travnikih, v gozdovih... To pa je vse drugo kot samozaščitno vedenje in obnašanje. Vedeti je namreč treba, da zaradi neprevidnega sežiganja in kurjenja lahko zagori še kaj drugega, torej gozd, ogenj se lahko razširi na gospodarske objekte in drugam. Sicer pa o tem, kako hudo lahko ogrozimo naše in tuje premoženje, ne kaže pisati na široko. Apeliramo torej na dosledno previdnost. Če že tistega, kar se nabere ob čiščenju, ni moč prepeljati domov in skuriti v peči (to bi bilo pač najpametneje in najkoristneje), navlako, ki se nabere ob čiščenju, rajši nekam zakopljete, zažgite pa jo le na takem mestu, ki je na samem, torej ni v bližini ne drevja ne kakih objektov. Pa še to ob brezvetrnem vremenu. Samozaščita mora biti prisotna tudi ob pomladanskih opravilih na njivah, travnikih in drugih mestih.

Š. S.

Tale posnetek je nastal v Murski Soboti, v glavnem mestnem križišču. Slika prikazuje prometni prekršek, ki sta ga storila dva občana, ko sta prečkala cesto na neoznačenem mestu (čeprav je poleg prehod za pešce). Čez cesto sta se podala v času, ko je na semaforu gorela (za pešce!) rdeča luč. Tako početje ni le prekršek, ampak tudi ogrožanje lastnega življenja. Sicer pa tudi nekateri preveč izzivajo nesrečo. Je potem čudno, da je v prometu veliko nezgod, da so posledice hude? Zlasti zdaj spomladi, ko bodo ceste zaradi gostega prometa bolj oživele, bodimo previdni in se ravnajmo v skladu s prometnimi predpisi in drugimi normami obnašanja in vedenja. Š. S. — Foto: A. Albert

KRVODAJALCI

SODIŠINCI — Geza Makovec (7), Franc Kreft (8), Jože Ratnik (14), Karel Gujt (4), Štefan Antolin (11), Anica Kerec (3), Franc Petrijan (7), Franc Kerec (7), Franc Štefanec (2), Alojz Kovač (8), Alojz Gider (3), Štefan Domijan (8), Marija Vrečič (7), Štefan Džuban (10), Marija Ratnik (5), Štefan Ratnik (3).

KRVODAJALCI OD DRUGOD — Janez Erdšid (3), Janez Ratnik (7), Franc Štefanec (5), Viktor Gaber (3), Marija Karoli (17), Ernest Kranjec (6), Kristina Kranjec (5), vsi iz Gederovec; Marija Radič (2), Janez Vukan (5), Franc Antolič (11), vsi delavci Carinarne Gornja Radgona; Janez Škalič (6), Ema Hoheger (8), Franc Kovač (2), Kristina Buček (11), Franc Pivar (3), Irena Kreft (4), Štefan Bertalanec (14), vsi iz Krajne; Franc Semenič (18), Moravci; Franc Bertalanec (9), Anton Šinko (3), Alojz Klanfar (5), Albin Bokan (12), vsi iz Murskih Petrovc; Alojz Flegar (14), Tisina; Andrej Fišinger (6), Gornja Radgona, Partizanska 22; Drago Vučak (5), Topolovci; Janez Hadler (2), Lemerje; Nikola Uzelac (4), Murska Sobotica, Stanetska Rozmana; Jože Sedonja (11), Murska Sobotica, Grajska 4; Leopold Fras (6), Dokležovje; Drago Koloča (5), Ernest Šiftar (5), oba iz Črnelavec; Gabriela Bokan (3) LK Mura, Franc Kuplen (30), Jože Meglič (20) in Ludvik Lukač (10), vsi TK Mura.

DAROVALCEM SE ZAHVALJUJEMO!

POROKE

Aleksander SOVJAK, prikojevalec, Košarinci 8 in Marija RAJBAR, prikojevalka, Košarinci 8; Anton GOMBOC, delavec v pakirnici, Motovili 19 in Marija KRALJ, tovarniška delavka, Ihan 55; Marjan BALAZIC, ekonomski tehnik, Bratanci 114 in Kristina LESIC, knjigovodkinja osebnih dohodkov, Otovci 91; Franc GOMBOC, gradbeni delavec, Dolnji Slaveči 149 in Emilija MAKOVEC, kuharska pomočnica, Hoče, Razvanjska 52; Andrej ŽALIG, priučeni krojač, Lipovci 48 in Jolanka KUZMIČ, priučena šivilja, Veščica 51; Ladislav NEMETH, tehnični risar, Lendava, Kovačeva 24 in Marjeta PENHOFER, ekonomska tehničarka, Beltinci, Panonska 43; Alojz LAPOŠI, zavarovalni zastopnik, Krog 33 in Olga SEREC, medicinska sestra, Rakičan 39; Anton LUK, monter centralne kurjave, Murska Sobotica, Cankarjeva 61 in Jožica HORVAT, trgovska pomočnica, Tešanovci 102/a; Jože PANKER, skladiščnik, Satahovci 15/a in Angela SEČKO, strojna knjigovodkinja, Rakičan 59; Ladislav KOLLER, elektroinstalater, Beltinci, Ravenska 29 in Mirjana KOVAČ, pomožna delavka, Črnelavci 76.

ČESTITAMO

ČRENŠOVCI

Praznovanja ni bilo

Letos v Črenšovcih zaradi stabilizacije, tako pravijo nekateri, ni bilo praznovanja ob dnevu žena. In kako so se počutile črenšovske, predvsem kmečke žene, ki jim je bil 8. marec edini dan sprostitve v letu? Vsekakor niso pričakovale kakšne zakuske, a vsaj malo pozornosti so si le zaslužile.

Potrebnost je še zapisati, da je v nedeljo, 8. marca, gledališka skupina iz Lendave v Črenšovcih uprizorila Partizanski miting (seveda z vstopnino), kar je pohvale vredno, vendar bi bil zagotovo bolj primeren za praznik osvobodilne fronte.

J. T.

Lani manj kaznivih dejanj

Na temeljnem javnem tožilstvu v Murski Soboti so sklicali tiskovno konferenco, na kateri so poročali o svojem delu v lanskem letu. Opozorili pa so tudi na nekatera najbolj značilna dejanja, ki so (smo) jim bili priča v letu 1980.

Temeljno javno tožilstvo v Murski Soboti, ki je pristojno za vse štiri pomurske občine, je lani v svojem delovanju dajalo še prav poseben poudarek preventivi. Ugotavljajo namreč, da je preprečevanje raznih protipravnih dejanj veliko bolj uspešno kot pa zgolj kaznovanje. Rezultat teh prizadevanj seveda ni mogel izostati in je tako bilanca preteklega leta (v primerjavi s prejšnjimi enakimi koledarskimi obdobji) dokaj zadovoljiva. V našem poročanju seveda ne bomo uspeli zajeti vseh primerov, zaradi katerih je temeljno javno tožilstvo vložilo na sodiščih obtožnice, omenili bomo le nekatere vrste kaznivih dejanj. S področja gospodarskega kriminala je temeljno javno tožilstvo obravnavalo 7 primerov, s področja varstva pri delu 3, iz prometa 2, gospodarskih prestopkov 1 in prav toliko iz civilno pravnih razmerij. Gospodarski kriminal se nanaša pretežno na protipravno prisvajanje družbenega premoženja, precejšen je tudi porast kaznivih dejanj nevestnega gospodarjenja, nekaj pa je tudi primerov goljufij in zlorab. Pač pa je v velikem upadanju kaznovanost dajanje izdaje nekritične čeka; v letu 1979 je tožilstvo obravnavalo 40 takih primerov, lani pa 23. To je rezultat načrtne aktivnosti temeljnega tožilstva na področju preprečevanja, saj je bilo ugotovljeno, da tako v bankah, kakor tudi v drugih organizacijah, kjer je moč vnovčiti ček, niso uredili dovolj za preprečitev zlorab. Kaže, da so to naposled storili, saj poslednje izdajajo čekov v neomejenih količinah, tudi siceršnja kontrola je večja in zato ni več toliko možnosti, da bi lastnik tekega računa dvigal gotovino in plačeval s čeki, ki nimajo kritja.

Na temeljnem javnem tožilstvu v Murski Soboti so novinarje na tiskovni konferenci še posebej opozorili na primere nevestnega poslovanja v nekaterih sicer redkih organizacijah združenega dela. Za konkretizacijo te ugotovitve bom napisal nekaj primerov. Tako neka organizacija združenega dela, ki je prejela določeno vsoto denarja za prekvalifikacijo delavcev, teh sredstev ni v celoti porabil, ostanka pa tudi ni vrnila skupnostim za zaposlovanje, ampak jih je v nasprotju s pravnimi določili rajši zadržala na svojem računu, upajoč, da bodo vsi tisti, ki so ta denar združili, na to pozabili. Zanimivo: tudi območna skupnost za zaposlovanje ni dovolj budno bdela nad porabo sredstev.

Primer nevestnega poslovanja je tudi v kleti kmetijskega kombinata, saj je zaradi malomarnosti kletarjev iztekla večja količina vina in je nastala škoda za 615 tisočakov. Nepravilno ravnanje z družbenimi sredstvi je tudi bilo na kmetijskem posestvu, ko niso pravilno sadili oziroma negovali sladkorne pese in zato ni vzklila. Omenjajo škodo za več kot 3 milijone. Med prestopke uvrščajo tudi soboško proizvodno organizacijo, ki je zadrževala na svojem tekočem računu solidarnostno zbrana sredstva za Posočje, namesto, da bi čimprej izdobavila naročene stanovanjske objekte.

Navedel sem le nekaj primerov, ki jih nalašč nisem povsem razjasnil. To pa niti ni bilo potrebno, saj smo o teh in drugih primerih naše bralce že informirali. Seveda pa lahko opišem še druga kazniva dejanja. Recimo primer grabeža, ko je nek vodja nabave v neki večji organizaciji združenega dela hotel priti, protipravno seveda, do precejšnje gnotne koristi, saj je sklenil za podjetje neugodno pogodbo. K sreči ni bila uresničena. Si je pa na drugi strani poslovodja ene izmed zadrug prisvojil razno blago v vrednosti čez 193 tisoč dinarjev itd.

Primeri zlorab samoupravnih pravic so na našem območju dokaj pogosti, čeprav temeljno javno tožilstvo ne dobi kaj prida ovadb. Za to gre očitek predvsem samoupravnim delavskim kontrolam, ki nekako zamižijo ob to vrstnih kršitvah. Da pa je teh kar precej, dokazujejo

primeri tožb na sodišču združenega dela. Nekaj primerov zlorab samoupravnih pravic je javno tožilstvo v Murski Soboti pobralo na tem samoupravnem sodišču in sprožilo postopek. Res pa je, da je tak način dela (preganjanja kršilcev) nekoliko težji.

Omenim naj še kazniva dejanja s področja varstva pri delu. Kaže, da temu področju v posameznih organizacijah združenega dela, kljub pogostim inšpekcijskim intervencijam, le ne posvečajo dovolj pozornosti, kajti nesreče pri delu so številne, zanje pa je treba poiskati tudi odgovorno osebo in proti njej sprožiti postopek. Temeljno javno tožilstvo v Murski Soboti je posvečalo temu institutu vso potrebno pozornost v upanju, da bodo odgovorni primerno kaznovani, vse to pa s ciljem, da bo v prihodnje nesreč pri delu manj. Da je kazniva dejanja moč zmanjšati, dokazuje tudi tale ugotovitev: kaznivih dejanj, v katerih so udeleženi mladoletniki, je vsako leto manj. Nasprotno temu pa so porasli gospodarski prestopki. Gre zlasti za kršitve zakona o knjigovodstvu in službi družbenega knjigovodstva, dalje: zakona o zdravstveni neoporečnosti živil in zakona o zavarovanju plačil med uporabniki družbenih sredstev. Teh prestopkov je bilo lani za 45 odstotkov več kot leto prej. Nekaj ovadb pa je bilo plodanih tudi zaradi kršitev določil o družbeni kontroli cen.

Š. SOBOČAN

Precej komunalnih del

Krajevna skupnost Gradišče v Slovenskih goricah spada med najbolj razvite v občini Lenart. V srednjeročnem obdobju nameravajo posvetiti največ pozornosti vzdrževanju in urejanju krajevnih cest. Tako bodo do leta 1985 gramozirali nekaj čez 13 kilometrov cest, okrog 3 kilometre pa bi jih radi asfaltirali. Posebno pozornost bodo posvetili tudi ostali komunalni dejavnosti, s katero se imajo težave. Največ truda bodo posvetili izgradnji primernih kanalizacij, v nekaterih naseljih in na novem zazidalnem okolju na vzhodni strani Gradišča, kjer predvidevajo urediti in zagotoviti 30 novogradenj. Še letos pa bodo začeli z gradnjo vodovodnega rezervoarja v Zgornjem Porčiču in razširitvijo vodovodnega omrežja v dolžini okrog 1.800 metrov.

Na področju elektrogospodarstva bodo zaradi večje porabe električne energije zgradili več transformatorjev, uredili in napeljali pa bodo tudi javno razsvetljavo v strnjenih naseljih zunaj centra, in sicer v Zgornjem Porčiču in Zgornji Senarski. Ob koncu velja omeniti, da bo krajevna skupnost v Gradišču začela z uresničevanjem nekaterih nalog že v letošnjem letu.

Janez Lorber

GASILCI USPEŠNI

Na letnem občnem zboru so tudi gasilci v Brezovici ocenili lanskoletno delo in hkrati sprejeli nov program. Gasilsko društvo Brezovica šteje 42 članov, imajo pa tudi pionirsko desetino.

Med lanskoletnimi dosežki naj omenimo le pomembnejše. Poleg že tradicionalne uspešne vzgoje mladih gasilcev, za kar so ob krajevnem prazniku v Veliki Polani prejeli tudi priznanje, so se gasilci izkazali na gasilskem ocenjevanju in uspešno so sodelovali na vaji v tednu požarne varnosti. Kupili so tudi prikolico za prevoz motorne brizgalne in drugih gasilskih pripomočkov.

Tudi letošnji program je dokaj obširen. Posebna pozornost mora biti v prihodnje posvečena sodelovanju z domačo mladinsko organizacijo. Izkopali bodo še dva vodnjaka ter uredili gasilski dom in okolico. Seveda bodo še naprej glavno pozornost posvečali vzgoji mladih gasilcev, kupili pa bodo tudi nove paradne uniforme in čelade ter ročno sireno. Zaradi finančnih težav bodo pripravili dve gasilski veselici.

V bodoče si želijo, da bi se običnih zborov udeleževalo več ljudi, saj je bila letošnja udeležba skromna.

S. Zver

Bolezni in še kaj drugega

V boljši izkoriščenosti delovnega časa so venke rezerve. Tu lahko največ naredijo družbenopolitične organizacije, so ugotavljali med drugim na seji komisije za družbeni standard v Elmi TOZD Elektromaterial v Lendavi. Med pregledom bolniških izostankov v lanskem letu je komisija ugotovila, da so se tisti do 30 dni dokaj zmanjšali, kljub temu, da se je število delavcev povečalo. Mesečno je v lendavski Elmi od trideset do petintrideset delav na porodniškem dopustu. Menijo tudi, da bodo morali v bodoče od zdravstvenega doma v Lendavi zahtevati večje angažiranje pri opravljanju storitev in boljšo organizacijo dela, ker se delavci pritožujejo.

V lanskem letu so imeli v Elmi 132.000 bolniških ur, to je nad 16.500 delovnih dni. Statistični podatki kažejo, da naporno fizično, umazano in monotono delo povzroča večje nezadovoljstvo in večje število bolniških izostankov. Torej — vzroke za odsotnost z dela velja iskati tudi v počutju delavcev, delovni morali, odnosih in sistemu nagrajevanja.

Ob robu zapisa še to: bolniški stalež je moč dobiti tudi zaradi dela na njivah, v goricah...

J. Zerdin

MIŠKO KRAJEC

Strici so mi povedali

(KONEC VELIKEGA POSLANSTVA)

Náš zamočvirjeni svet z najbrž še vedno tako zamočvirjenimi ljudmi spet postaja moj. Primaknil se mi je. Ali pa sem jaz spet našel stik z njim? Navezujem današnjost na preteklost, spletam oboje in povezujem čeprav s še tenkimi nitkami, kar pa bo vendar dovolj trdno in močno. Vmesno obdobje sicer ni neskončno dolgo — borih pet let — se mi pa zdi silovito po svojih menah, po svoji rasti in svojih padcih. Npopolnih pet let je minilo, ko sem bil prepričan, da za vselej jemljem slovo od vsega dotlej mi tako dragega. V teh petih letih sem izgubil očeta, ne da bi me bili poklicali vsaj na njegov pogreb. Pač nismo imeli denarja za pot. Izgubil sem tudi brata Lojza, ki se je oženil in postal gospodar našega doma, sploh vsega, kar imamo. Se pa z ženo že zgolčavljeta, da bo prej ali slej treba po svetu. Ne toliko za kruhom, ki nam zdaj še kar lepo zraste na zemlji, ki smo jo dobili. Ne moreta pa se nikamor premakniti: za prodaj ni kaj prida pri hiši, davki tiščijo nanj, kmetije je treba odplačevati, oblačiti družino. Ima sicer dve kravici, kola, plug, brano, da lahko obdeluje zemljo. Življenje v naši vasi se je napsloh po bojni in z delitvijo zemlje ne moč spreminilo, kar precej višje se je sprevrglo, očitno pa je vse bila le zasilna, polovičarska rešitev, ki pa tudi našega Lojza kljub vsej njegovi pridnosti, celo pa pri vseh njegovih željah in načrtih ni mogla rešiti, vsaj ne v tako kratkem času. Toda življenju se je po tej bojni tudi pri nas začelo nekako muditi, rado bi čimprej čimdlje in čim višje. Oživljajo želje in sanje, ki jih naše močvirje nekoč ni poznalo. Očitno pa nas preveč tiščita dediščina zaostalost in zapuščenost.

Mojega zavodnega življenja je konec, ko sem tam v varnem zavetju in tako bi rekel, celo v nekakšni 'idilčnosti' prebil kar pet let. Zdaj sem nastopni petošolec na humanistični gimnaziji. Nastopni seveda s ponavljalnim izpitom iz matematike, ki me je skoraj že v tretji gimnaziji spodnesla. Poleg vseh drugih stvari mi je tudi matematika pripomogla, da sem se dokončno poslovil od varnega zavodnega in do neke mere brezskrbnega — to je: od preskrbljenega življenja. Morda bi me kdaj spet sprejeli nazaj, toda od mene hočejo, da se 'spokorim', da postanem vreden zavodne milosti. Naj kar okusim nekoliko življenja zunaj, so mi rekli in ko bom sprevidel, da mu ne bom kos, naj se — kajpak spokorjem — vrnem. Vodja zavoda, prošt in prelat, sicer pa moj birmanski boter je postal do mene nepopustljiv, jaz pa enako nepokoren.

Moral bi iz gole hvaležnosti vse storiti, kar je zahteval od mene. On in ne drugi. Ker krivičen bi bil do drugih, ki nosi nikdar ničesar terjati od mene, najmanj pa da bi mi bili za vsako ceno vsiljevali duhovniški poklic. Morebiti so

želeli in še želijo, da bi ostal vsaj v njihovi bližini, zvest njihovim načelom, njihovi veri. Če vodja zavoda Kalan, moj birmanski boter, več zahteva in tudi več pričakuje od mene, je to navsezadnje njegova dolžnost: ne le da ne mara upornikov, niti jih ne potrebuje, ker jih lahko kadarkoli nadomesti s predanimi, ubogljivimi dijaki in vsaj tako revnimi, kakor sem jaz. In prav gotovo je prepričan, da se bom v svetu kaj hitro spokoril, se vdan lepo vrnil in našel — vsaj zanj — pravo nadaljevanje v življenju. Jaz pa — lahko sem samo hvaležen zavodu, da mi je pomagal tako daleč na lastne noge, ne da bi mi bil postavil kakršnekoli pogoje vračanja, 'odplačila'.

Jeseni mi bo osemnajst let in če pojde z izpitom vse po sreči, bom obiskoval peti razred. Let imam kar dovolj, razredov premalo, da bi sploh lahko kaj počel z njimi. Nekaj — domov ni poti. Mar se je potlej še treba odločati, ko pa je že vse davno odločeno: samo naprej, le tam so lahko še neki cilji, ki si jih zdaj že določneje zastavljam: doštudirati in pisati. Ne zgolj pisati — to je pri nas lahko počel le Caňkar. Lojzu sem povedal, ko si me je naposled le upal vprašati, kaj hočem postati v življenju: profesor. Najbrž to ni golo naključje, ker je ta poklic meni, ki je nastala v moji duši, še najbližji tistemu, kar je pričakovalo od mene naše močvirje. Naši ljudje sicer ne vedo, kaj je profesor, še nikdar niso nobenega videli niti niso ničesar slišali o tem poklicu. In ko sem materi povedal, za kaj sem se odločil, se je zamislila. Sele čez čas je vprašala: Kaj pa je to? Kaj boš počel kot profesor?

Poučevanje drugih, celo še na gimnaziji, je vendar nekaj opredeljivega. Pot do tega poklica traja nekaj let in ima svoj družbeni pomen. 'Pisanje' pa je za ljudi v našem močvirju neopredeljivo: počemu in kaj pisati razen molitvenikov, sploh svetih knjig. Ali kot piše Klekl svoje Novine in Kalendar. Ne — zgolj pisanje ni nikakršno nadomestilo za tisto, kar sem zavrgel, in za kar so me bili namenili naši ljudje, za duhovniški poklic, ki je zanje edini uporaben in potreben. Naj zdravnik se tako potrebuje — kdo v našem močvirju pa si ga lahko privoščim? Sicer je tudi 'profesor' odmaknjen njihovim potrebam, se pa vendar ukvarja z vzgojo, kar je nekakšno dopolnilo duhovniškemu poklicu. Vsaj opravičim se lahko — to še razumejo. Pisanje pa ni nikakršna potreba niti vobče uporabno v njihovem življenju. In človek, ki samo piše, ne predstavlja gospoda.

Sicer sem si pa precej tudi sam kriv za položaj. Od petih let mojega doždanega šolanja in življenja v zavodu sem vsaj tri leta hodil po poteh, ki vodijo k cilju, ki mi ga je nekoč določilo naše močvirje. Hodil sem po tej poti z vneto, tudi z vsem mladostnim srcem, neugnano, celo z neko strastjo, da bi se me bil razveselil vsak pleanuš na

katerikoli naši fari. Prepajal sem se s pobožnostjo, z neko predanostjo svetosti. V našo hišo sem uvajal dolge zavodne molitve, kajpa — le ob večerih, ker sicer na kmetih za molitve čez dan ne utegnejo. Naši so molili z mano vred, naglas, vdano. Nakar sem odhajal spat na seno, na naš majhen hlev, odprt na odolenjo stran vasi. Od tam je butalo vame vaško fantovsko življenje s pesmijo, očitno sprepleteno tudi z vasovanjem pri dekletih, ne da bi me bilo to vznemiralo. Vsaj v rasti mojih prvih zavodskih let ne. Naše poljansko nebo posuto z zvezdami je spokojno ležalo nad mano, tudi narava — poleti — je bila že spokojna, čas ptičje pesmi in žabjega reganja je že davno minil.

Ostala je le še fantovska pesem, ki ji je odgovarjala podobna pesem iz sosednjih Mačkovec, iz Bukovja, celo s Hotize. Vse pa sem potiskal od sebe kot nekaj neuporabnega.

In bilo je neuporabno.

Ob sredah in petkih — poleg nedelje seveda — sem napravil dobro uro hoda do prenosovske cerkve — je bila bliže od naše farné, tušniške — in s predanostjo molil. Na tej poti ni bilo več z menoj mojega nekdanjega prijatelja Cuka. Ta je že po treh letih zapustil zavod, obiskoval gimnazijo v Soboti. Najine prijateljske vezi se sicer niso pretrgale, so se pa na moč zrahljale. Zdi se mi, da ni nič več mislil na svetost poklica, ki naju je bilo naše močvirje poslalo za njim. O tej stvari nisva nikdar spregovorila med seboj. Ko da hraniva vsak zase svoje skrivnosti.

Vzrokov mojega duhovnega 'razkroja' je najbrž kar precej. Splet vsakovrstnih okoliščin in kipeča mladost, ki se je do svojega trinajstega leta očitno preveč okužila z našim močvirjem. In še bi bil morda vse zadušil v sebi, če bi me bili, kakor sem prišel v zavod, zaprli tako rekoč v samotno celico ali vsaj med zavodno zidovje, kjer ne bi bilo nikakih lin v svet. Toda Marijanšče ni bilo samostan, niti niso imeli namena, da bi bili vzgajali samo duhovščino. Zavedel sem se, da hočejo ustvarjati svoje ljudi, 'misijonarje laike', politike, gospodarstvenike, znanstvenike, profesorje, učitelje, kratko in malo — jedro in moč slovenske družbe, s katerimi bi zakrpali vse vrzeli. In navsezadnje tudi ustvarjalce — pesnike, pisatelje, upodabljalce umetnike, muzike: nobena vrst ni izvzeta, ker je vse to potrebno družbi. Tudi umetnost. Seveda tudi politika, ta celo pred vsem drugim. Vse je usmerjeno k določenemu cilju. Cilji pa služijo slovenski družbi, ki je katoliška.

V tem lepo urejenem, načrtnem svetu z vzvišenimi cilji, sem se začel zgubljati, še predep sem se tega dobro zavedel. Kar sam od sebe, brez vsakršnega prigovarjanja od kogarkoli. Očitno našega močvirja v sebi nisem mogel zadržati. Začelo je kaliti, poganjati iz mene v tistem, kar sem pisal. Eno samo nabožno zgodbo sem še zmogel napisati za Kleklov Kalendar, in to v našem domačem, poljanskem jeziku, ta naše ljudi. S Kleklov kljub različnim trenjem še nisem pretrgal. Zato ker tudi z vero še nisem pretrgal. Toda moja vera — Ne da bi bila začela pešati. Zazdaj se spreminja, sam bi jo rad spremenil. Že v zavodu se je začelo.

Večanje družbenih zemljišč

Ena izmed prednostnih nalog kmetijsko-zemljiške skupnosti Lendava bo spodbujanje ostarelih in za delo nesposobnih kmetovalcev k odajanju zemljišč za pridobitev preživitve, saj bodo na ta način lažje urejevali socialno problematiko ostarelih kmetovalcev, obenem pa večali zemljiški sklad družbenih zemljišč. Na seji skupščine kmetijsko-zemljiške skupnosti so ob sprejemu letošnjega programa dela poudarili, da bo potrebno nadaljevati z združevanjem zemljišč zlasti na območju Pinc, Doline in Turnišča, pa tudi tam, kjer bodo krajevne skupnosti pokazale pripravljenost za komasacije. Skupnost bo posvetila letos pozornost tudi melioracijam, evidentirali bodo neobdelana kmetijska zemljišča ter opravili revizijo zaščitnih kmetij.

Za letošnje akcije bodo porabili kakih 6 milijonov dinarjev. Tudi v predlogu samoupravnega sporazuma o temeljnih plana za obdobje 1981 do 1985 bodo kar največ sredstev in dela porabili za melioracije in združevanje zemljišč, za izdelavo agronomskih kart ter za pridelovanje hrane. Opozorili so, da bi bilo potrebno izkoristiti tudi termalne vode za pridelovanje hrane, zlasti vrtin. Ne gre pa prezreti tudi pomembnosti pospeševalne službe v kmetijstvu, ki je sedaj dokaj slaba, oziroma je skorajda ni. Dogovoriti se bo potrebno, kdo naj financira pospeševalno službo, skupnost namreč tega dela ne more opravljati, voljna pa je zanj prispevati sredstva, seveda če bodo to storili vsi zainteresirani dejavniki v občini in zunaj nje.

Jani D.

VERŽEJ

Razstava likovnih del

Mladi v Veržeu smo v počastitev dneva žena pripravili v osnovni šoli razstavo del likovnih amaterjev. Razstave se je udeležilo veliko število žena, mater in deklet.

Pred otvoritvijo je bil bogat kulturni program. Nastopili so tamburaši, mešani pevski zbor kulturnega društva Slavko Osterc, recitatorji, pevska zbor OŠ Veržej in folklorna skupina.

Marijana Jelen

KROG

OŽENIL SEM SE S SVOJO ŽENO

Mladi iz Kroga so naštudirali veseloigro Oženil sem se s svojo ženo. Pod vodstvom Jožefa Borovič so se dvakrat predstavili v domačem kraju, gostovali pa so tudi v Izakovcih in Gradišču. V igri nastopajo mladi in starejši občani.

frku

GRADIŠČE V SLOVENSКИH GORICAH

Majhna prelomnica

Turistično-olepševalno društvo v Gradišču v Slovenskih goricah bo danes na občnem zboru ocenilo dosežanje dela, sprejeli pa bodo tudi delovni program za prihodnje obdobje.

Z uresničevanjem programa v lanskem letu niso zadovoljni. Niso pripravili kmečkega praznika, pa tudi tekmovalne kosce je odpadlo. Letos bi radi zamujeno popravili, v društvo pa hočejo pritegniti čim več mlajših, ki bi se, skupaj s starejšimi zavzemali za uresničevanje zadanih nalog.

Po občnem zboru si bodo ogledali tudi amaterske filme z minulih turističnih prireditev v Gradišču.

Janez Lörner

Toda kako naj bi svojim stricem, sploh vsem našim ljudem dopovedal, da sem se odločil za umetnost, hkrati pa da z gubljam vero, da je umetnost za človeka bolj sproščujoča, bolj človeška, bolj zemeljska, da vodi človeka k temu, da mora biti dober, plemenit, že zaradi samega sebe, zaradi svojega notranjega miru in zadovoljstva, pač zato, ker je človek socialno, družbeno bitje.

Smešno. A je to sploh kakšna vera? Je to sploh vera za moje strice in za vse moje Poljance? Za ta zamočvirjeni svet? Kakšna vera pa, kjer ni več bog tisti, ki vse sproti ureja, ki kaznuje hudobneže z večnim ognjem, nam vrlim Poljancem pa zagotavlja kak boren kotiček v svojem brez-krajnem paradižu?

Smešno in nesmiselno je bilo že vse moje početje v zavodu. Ob verah so se še večji, reformatorji razbijali. Če pa so zaradi kakšnih posebnih okoliščin le uspeli, ustvarili kakšno novo vero — mar ni ta kaj kmalu zdrsnila na timice vseh ver? Dokler ljudje potrebujejo vero, je čisto vseeno, za katero se odločijo; no — pač za sebi in svojim potrebam najbolj primerno. Toda bog je povsod isti. Kakšnega pa naj bi jim jaz obljubljal? Ker ko bi me vprašali, zakaj mi naš stari, močvirski bog ni več všeč, kaj pametnega naj bi jim odgovoril? Da se z zavodnim, strogim katoliškim ne morem in ne morem sprijazniti, bi lahko le še zaničljivo zmignili nad mano. Kakšen kmet pa bi lahko mirno odvrnil: — Tepec, pa živi brez boga, saj ga tudi jaz nimam, živeti pa le treba. — In morebiti bi mi še dodal: — Živeti je vendarle lepo. — In če bi mu jaz dejal: — Da ni vredno, da je kratko in malo nesmiselno živeti, če ni ničesar, če ni boga, če ni onstranosti, bi mi ta naš zamočvirjeni, tihi brezbožec mirno odvrnil: — Žival živi, ptica leta in poje, metulj se veseli življenja, ne umre pa nobena stvar rada. Le človek da ne bi mogel zaradi tega živeti?

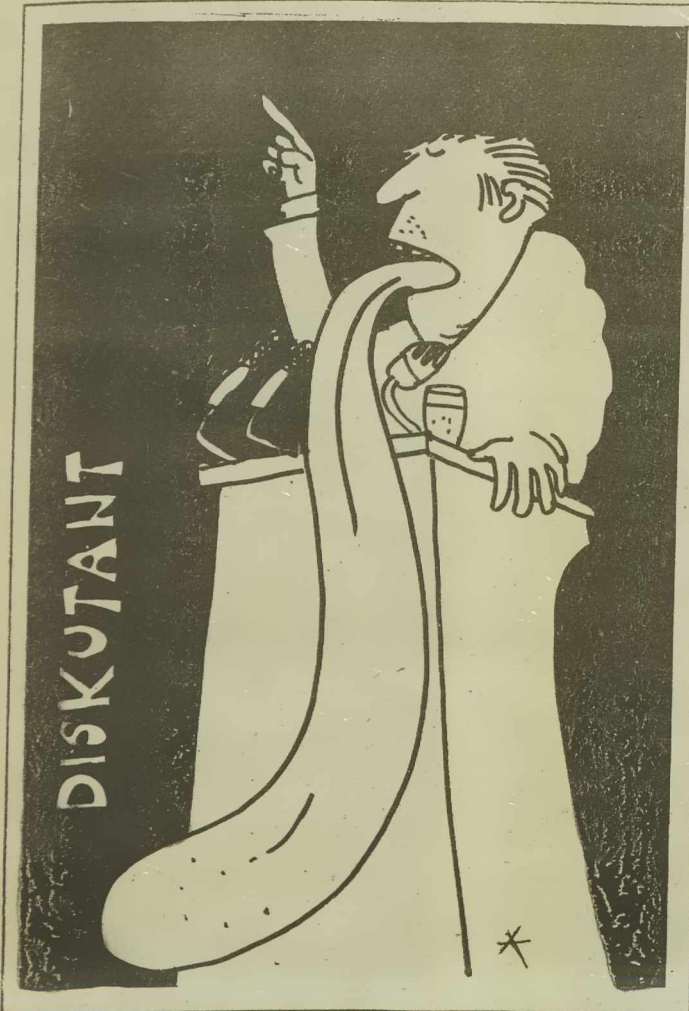
Kaj naj bi mu odgovoril?

Srečo imam in mir, ki mi je potreben. Nihče me po ničemer ne sprašuje, vsaj ne vznemirljivem. Le Kranjčkov stric Stevan mi je dejal: — Nu, slišim, da se ne boš preoblekel v popa? Ne, se ne bom, sem mu odvrnil. Na njegovo vprašanje, kaj da bom, sem mu tudi povedal. Nisem pa rekel, da mislim tudi pisati.

Čutim prijetno olajšanje, kadar komu lahko povem svojo odločitev, kakor da odlagam raz svoj tilnik jarem, ki me je že preveč tiščal. Tem laže mi je, ker se mi zdi, da večinoma ti moji Poljanci, vsaj moški niso niti malo razočarani. — Nu, tak, mi je dejal Kranjčkov stric. — Saj je tudi drugače mogoče živeti, le pošten mora človek ostati, a ne? Pošten, kakor je bil tvoj oče, Miškec.

Brata mizarčka Picka, materina bratranca, sta se podočki ustavila pri nas. Ko sem stopil v sobo, kjer so se pogovarjali, in kjer jima je mati postregla s 'solzo' žganjice, ravno toliko, da sta si namočila jezik, sta me premerila od pet do glave, nato se je stric Stevan sproščeno zahehetal, reši materi: »Vidiš, Mankica, pa imamo Picki svoga popiča, he?

(Nadaljevanje prihodnjik)

IZ DŽOUŽIJOVOGA DNEVNIKA

Tri sobotkom Agrocervisi bi šlo celo na most prouti Bokocon plesariti, ali pa na dvorišču Agrocervisa poiskati telko mesta, ka do aotogi, štev čakafo na tehnični pregled, meli ge staki. Zaj stojijo na cesti v koloni prijavljeni, ka o tou kolono kakši autobus ali pa smetarški avto motri vdari. Mogouče pa čakafo, ka njin sto ekstva prometni znak postavi, ka se na javnoj cesti v ovinki, pri mostu nesomi parkirati.

MIŠKO KRAJEC

Strici so mi povedali

Kdor ima globoko vero, je ne more čez noč zgubiti, niti kar tjavdan zavreči in postati čez noč ateist. Slovo od boga ni lahko. Pa saj mi niti na misel ne prihaja, da se že poslavljam od boga, čeprav se v resnici že odmikam od njega. Toda zazdaj, če bi mogel, bi spremenil katoliško vero, jo bolj prilagodil judem, jo napravil bolj 'krščansko', bolj socialno, pravično za male ljudi. Na svetu vlada nered in ga vera, kakršna je, ne more odpraviti, ne more sveta izboljšati. Ateizem je ravno tako vera ko vse druge vere, le da brez boga. Samo živali so lahko brez sleherne zavesti in verskega občutka.

Našega starega poljanskega boga, ki nas je Poljance plašil z gromom in strelami, kaznoval pa s prevelikimi povodnjimi ali s prehudimi sušami, ali tako, da nam je pokrkal živina, je pa vendar bil dober z nami, čisto naš, je v meni za čas spodrinil zavodni, bolj katoliški ko krščanski, natanko opredeljen, dokazan po učenjakihi. Toda bil je strog, trd, kljub temu, da je bilo rečeno o njem, kako je pravičen, dober, usmiljen. Človek bi mislil, da ga je ena sama velikodušnost. Bil pa je v primeri z našim močvirskim bogom naravnost sirov, brezsrčen, vohunsko policijski, ki kar naprej zalezuje človeka, česar naš ni počel, ker nas ni nikdar zalotil pri slabem dejanju. Oni zavodni je hotel vedeti celo za sleherno tvojo misel, poželenje. Naš poljanski pa je vse naše nabožnosti prepustil posvetnim žandarjem. Tudi misliti smo smeli po svoje, smeli smo si želeti karkoli, tudi nedovoljene stvari. Se plebanušu ni bilo mar, kaj vse ti naš Marki in Manke mislijo, kaj vse bi radi. In če smo nekoč v Beltincih iz gradu in trgovin, v Poljani pa iz trgovine odnesli vse količjak vrednega, še na misel ni prišlo nikomur, da je to greh pred bogom. Dvomim, da se je en sam človek kdaj spovedal, da je bil navzoč pri reberiji.

Jaz pa — k našemu poljanskemu bogu se nisem mogel več vrniti, brez njega pa vendar še nisem ne znal ne mogel živeti. Začel sem si ustvarjati svojega, s katerim še zdaj nekako životarim. Životarim, ker je ne bogljen kakor jaz sam. Čutim njegovo nebogljenost. Vsakega boga je ustvarjala zgodovina — se pravi: dolga obdobja so ga oblikovala, bili so potrebni veliki in ali duhovni, bili so potrebni učenjaki, da so ga očistili vsakršne zemeljske navlake, napravili so ga večnega, vsemogočnega, takega, ki lahko vlada vsemu svetu ali vsaj večini človeštva, čeprav bi vsak bog rad bil edini vsem vesoljstvu. Moj pa je tako nebogljen, da ga z vsjo misijonarsko spretnostjo in zgovornostjo ne bi mogel uveljaviti med našimi ljudmi. Prva leta v zavodu sem prebiral knjige in članke o naših misijonarjih Knobleharju — Abuni Solimanu, ki je spreobračal črnce v Afriki, Friderika Barage, ki je šel med divje Indijance, našega Kereca, ki je misijonaril

po Kitajski; celo me je nekaj časa mikala taka 'zvišena', v resnici pa pustolovska pot.

To bi se mi moji strici Picki smejali, ko bi znenada začel med njimi govoriti o nekem drugačnem boljšem bogu: »Miško, se ti je zmešalo? Saj je ta naš bog kar dober, zakaj bi ga zamenjavali za nekega novega, ki o njem ne vemo, kakšen bo. Ta nam pomaga, če ga prosimo za pomoč, nič hudega nam noče, grehe nam odpušča. Kaj nam pa tvoj lahko da? In sploh — kakšen je?«

Da, kakšen je? Mar sam to dobro vem? In kaj naj bi počel v tem našem močvirju? Ko pa imamo tu že iz pradžnine svojega močvirskega boga, ki ga tudi katoliška cerkev ni mogla mnogo spremeniti. Dodali so mu sicer tri peršone, lahko pa bi mu bili dodali še več, če bi imele kaj početi. Ker vsakdo mora pač kaj delati. Toda mi tu v močvirju imamo tudi vrsto svetnikov, ki nam pomagajo v nesreči, so nekako 'specializirani', pač za vsakovrstne potrebe. Kaj naj bi moj lahko še prinesel našim ljudem? Da bi ga očistil vsakršne navlake? Kaj pa bi ljudje s takim, čistim bogom, ki je odmaknjen od vsakršnega dogajanja na svetu? Novi bog se lahko uveljavi le tedaj, če prejšnji ostari, če nima več nikake moči. Ker tudi bog ostari. Novi bog se lahko uveljavi z velikimi, 'sodobnimi' dejanji ali vsaj z obljubami. Naš poljski pa je še dovolj živ, celo so mu postavili cerkev in dobili smo župnika Stajerca. Tudi s te strani je mojega velikega poslanstva že konec: majhna fara ne potrebuje dveh duhovnikov. V tem vrvežu, boju in delu za cerkev, ki bo zlasti našim ženskam in nekaterim pobožnejškim moškim v dovoljšnjo uteho, sem ostal v senci vsega dogajanja. Ko sem pred petimi leti odhajal, je bilo drugače, zdaj pa na kakšno mojo 'kandidaturo' nihče več ne misli. Postal sem za vse le navaden študent. Na srečo pa sem se v vse to že prej sam sprelevil. Ostal sem sam s svojim bogom, pač zato, ker zazdaj še ne znam in ne morem živeti čisto brez njega. Toda moja vera je že popolnoma obledela in naj si še tako dokazujem in se prepričujem, da brez vere, pač neke vere in brez nekakšnega boga življenje nima nikakršnega smisla. Toda tla pod mano so se nevarno zazibala. Sreča je le, da sem že v zavodu našel nadomestilo za vse, kar izgubljam: ne zgolj to, da je pred mano široko življenje — pravzaprav grenko, brez sleherne trdnosti — temveč da imam svoje pisanje. Nekaj drobcev so mi celo že tiskali, nekaj takih drobcev pa sem raznesel po uredništvih. Umetnost je, se mi zdi — beg pred nečim, hkrati pa — in to morebiti še bolj — boj z nečim, kar človeka duši, obračun z vsem, čemur sicer nisi koš. Ker zdi se mi, da tudi umetnost postane človeku nekakšna vera, morda nadomestilo za nekdanjo vero, vsekakor neka vera, neko posebno poslanstvo.

KRIŽEMKRAŽEM po naših solah

UREJA JOŽE GRAJ

MOJA MAMA

Moja mama je medicinska sestra. Dela v zdravstvenem domu v Radencih. Pomaga pacientom, ki so na vozičkih ali težko hodijo. Večkrat pride bolj pozno domov, ker ima mnogo dela. Tisti dan je zelo utrujena, zato naredim tudi jaz kaj namesto nje. Moja mama je največkrat zelo resna. Včasih pa je tudi nasmejana, če le nima preveč skrbi. Večkrat me poboža in potolaži. Kupi mi, kar si želim ali kaj rabim v šoli. Ima me zelo rada. Je sonce, ki me greje. Brez mame bi bila zelo nesrečna.

Mateja OMAR, 4. a
OŠ Tišina

KAJ MI POMENI MAMA

Kaj nam mama pomeni, tega še majhni otroci ne vedo. Jaz pa že vem. Meni mama pomeni veselje, radost, družbo in življenje.

To je moje bogastvo,
to je moja zlata mama.

Mama mi pomeni vse. Vzglavnik, kadar sem zaspan, bolničarko, kadar sem bolan in kuharico, kadar sem, gladan.

Mama. To je prva beseda, ki sem jo izgovoril. Pomeni mi ljubezen, srečo, življenje, vse na svetu mi pomeni mama.

Naj nihče na svetu ne ostane brez mame.

Mama je del našega življenja,
spremlja nas iz dneva v dan.

Mama je cvet našega veselja,
ki se prebuja iz dneva v dan.

Mama je dobrota, ki jo uživam.

Učenci 5. in 6. r.
OŠ Veržej

NOVO SPOZNANJE

Že od nekoč ljudje radi potujemo. Navadno smo mi, mladi, veliko bolj navdušeni za potovanja kot pa starejši. Vedno si želimo, da bi nekaj novega videli in si pridobili prijatelje širom po Jugoslaviji. Jugoslavija je država, ki je polna kulturnih znamenitosti in vsak njen košček zemlje ima nekaj zanimivega.

Bilo je lepega, sončnega popoldneva. Odločil sem se, da obiščem babico, ki je od Cene oddaljena 11 km. Na pot sem se odpravil s kolesom. Ker sem bil sam in

sem imel veliko časa sem opazoval svet okrog sebe. Ob cesti so ležala dolga polja, ki so bila polna poljskih pridelkov. Opaziti je bilo le malo hiš, pa še te so bile v zavetju mogočnih dreves. Iz polj so se vračali kmetje, ki so opravljali še zadnja poljedelska opravila. Vendar za njih še ni bilo konec dela in dneva. Doma jih je še čakala živina, ki jo je treba nahraniti. Opazoval sem te prekrasne gozdove in občudoval tišino, ki je vladala v gozdu. Niti opazil nisem, da sem že blizu babičine vasi. In končno

sem prispel k babici, ki je bila vsa vesela, ko je videla, da sem jo prišel obiskat.

Čeprav sem se po tej poti peljal že nešteto krat z avtomobilom, se mi je tokrat posebno vtisnila v srce. Svet spoznaš komaj takrat, ko si na njega posebno pozoren. Zato še vedno velja ugotovitev, da ima vsak košček zemlje nekaj zanimivega, kar ljudi zanima in jim in jim prinaša nova spoznanja in ugotovitve.

Srečko Dolamič, 8. a
OŠ I. Cankarja v Ljutomeru

IZBRANA RISBA: »Pustne šeme« — Narisal Aleš Miholič, 1. b raz. OŠ Dokležovje.

Tako topla je beseda „MATI“

Rjavi, nakodrani lasje obkrožajo njen obraz in topel nasmeh se vije čez njena usta.

Opazujem jo in vidim, da so ji izkušnje v življenju zarisale drobne gube na obrazu.

Njene oči gledajo svet drugače, kot so ga nekoč in kot ga gledam sedaj jaz.

Mama — že samo besedo ljubim, ker z njo kličem tebe, ženo, ki je zaradi mene prebedela mnoge noči.

Ob njej sem začutila vso toplino in ljubezen, nje je sem zaupala vse svoje misli, pa naj so bile še tako naivne. Ni me karala, le nasmejala se je ter me objela z rokami, ki so vajene opravljati tudi težja dela, pa kljub vsemu znajo biti tako nežne in zato, ker zna razumeti človeka, mu pomagati. Za vsakega najde lepo besedo, vendar nikoli ne omeni svoje težave, ampak reče: „Vse mine, kajti življenje je kakor vrtiljak, ki prinaša in odnaša srečo.“ Ponošna sem, da imam takšno mater.

Zame je topla beseda mati, a še lepša in toplejša je beseda, ki jo izreče mati.

Renata Kurnik, 8. r.

Tito v mojem kraju

Pred nekaj leti je obiskal M. Soboto tovariš Tito. Ta dan so ljudje težko pričakovali. Večini od njih je bilo to prvo srečanje z najdražjim gostom. Prišli so od blizu in daleč, da bi videli in slišali tovariša Tita.

Tovariš Tito je obiskal nekatere tovarne, se pogovarjal z delavci in se zanimal za njihovo delo. Imel je tudi govori v središču mesta. Odrasli so ga pozdravili s ploskanjem in vzklikanjem. Pionirji in cecibani so pred dragega Tita metali cvetje. Tovariš Tito je vesel in nasmejan odzdravljaj. To srečanje sta doživela tudi moja mamica in očka.

Zal mi je, da tovariša Tita ni več med nami. Upala sem, da še pride v M. Soboto, kjer bi ga videla.

Metka Toplak, 3. č
osnovna šola Edvard Kardelj
Murska Sobota

NAŠA ŠOLA

Naša šola je stara 48 let. V njej je premalo učilnic. Zato imamo pouk dopoldne in popoldne. Nimamo centralne kurjave. Jemo na hodniku in je zelo mrzlo. Ker nas je dosti, se priravamo in polivamo malico. Vsi si želimo, da bi imeli lepo urejeno šolo. Najbolj pa si želimo veliko telovadnico.

LIZIKA KOCIPER, 4. raz.
OŠ ODRANCI

LENDAVA

Kako naravnati razvoj trgovine in gostinstva

Področje trgovine, gostinstva in turizma je prepomembno, da bi lahko razvojne programe obravnavali posebej v enostransko, posebej pa v lendavski občini, ki sodi še vedno med manj razvite.

Izvršni svet skupščine občine Lendava je nemara zato sklenil, da posebna delovna skupina skrbno oceni dosedanj razvoj, ga osvetli iz več zornih kotov in svetuje kakšne ukrepe bi veljalo sprejeti, da bi se tako v trgovini kot gostinstvu dokopali do boljših rezultatov. O sedanjem položaju trgovine in gostinstva torej podrobneje kdaj drugič, danes pa le nekaj ugotovitev, ki tako ali drugače kažejo na slabosti, na katere opozarja tudi izvršni svet. Premalo je specializiranih trgovin, zlasti trgovin z zelenjavo, čeprav vemo, da zelenjavo rabijo vse kuhinje v delovnih organizacijah, gostinsko podjetje in šole, kupujejo pa jo druge, in torej dokajšnja sredstva prelivajo v druge občine. Trgovska mreža bi morala ponuditi tudi več reprodukcijskih materialov, ki jih potrebuje združeno delo. V 18 vaseh lendavske občine še vedno ni trgovin, to praznino pa bi kazalo zapolniti v tem in prihodnjem srednjeročnem obdobju. Izvršni svet bi zahteval od vseh trgovskih organizacij, ki imajo prodajalne na območju občine, da posodobijo prodajalne in ponudbo. Ponovno bi bilo potrebno razpravljati o vlaganjih v razvoj trgovine, saj z začasnimi rešitvami ter gradnjo malih trgovskih lokalov, zlasti v večjih vaseh, ne dosežemo zelenega. Na področju razvoja go-

stinstva pa so problemi še večji. Kdo naj bi bil pravzaprav nosilec razvoja gostinstva v občini? Ali trgovsko podjetje Univerzal, ki ima v svojih 13 bifejih večji promet kot gostinsko podjetje, ali to podjetje, ki je z novim hotelom v Lendavi dobilo velike možnosti za hitrejši razvoj, vendar šele takrat ko bo zaključena gradnja terminalnega dela hotela. Dvom o dohodkih zasebnih gostilničarjev že

se namreč, da v gostilnah ponujajo samo pijačo in ničesar drugega, za kaj takega pa je seveda potrebno manj naložb, na slabšem pa so tisti, ki morajo ob pijači nuditi tudi hrano. Vprašanje so seveda tudi cene gostinskih storitev, menda so med najvišjimi v Pomurju. V gostinstvu bo potrebno veliko spremeniti, preden bomo dosegli razvoj, ki bo pri ustvarjanju družbenega proizvoda nekaj pome-

Novi hotel LIPA v Lendavi naj bi bil prelomnica v razvoju gostinstva in turizma v občini. Da bi to res lahko postal, bo potrebno čim prej dograditi termalni del hotela.

nekaj let obstaja, saj je menda nevdružno, da ima eden najslabših bifejev gostinskega podjetja večji letni dohodek oziroma promet kot zasebne gostilne v občini. Dvom pa seveda ostaja le dvom, dokler se na tem področju inšpekcije ne bodo bolj angažirale. V lendavski občini bi bilo tudi potrebno enkrat za vselej povedati, koliko in kakšne gostilne potrebujemo. Ugotavlja

nil. O razvoju turizma pa še nekaj besed. Razen gostinskega podjetja se z njim doslej nihče ni ukvarjal, čeprav smo v nešteto dokumentov vnesli že znane parole o pogojih, ki jih občina ima, od termalne vode, lova in ribolova, do vinogradništva. V tem srednjeročnem planu bi morali tudi o tem, tolikokrat omenjanem turizmu, reči bobu bob.

Jani D.

BOMO DOBILI TOČNE PODATKE?

Letošnji popis prebivalstva temelji na zveznem in republiškem zakonu z dokaj dobro razčlenitvijo. Sodeč po objavah v dnevnem časopisu so v Murski Soboti določili 11-člansko komisijo, ki bo določila še 320 popisovalcev. Tako je nared tudi lendavska občina s 110 popisovalci in komisijo.

Po vsem tem sodeč bi to bil „najpopolnejši“ popis po petem povojnem popisu prebivalstva SFRJ — prejšnji so bili 1945, 1948, 1953, 1961 in 1971.

Praksa je namreč v preteklosti pokazala dokaj netočne podatke o prebivalstvu Prekmurja. Zelo čudni so prav podatki pri madžarski narodnosti. Sodeč po statistikah iz stare Jugoslavije pa vse do danes je namreč prav pri madžarski narodnosti na ozemlju Prekmurja vsako popisovanje poglavje za sebe.

Zelo težavno je namreč raznim pisem kronik ali zgodovine za-jeti podatek, ki bi naj bil resničen, prav pri madžarski narodnosti. Zaželeno je, da bi komisija končno uspelo na osnovi enotno določenih kriterijev tudi pri madžarski in drugih narodnostih dobiti točnejše podatke.

Menim, da so se v preteklosti nekateri pisci in poznavalci včasih „poigravali“ z narodnostnimi pripadnostmi v Prekmurju.

Upam, da bo ob dobrem delu tokrat uspeh neizbežen in bomo končno dobili resnične podatke o prebivalstvu Prekmurja.

LUDVIK ŽALIK

Premalo parkirnih prostorov

Že dalj časa v Lendavi ugotavljajo, da imajo premalo parkirnih prostorov, avtomobilov pa iz dneva v dan več. Komisija sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu je pred nedavnim v sodelovanju s krajevno skupnostjo ponovno pregledala morebitna mesta, kjer bi se dalo urediti še nekaj parkirnih prostorov, vendar pa je število teh komaj omembe vredno. Seveda bi za ureditev parkirnih prostorov našli tudi denar.

Gre za nekatera zemljišča, ki bi sicer bila primerna za parkirne prostore, vendar so sedaj v zasebni lasti, lastniki pa se verjetno ne bi strinjali, če bi jih morali odtujiti za parkirišča. Nekaj bo vendarle potrebno storiti, posebno sedaj, ko se odpira

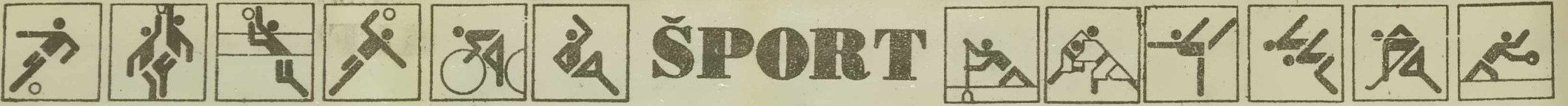
nova centralna stanovanjska cona v Lendavi, v nekdanji Spodnji ulici. Načrtovalci bodo morali, če še niso, upoštevati potrebe po parkirnem prostoru, sicer Lendavi grozi še večja pločevinasta gneča. Svoje bo morala povedati tudi krajevna skupnost, ki je seveda ob vsem tem najbolj prizadeta.

Pa še nekaj o prometni signalizaciji: Za Lendavo pravijo, da je prava prometno-signalizacijska džungla, menda je na vsakih 50 metrov postavljen prometni znak, ki nekaj prepoveduje ali na nekaj opozarja. Tudi to bi si veljalo natančneje ogledati, saj bi verjetno našli veliko takih, ki niso potrebni.

Jani D.

Dandanes je tudi peš hoja znanost, posebej če jo ureja toliko prometnih znakov kot v Lendavi. Samo na enem mestu, to prikazuje tudi slika, trije ali štirje, takih mest pa je menda veliko.

AKTUALNO V TELESNI KULTURI

Vedno več vrhunskih športnikov

Poleg množičnosti dosegamo v zadnjih letih v Pomurju pozitivne premike tudi v vrhunskem športu. To potrjuje tudi vsakoletni spisek perspektivnih in kategoriziranih športnikov, ki ga izdela strokovni svet za vrhunski šport pri Zvezi telesnokulturnih organizacij Slovenije na podlagi doseženih rezultatov v preteklem letu.

V letošnjem letu je na seznamu perspektivnih in kategoriziranih športnikov v Sloveniji tudi 27 športnikov in športnic iz Pomurja, kar ni tako majhna številka. Večina njih je iz soboške občine, in sicer 19, iz lendavske občine 4, iz ljutomerske in radgonske občine pa po 2.

Med perspektivne športnike v Sloveniji so uvrščeni: Jože Časar (hokej), Danijel Kisilak (judo), Franc Fajhtinger (judo), Bojan Hajdinjak (judo), Vojko Mecilošek (judo), Rafko Mihalič (judo), Robert Meolic (kajakštvo), Stefan Varga (kajakštvo), Hari Steržaj (kegljanje), Alenka Žitek (košarka), Bojan Jančar (nogomet), Bojan Pavič (nam. tenis), Andrej Halas (rokoborba), Franc Podlesek (rokoborba) in Stefan Čigan (šah), vsi iz soboške občine, ter Lazar Čaba (speedway), Leon Perša (nogomet) in Dušan Varga (judo) iz lendavske občine.

V zvezni razred so uvrščeni: Miro Steržaj (kegljanje), Boris Horvat (nam. tenis) in Janez Šafarič (padalstvo) iz soboške občine, Vlado Kocuvan (speedway) in Ivan Vrbnjak (speedway) iz radgonske občine, Uroš Vrbancič (lokoštrstvo) in Drago Božič (športni ribolov) iz ljutomerske občine ter Stefan Kekec (speedway) iz lendavske občine. V mednarodnem razredu pa je Stefan Kovač (namizni tenis) kot edini pomurski predstavnik.

Strokovni svet pri Zvezi telesnokulturnih organizacij občine Murska Sobota je izdelal predlog višine športnih dotikov, ki ga je IO TKS tudi sprejel. Skupni znesek za letošnje leto znaša 201.600 dinarjev.

F. Maučec

STRELSTVO

OBČINSKA ZLATA PUŠČICA TURNERJU

Na strelišču v Murski Soboti je bilo tekmovanje v streljanju z zračno puško za občinsko zlato puščico, ki ga je organizirala občinska strelska zveza Murska Sobota, pravico sodelovanja pa so imeli strelci, ki so osvojili družinske zlate puščice ali izpolnili predpisano normo na družinskih tekmovanjih. Na tekmovanju so sodelovali: 40 strelcev in tri strelke.

Najuspešnejši je bil član strelske družine Noršinci Karel Turner, ki je s 551 krogi in 600 možnih osvojil prvo mesto in občinsko zlato puščico pred Jožetom Kovačičem (Panonija) 545, Mirkom Horvatom (Mura) 544, Vladom Horvatom (Panonija) 543 in Jožetom Kociptom (Beltinci) 540 krogov. Vseh pet tekmovalcev je izpolnilo normo za republiško tekmovanje za zlato puščico. Med ženskami je bila najuspešnejša Valentina Rojko (Cankova) s 491 krogi pred Marto Komanič (Panonija) 467 in Jolanko Sapač (Panonija) 431 krogov.

JUDO — PRVI POZIVNI TURNIR

Najuspešnejši Sobočani

V Murski Soboti je bil prvi pozivni turnir Pomurja v judu za pionirje in mladince, na katerem je sodelovalo 71 tekmovalcev iz Lendave, Ljutomerja, Rogaševca in Murske Sobote. Največ uspeha so imeli predstavniki soboškega Partizana, ki so osvojili največ prvih mest. Srečanja sta vodila sodnika Slak in Šarkanj.

Rezultati — pionirji — do 32 kg: 1. Duh (MS), 2. Kranjec (Lj), 3. Šabjan in Perič (MS); **do 35 kg:** 1. Perš (MS), 2. Kranjec (Lj), 3. Zalduš (Le), in Horvat (MS); **do 38 kg:** 1. Vrdjuka (MS), 2. Koren (MS), 3. Kupč (Lj) in Šoš (MS); **do 42 kg:** 1. Meničanin (MS), 2. Zajtl (Le), 3. Kulčar (Le) in Koveš (MS); **do 52 kg:** 1. Suša (Ro), 2. Legen (MS), 3. Benkič (MS) in Flisar (MS);

Mladinci — do 55 kg: 1. Mihalič (MS), 2. Meničanin (MS), 3. Suša (Rog), in Lebar (MS); **do 60 kg:** 1. Varga (Le), 2. Karakatič (Le), 3. Flisar in Kučan (MS); **do 65 kg:** 1. Kisilak (MS), 2. Fajhtinger (MS), 3. Jureš (MS), in Lopert (MS); **do 71 kg:** 1. Kavčič (MS), 2. Kranjec (Lju), 3. Vnuk (Le) in Magdič (Lj) in nad 71 kg: 1. Apšner (MS), 2. Šemen (MS), 3. Varga (Le) in Firman (Le).

Ekipno: Murska Sobota 151, Lendava 29, Ljutomer 27 in Rogašovci 13 točk.

NAMIZNI TENIS

Najboljši v Murski Soboti

V soboto in nedeljo bo v Murski Soboti v organizaciji NTK Sobota v dvorani srednješolskega centra 34. republiško članski prvenstvo za posameznike in dvojice, na katerem bo po predhodnih kvalifikacijah nastopilo 64 igralcev ter 36 igralk, med njimi vsi najboljši. Tako bomo pri moških videli dva kandidata za državno člansko reprezentanco, domačina Kovača ter Urha iz Hrastnika, preskušena Savnika in Klingerja ter Horvata, Franka, Paviča in druge, pri dekletih pa državno člansko reprezentantko Ojsterškovo, ter perspektivni Krsnikovo in Čadežovo.

Pri posameznikih dajejo strokovnjaki največ možnosti domačinu Štefanu Kovaču ter Urhu in Savniku. Prvemu naslovu republiškega članskega prvaka je bil Kovač blizu že lani, ko je v dramatičnem srečanju v petem setu na razliko izgubil z izkušenim Savnikom. Pri dekletih ima največ možnosti Ojsterškova, za domačine pa bo zelo zanimiva igra članskih dvojic, kjer si dvojica Kovač—Horvat letos želi več kot lani osvojeno tretje mesto. Kovač pa bo poiskoval tudi v mešanih dvojicah skupaj s Čadežovo ponovno osvojiti lani izgubljeni republiški naslov po precej gladem porazu v finalu proti dvojici Urh—Ojsteršek. Treba je povedati, da je lani dvojica Kovač—Čadež na državnem prvenstvu osvojila odlično 3. mesto. Ljubitelji bele žogice bodo vsekakor prišli na svoj račun, zato si velja dvodnevne boje najboljših slovenskih igralcev in igralok ogledati.

M. U.

NAMIZNI TENIS

KOVAČ ZMAGOVALEC

Na končnem zveznem pozivnem turnirju druge skupine najboljših igralcev Jugoslavije sta nastopila tudi dva Sobočana — Kovač in Pavič — dočim tretji Horvat zaradi slabe uvrstitve na kvalifikacijskem turnirju ni sodeloval. Sicer pa so imeli Sobočani letos na zveznih pozivnih turnirjih v primerjavi z lanskimi manj uspeha, ker je Kovač igral lani v prvi skupini in dosegel odlično uvrstitev, 7. mesto, Horvat pa v drugi skupini 5. mesto.

Kovač je vlogo favorita v drugi skupini popolnoma opravil in z dobro igro kljub nekaterim težkim nasprotnikom z rezultatom 9:2 osvojil prvo mesto ter tako dokazal, da je poleg Urha najboljši mladi jugoslovanski igralec. Premagala sta ga le lani najboljša jugoslovanska mladinka Pavič in Rizvanović, zmaga na tem turnirju pa mu veliko pomeni pri končni sestavi letošnjih jakostnih zveznih lestvic. Za drugega Sobočana Paviča je bil že izreden uspeh uvrstitev na ta turnir, za kakšno boljšo uvrstitev v tej konkurenci pa še ima pre malo izkušenj. Kljub temu je zaigral zelo dobro in z rezultatom 2:9 osvojil 11. mesto.

Rezultati: Kovač—Basarič (Vjesnik) 3:2, Dujaković (Bosna) 3:1, Janković (Ada) 3:0, Rizvanović (Vitez) 2:3, Nišavič (Industrogradnja) 3:1, Bošnjaković (Borovo) 3:0, Gavrilović (Spartak) 3:2, Mraović (Milicioner) 3:0, Stevanović (Bosna) 3:0, Pavič (Sobota) 2:3, Feher (Partizan) 3:0, Pavič—Basarič 2:3, Dujaković 0:3, Janković 0:3, Rizvanović 2:3, Nišavič 0:3, Bošnjaković 2:3, Gavrilović 0:3, Mraović 0:3, Stevanović 3:2, Feher 1:3.

M. U.

TRIJE ŠE BREZ PORAZA

V občinski namiznoteniški ligi Lendava je bilo odigrano tretje kolo. Rezultati: Varstroj II—Partizan 2:5, Petišovci—D. Lugačič 1:5, Dolina—Varstroj I 0:5, Nafta—Dobrovnik 5:0 in Bistrica—G. Lakoš 5:0.

Varstroj I.	3	3	0	15:0	6
Nafta	3	3	0	15:2	6
D. Lugačič	3	3	0	15:4	6
Partizan	3	2	1	12:10	4
Bistrica	3	1	2	10:10	2
Dolina	3	1	2	7:10	2
Petišovci	3	1	2	6:10	2
Dobrovnik	3	1	2	5:12	2
Varstroj II.	3	0	3	3:15	0
G. Lakoš	3	0	3	0:15	0

M. Uroša

ŠPORTNA REKREACIJA V ZDRUŽENEM DELU

Pri Potrošniku skrbijo za šport in rekreacijo

V nekaterih delovnih organizacijah posvečajo posebno skrb športni rekreaciji zaposlenih. Med te prav gotovo sodi tudi delovna organizacija Potrošnik iz Murske Sobote. V delovni organizaciji nimajo zaposlenega profesionalnega športnega rekreatorja, temveč imajo že v kolegijskem organu določenega mentorja za športno-rekreacijske aktivnosti (Alojz Režonja), na nivoju delovne organizacije v okviru sindikata pa imajo referenta za šport in rekreacijo, ki se je za to delo usposabljal na seminarju (Jože Tita). Poleg tega pa imajo za vsako športno panogo določene še posameznike, ki so bili ali so še aktivni športniki. Slednji tudi pripravljajo ekipe za posamezna srečanja v okviru sindikalnih športnih iger sli meddelovnimi organizacijami.

Športna rekreacija v delovni organizaciji Potrošnik Murska Sobota se odvija na več načinov. Poleg svobodne aktivnosti posameznikov v delovni organizaciji ali zunaj nje, se zaposleni vključujejo v sindikalne športne igre soboške občine, kjer so v lanskem letu v skupni uvrstitvi zasedli drugo mesto, takoj za Muro, največje delovno organizacijo. Že dobro so utečene športne igre v okviru SOZD, kjer športniki Potrošnika že nekaj let dosegajo najboljša mesta. Brez resne kon-

ROKOBORBA

KOUS, HALAS IN PODLESEK MED IZBORNICI

Zvezni selektor Josip Marič je objavil spisek kandidatov za državno mladinsko rokoborsko reprezentanco, ki bo sodelovala na balkaniadi, evropskem in svetovnem mladinskem prvenstvu. Med kandidati so kar trije člani rokoborske sekcije soboškega Partizana: Bojan Kous v kat. do 90 kg, Andrej Halas v kat. do 74 kg in Franc Podlesek v kat. do 68 kg. Članstvo v državni reprezentanci si bodo morali izboriti na predhodnih mednarodnih tekmovanjih. To je vsekakor lepo priznanje, in če bo Sobočanom uspelo vključiti v državno reprezentanco še dva svoja kandidata, potem bodo tudi izpolnili svoj cilj. To pa bodo lahko dosegli le ob večji materialni podpori.

OBČNI ZBOR NOGOMETNIH SODNIKOV M. SOBOTA

IZBOLJŠATI MEDSEBOJNE ODNOSE

Na občnem zboru Medobčinskega društva nogometnih sodnikov Murska Sobota, ki vključuje 57 sodnikov, so ocenjevali svoje delo v preteklem obdobju in dokaj kritično ugotavljali, da se skaljeni odnosi med MNZ, trenersko in sodniško nogometno organizacijo še vedno niso izboljšali. Zato so se odločno zavzeli zato, da je potrebno te medsebojne odnose čimprej izboljšati, kajti samo na ta način bo delo v prihodnje uspešnejše. Dogovorili so se tudi, da bodo skušali v svoje vrste pritegniti več novih nogometnih sodnikov, ki jih, glede na zelo razvejano nogometno tekmovanje primanjkuje. Zavzeli pa so se tudi za izboljšanje discipline nogometnih sodnikov ter za njihovo nenehno izpopolnjevanje.

DELAJSKI ŠPORT

ZMAGAL LJUTOMERČAN

V okviru letošnjih delavskih športnih iger ljutomerske občine je bilo izvedeno tekmovanje v namiznem tenisu, na katerem je sodelovalo 11 ekip. Doseženi so bili naslednji rezultati: Komrad:Ljutomerčan 0:5, Jeruzalem:Obtrnik 1:5, SO Ljutomer:Prosveta 0:5, Mlekopromet:Tehnostroj 1:5, Tehnostroj (Pr):Ljutomerčan 1:5, Obtrnik:Krka 5:3, Vesna:Prosveta 5:4, Ljutomerčan:Obtrnik 5:1, Vesna:Tehnostroj (servis) 5:4 in Ljutomerčan:Vesna 5:0. Vrstni red: 1. Ljutomerčan, 2. Vesna, 3. Tehnostroj — servis, 4. Obtrnik, 5. Prosveta, 6. Krka, 7. Tehnostroj (proizv.), 8. Mlekopromet, 9. Jeruzalem, 10. SO Ljutomer in 11. Komrad.

T. Ficko

STRELSTVO

Uspešni Sobočani

Društvo za rekreacijo in šport invalidov M. Sobota je organiziralo področno tekmovanje severovzhodne Slovenije v streljanju z zračno puško. Tekmovanja se je udeležilo 5 ekip ali 31 invalidov. Zmagal je Karel Turner s 189 krogi, dobra pa sta bila tudi Jože Arzenšek s 182 in Jože Senčur s 170 krogi.

KOLESARSTVO

SODELOVALO 37 TEKMOVALCEV

KK Pomurje — sekcija Tišina je organiziral prvenstvo Pomurja v ciklokrosu za pionirje. Udeležilo se ga je 37 tekmovalcev. Zmagovalci v posameznih kategorijah so bili: pionirji D: Mladenović, pionirji C: Gjerjek, pionirji B: Čigut, pionirji A: Miholič in registrirani pionirji: 1. Holer, 2. Sreš, 3. Ivanič, 4. Berden, 5. Kapun. V nedeljo bo tovrstno tekmovanje v Bratoncih.

fk

PUCONCI

Šolarji na sankanju in smučanju

SŠD Kremen na osnovni šoli v Puconcih je skupaj s pionirsko organizacijo pripravilo sankanje in smučanje na Pohorju, ki je lepo uspelo. Udeleženci, med katerimi je bilo veliko učencev, ki so se prvič srečali z vlečnico, so bili zelo zadovoljni. V programu imajo še nekaj dnevov sankanja in smučanja, če bodo ugodne vremenske razmere.

ODBOJKA — ZIMSKO PRVENSTVO POMURJA

Zmagale odbolkarice Cvena

Odigran je bil zadnji turnir v okviru pomurske zimske odbolkarske lige za članice. Na turnirju v Ljutomeru so bili doseženi naslednji rezultati: Cven : G. Ljutomer 2:0, I. Cankar : ŠZD 2:0, I. Cankar : Pomurje 2:0, EŠC : I. Cankar 0:2, G. Ljutomer : G. MS 2:0, Pomurje : EŠC 1:2 in Pomurje : G. Ljutomer 0:2.

Cven	6	6	0	12:2	12
G. Ljutomer	6	5	1	10:3	10
G. M. Sobota	6	3	3	7:6	6
OŠ I. Cankar	6	3	3	8:7	6
Pomurje	6	2	4	6:10	4
ŠZD	6	1	5	4:11	2
EŠC	6	1	5	3:11	2

T. Ficko

ZMAGI LENDAVE PORAZI SOBOČANOV

Nadaljevanje tekmovanja v moški republiški ligi za uvrstitev od 1. do 4. mesta, ki je bilo v Ljubljani, je prineslo Sobočanom tri poraze predvsem zaradi tega, ker so dali priložnost mladim, od katerih D. Kovač in Močan dosegata že solidne rezultate.

Rezultati: SOBOTA—TRIGLAV 4:5 (Močan 2:1, Vinčec 1:2, Kovač 1:2); ILIRIJA 1:5 (Kovač 1:1, Močan 0:2, Zadravec 0:2); KEMIČAR 4:5 (Vinčec 3:0, Močan 1:2, Zadravec 0:3).

1. Kemičar	12	11	1	59:36	22
2. Ilirija	12	6	6	48:44	12
3. Sobota	12	4	8	40:49	8
4. Triglav	12	3	9	35:53	6

Lendavčani so na turnirju v Novi Gorici za uvrstitev od 5. do 8. mesta spet prijetno presenetili ter se z dvema zmagama že na dve točki približali predzadnji ekipi Gorice. Zdaj imajo velike možnosti, da na zadnjih dveh turnirjih prehitijo Gorico in se tako rešijo izpada iz lige.

Rezultati: LENDAVA—KOČEVJE 3:5, GORICA 5:2, KAJUH 5:3.

5. Kočevje	12	9	3	51:43	18
6. Kajuh	12	6	6	49:44	12
7. Gorica	12	5	7	41:49	10
8. Lendava	12	4	8	45:50	8

M. U.

Ekipa Potrošnika iz Murske Sobote na enem od športno-rekreacijskih tekmovanj.

Foto: L. Klar

delavce. Sicer pa je v delovni organizaciji Potrošnik zaposlenih več v.hunskih športnikov, ki veliko pomenijo v republiškem, državnem in celo mednarodnem merilu. Najuspešnejši med njimi so kajakaš Stefan Varga, lanskoletni športnik Pomurja, šahist Boris Kovač in kegljarka Nada Kerčmar. Potrošnik pa je tudi prevzel pokroviteljstvo ene naj-

uspešnejših pomurskih ekip v prvi zvezni ligi NTK Sobota, hkrati pa posamezniki opravljajo tudi najodgovornejše funkcije v klubu. V delovni organizaciji Potrošnik imajo vsestransko razumevanje tako za vrhunske športnike, kakor tudi za športno rekreacijo in so torej lahko za zgled drugim.

Feri Maučec

Delavski svet
Lesnina Ljubljana
TOZD MIZARSTVO Ljutomer

razpisuje dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi za

vodenje komercialnega sektorja

Pogoji:

- visoka šola ekonomske smeri in 5 let delovnih izkušenj,
- višja šola ekonomsko-komercialne smeri in 5 let delovnih izkušenj

Kandidati morajo biti družbenopolitično razgledani, imeti morajo ustvarjalen odnos do samoupravljanja.

Prijave z dokazili je potrebno poslati v 15 dneh po objavi na naslov: Lesnina Ljubljana, TOZD MIZARSTVO Ljutomer — delavski svet.

Sklep o izbiri kandidata bomo kandidatom posredovali v 15 dneh po končanem zbiranju prijav.

Komisija za delovna razmerja
Lesnina Ljubljana
TOZD MIZARSTVO Ljutomer

objavlja dela in naloge

referenta za varstvo pri delu

Pogoji: — varnostni inženir oziroma druga ustrezna višja izobrazba tehnične smeri
— 5 let delovne prakse
— strokovni izpit iz področja varstva pri delu
— poskusno delo 3 mesece

Kandidati morajo biti družbenopolitično razgledani, imeti morajo ustvarjalen odnos do samoupravljanja.

Prijave z dokazili je potrebno poslati v 15 dneh po objavi na naslov: Lesnina TOZD MIZARSTVO Ljutomer — komisiji za delovna razmerja.

Sklep o izbiri kandidata bomo kandidatom posredovali v 15 dneh po končanem zbiranju prijav.

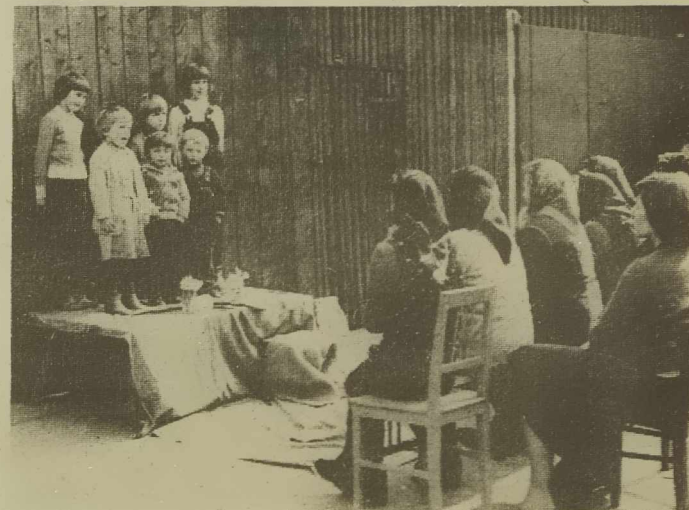
VELIKA POLANA

REFERENDUM

V krajevni skupnosti Polana, Mali Polani, Brezovici in Veliki Polani se bodo v nedeljo na referendumu odločali o programu KS Polana. V Veliki Polani za navoz gramoza in ureditev drugih komunalnih potreb, v Mali Polani in Brezovici pa se bodo odločali za navoz gramoza in ureditev drugih komunalnih objektov.

Upajo, da bodo tudi tokrat, kot že mnogokrat prej, vaščani glasovali za samoprисpevek.

Štefan Prša

V mnogih krajih so se ob osmem marcu zvrstile kulturne prireditve ob osmem marcu. Izredno prijetno je bilo v Veliki Polani, kjer se je za kulturni program potrudilo nekaj najmlajših. Bilo je prijetno, poroča dopisnik Štefan Prša.

SAH

Še vedno D. Hari

Mojstrski kandidat Danilo Hari je tudi po četrtem kolu prvenstva šahovskega društva Radenska iz Murske Sobotice obdržal prvo mesto, saj je doslej oddal le pol točke. Sicer pa je za tekmovalne značilne velika borbenost igralcev, zato tudi ne manjka presenetljivih rezultatov, kar pomeni, da se kvalitetni krog šahistov v soboški občini širi.

Nekaj pomembnejših izzidov — 3. kolo: D. Hari — A. Kos 1:0, Benko—Režonja 1:0, I. Kos—Sonnenschein 1:0, Jerše—Babič 1:0, B. Hari—Cigan remi; 4. kolo: B. Hari—Kovač 1:0, D. Hari—Cigan remi, Benko—Sonnenschein remi, Kelemen—Jerše remi, Gabor—Škalič 1:0, Kuhar—Babič remi.

Vrstni red po 4. kolih: D. Hari 3,5, B. Hari 3, Cigan, Jerše in Kelemen 2,5, Gabor 2, Benko, Sonnenschein, Škalič, A. Kos, I. Kos in Radosavljevič (slednji trije s partijo manj) — vsi po 1,5 točke itd.

M. Jerše

ODBOJKA — OBČ. LIGA MS

Odigrano prvo kolo

V prvem kolu tekmovanja prve skupine občinske odbojkarske lige Murska Sobota za moške so bili doseženi naslednji rezultati: Panonija : Veterani 0:2, OVIZ : Pomurski tisk 2:0, Beltinci : Pomurje 2:0 in Panonija : OVIZ 2:1.

VOLIČINA SL. G.

Premajhna udeležba

V Voličini v Slovenskih goricah je bilo mladinsko tekmovalništvo z naslovom »Kaj-več o kmetijstvu«, katero je organizirala OK ZSMS Lenart oziroma konferenca mladih v kmetijstvu.

Tekmovanja sta se udeležili samo dve mladinski organizaciji, in sicer mladinska organizacija iz Voličine in Gradišča. Zmagali so domačini, a bi bilo prav gotovo bolj zanimivo, če bi se tekmovalništvo udeležilo več mladinskih ekip. Predsednica OK ZSMS Lenart tov. Marija Šauperl je povedala, da takšne slabe udeležbe ni pričakovala, saj je bilo rečeno, da se bodo tekmovalništvo udeležile ekipe iz vseh osnovnih organizacij ZSM v lenarški občini.

Potrebno bo razvozlati uganko, zakaj se mladi v lenarški občini ne vključujejo v takšna tekmovalništva, ki so za to področje še vedno najbolj aktualna. To tekmovalništvo o znanju iz kmetijstva je vsakoletno. Doslej je sodelovalo vedno več dobrih ekip, pa tudi organizacija ni bila slaba. Mladi v lenarški občini se bodo morali v bodoče tudi bolj zavzemati, da bi naj bile vse akcije v okviru OK ZSMS Lenart čim bolj uspešne.

Janez Lorber

GABERJE

Aktivna mladina

Iz programa mladih iz Gaberja je razvidno, da so se tvorno vključili v delo krajevne skupnosti. Čeprav mladinska organizacija v Gaberju združuje kar 70 članov, se še tu in tam ubadajo s težavami. Posebno aktivni so bili na področju delovnih akcij. Krajevni skupnosti so pomagali pri izkopu jam za nove električne stebre, vključili so se v akcijo solidarnosti in starejšim in bolnim občanom pomagali pri obiranju koruze, pripravili pa so tudi drva za zimske večere, in sicer za sestanke in družabna srečanja.

V Gaberju pa že nekaj let uspešno deluje kulturno umetniško društvo „Zarja“. Vanjo so vključeni predvsem mladi, ki sodelujejo v folklorni in v drugih sekcijah.

J. Žerdin

TEMELJNO SODIŠČE V MURSKI SOBOTI

razpisuje

prosta dela oziroma naloge

TAJNIKA SODIŠČA

Kandidat mora poleg splošnih pogojev določenih v zakonu izpolnjevati še naslednje pogoje:

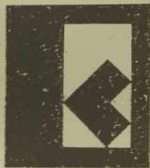
- da ima končano pravno fakulteto ali višjo pravno šolo
- da ima 3 leta ustreznih delovnih izkušenj
- da je družbeno-politično razgledan

Na dela oziroma naloge tajnika sodišča bo kandidat izbran za dobo 4 let.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev morajo kandidati poslati razpisni komisiji Temelnjega sodišča v Murski Soboti v roku 15 dni od objave tega razpisa.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v roku 30 dni od poteka roka za prijavo.

sozd
imos
sgp konstruktor
n. sol. o. maribor
tozd gradbeništvo pomurje n. sol. o.
murska sobota

Delavski svet

RAZPISUJE

dela in naloge

1. Vodja splošno-kadrovskega sektorja

Pogoji:

- visoka strokovna izobrazba pravne smeri in 5 let delovnih izkušenj
- višja strokovna izobrazba pravne smeri in najmanj 20 let delovne dobe, od tega 10 let na opravljanju vodstvenih del oziroma nalog
- moralno-politične kvalitete
- da z dosedanjim delom izkazuje sposobnost za uspešno delo.

2. Vodja finančnega sektorja

Pogoji:

- visoka strokovna izobrazba — ekonomske smeri in 5 let delovnih izkušenj
- višja ali srednja izobrazba — ekonomske smeri in najmanj 20 let oziroma 25 let delovne dobe, od tega 10 let na opravljanju vodstvenih del in nalog
- moralno-politične kvalitete
- da z dosedanjim delom izkazuje sposobnost za uspešno delo.

Imenovanje delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi velja za štiri dela.

Kandidati naj pošljejo ponudbe z dokazili o izpolnjevanju zgoraj navedenih pogojev v 15 dneh na naslov: SGP Konstruktor Maribor, TOZD gradbeništvo Pomurje Murska Sobota, Štefana Kovača 10 z oznako „za razpisno komisijo“.

IN OBJAVLJAMO

prosta naslednja dela in naloge:

- a) vodja analitsko planskega oddelka
- b) planer
- c) več vodij gradbišč
- d) več pomočnikov vodij gradbišč.

Pogoji:

- pod a) visoka izobrazba ekonomske smeri in 4 leta delovnih izkušenj
- b) gradbeni inženir in 2 leti delovnih izkušenj
- c) diplomirani gradbeni inženir, gradbeni inženir ali gradbeni tehnik z opravljenim strokovnim izpitom
- d) diplomirani gradbeni inženir, gradbeni inženir ali gradbeni tehnik

Nastop dela po dogovoru.

Za vsa objavljena dela in naloge bomo sklenili delovno razmerje za nedoločen čas.

Ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na tajništvo TOZD v roku 15 dni po tej objavi. Kandidati bodo obveščeni o izbiri v roku 30 dni po poteku te objave.

Poskusno delo za opravljanje nalog, kjer se zahteva visoka ali višja strokovna izobrazba traja 3 mesece, za dela kjer se zahteva srednja strokovna izobrazba pa 1 mesec.

RADIJSKI IN TELEVIZIJSKI SPORED OD 14. DO 17. MARCA

SOBOTA

NEDELJA

PONEDELJEK

TOREK

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Prijetno soboto vam želimo, 16.45 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 18.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

9.00 Poročila 9.05 Minigodci v glasbeni deželi 9.15 Lolek in Bolek, poljska risana serija 9.25 Zbis — peli so jih mati moja: Mlada Breda 9.40 Tehnica za natančno tehtanje 10.10 Mali svet, otroška oddaja TV Zagreb 10.40 Po sledih napredka 11.10 varstvo pri delu: Varno v gradbeništvu 11.25 Dokumentarna oddaja 11.55 Lanoux-Lorenzi: Emile Zola, francoska nadaljevanka 12.50 Poročila 12.55 Nogomet Rijeka: Zagreb, prenos (do 14.50) v odmoru... 15.45 Poročila 15.50 Potovanje z balonom, francoski film 17.15 Košarka, v odmoru... 18.55 Naš kraj 19.10 Zlata ptica 19.15 Risanka 19.20 Cik cak 19.24 TV nocoj 19.26 Zrno do zrna 19.30 TV dnevnik 19.55 Vreme 19.57 Propagandna oddaja 20.00 Sobotna TV križanka 21.40 Propagandna oddaja 21.45 Veleslalom za evropski pokal, reportaža s Popove Šapke 22.05 Sneg pod nogami, češki film 23.20 TV kaži-pot 23.40 Poročila

ODDAJNIKI II. TV MREŽE:

15.30 Narodna glasba 18.00 Iz sporeda TV ... 18.30 Na vrat na nos, TV nadaljevanka 19.30 TV dnevnik 20.00 Življenje na zemlji, dokumentarna serija 20.55 Poročila 21.00 Vidiki, dokumentarna oddaja 21.35 Športna sobota 21.55 Veleslalom za evropski pokal, reportaža s Popove Šapke 22.15 Hrvatska klavirska glasba (do 23.15)

TV ZAGREB

Prvi program

9.30 do 12.55 Izobraževalni spored, 14.50 Nogomet: Rijeka—Zagreb, 15.55 Pregled sporeda, 16.00 Poročila, 16.05 TV koledar, 16.15 Lutke: Konj Grabonjič, 17.15 Košarka: Državno prvenstvo, 18.45 Pesniško gledališče: B. Ciplič, 19.15 Risanka, 19.21 EPP, 19.27 Nocoj, 19.30 Dnevnik, 19.55 EPP, 20.00 Daljina dežela (film), 21.40 EPP, 21.45 Dnevnik, 22.00 V soboto zvečer, 23.30 Pregled sporeda za nedeljo.

TV AVSTRIJA

Prvi program

9.00 Jutranja poročila, 9.05 Angleščina, 9.35 Francoščina, 10.05 Ruščina, 10.35 Dunajski Bidermajer, 11.25 Nočni studio, 12.30 Igrajmo skupaj, 13.00 Opoldanska redakcija, 15.25 Princessa Olimpija (film), 17.00 Risanje, slikanje, oblikovanje, 17.30 Obalni pirati, 17.55 Spanček Zaspanček, 18.00 Dva krat sedem, 18.25 Dober večer v soboto (Heinz Conrads), 18.50 Reklame, 19.00 Avstrija v sliki, 19.23 Reklame, 19.30 Čas v sliki, 19.50 Šport in reklame, 20.15 Nekdo bo zmagal, 22.00 Reklame, 22.05 Šport, 22.25 Jazz v soboto, 23.10 Poročila

TV MADŽARSKA

8.10 Za otroke. 10.00 TV repri-ze; za narodnosti, Avto moto šport, Naše stoletje, Kviz. 13.20 Valovi Črnega morja, nadaljevanka. 14.35 Kratki filmi. 15.10 Filatelija. 15.45 Za knjigami. 16.25 Umetnostno drsanje. 17.50 Parabola. 18.20 Kongres Domovinske fronte. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Pet korakov proti Kairu, film. 21.40 Košek melodij. 22.30 TV dnevnik. 22.40 Klic žena, film.

RADIO MURSKA SOBOTA

10.05 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 — Srečanje na pomurskem valu, 12.00 — Spored v madžarskem jeziku, 13.00 — Doma in onkraj meja, 13.30 — V nedeljo popoldne, 14.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

9.20 Poročila. 9.25 Otroška matineja. 10.15 Na vrat na nos, nadaljevanka TV Beograd. 11.10 TV kaži-pot. 11.30 Narodna glasba. 12.00 Ljudje in zemlja. 13.00 Poročila (do 13.05). 14.45 Zabavnoglasbena oddaja TV ... 15.40 Po dolini Mlave, dokumentarna oddaja TV Beograd. 16.10 Poročila. 16.15 Sodnik Horton in njegova pravda, ameriški film. 17.50 Športna poročila. 18.00 Odbojka Mladost/Monter: Vojvodina, posnetek tekme. 19.00 Risanka. 19.15 Cik cak. 19.22 TV nocoj. 19.24 Zrno do zrna. 19.30 TV dnevnik. 19.55 Vreme. 19.57 Propagandna oddaja. 20.00 M. Milankov: Svetozar Marković, nadaljevanka TV Beograd. 21.25 Propagandna oddaja. 21.30 Albanija, dokumentarna reportaža TV Priština. 22.00 V znamenju. 22.30 Športni pregled

ODDAJNIKI II. TV MREŽE:

16.30 Nedeljsko popoldne. 19.00 Slalom za Evropski pokal, reportaža s Popove Šapke. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Zakaj imam rad jazz. 21.00 Večraj, danes, jutri. 21.25 Čistilci čevljev, italijanski film (do 23.05)

TV ZAGREB

Prvi program

9.45 Pregled sporeda, 9.50 Poročila, 10.00 Po jutru se pozna dan, 11.30 Koncert ansambla Tanec, 11.58 EPP, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.55 Pregled sporeda, 14.00 Kritična točka, 14.30 Požarni divji veter (film), 16.00 V nedeljo popoldne, 19.00 Risanke, 19.21 EPP, 19.27 Nocoj, 19.30 Dnevnik, 19.55 EPP, 20.00 Svetozar Marković, 21.25 EPP, 21.30 Labinska republika istrskih rudarjev, 22.10 Dnevnik, 22.30 Športni pregled, 23.15 Pregled sporeda za ponedeljek.

TV AVSTRIJA

Prvi program

10.00 Prenos maše, 11.00 Predtakt, 11.15 ORF stero koncert, 12.20 Divje noči Burli O. 14.50 Humoreska (film), 16.30 Ena, dva ali tri, 17.15 Kako so ukanili mucka Duška (risanka), 17.25 Spanček Zaspanček, 17.30 Klub seniorjev, 18.25 ORF danes, 18.30 Vodič po operi, 19.00 Avstrija v sliki, 19.25 Religija, 19.30 Čas v sliki, 19.50 Šport, 20.15 Igra za čas (film), 22.35 Poročila

TV MADŽARSKA

8.10 Šola za vsakogar. 9.10 Za otroke. 10.25 Narodni zuzej. 10.40 Kmetje plešejo. 11.00 Rokoborba. 12.20 Z nahrbtnikom v Rili. 13.20 Mali dečki, igrani film. 14.45 Pesem doni. 15.05 Priporočamo naše sporede. 15.40 Bagdaski tatič, angleški film. 17.20 Kongres Domovinske fronte. 18.00 Vprašanje več, kviz. 19.00 Teden; aktualnosti, reportaža. 20.05 Plamen baklje, TV film. 21.25 Klavirski koncert. 21.45 Šport.

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Spored slovenske narodno-zabavne glasbe, 16.30 — Športna oddaja, 16.40 — Najbolj iskane plošče preteklega tedna, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.45 TV v šoli. 10.00 TV v šoli (do 12.05). 14.55 TV v šoli — ponovitev (do 16.00). 16.15 Kmetijska oddaja TV Novi Sad. 17.15 Poročila. 17.20 Vrtec na obisku: Ko sije sonce. 17.35 Vampir, poljudnoznanstveni film. 18.05 Narava in človek: Sredozemske zdravilne rastline. 18.35 Obzornik. 18.45 Mozaik. 18.45 Zdravo mladi. 19.15 Risanka. 19.20 Cik cak. 19.24 Zrno do zrna. 19.30 TV dnevnik. 19.55 Vreme. 19.57 Propagandna oddaja. 20.00 M. Lalič: Pusta zemlja, drama TV Titograd. 21.15 Propagandna oddaja. 21.20 Ali se med seboj dovolj poznamo, oddaja TV Sarajevo. 22.15 V znamenju

ODDAJNIKI II. TV MREŽE:

17.10 TV dnevnik v madžarsčini. 17.30 TV dnevnik. 17.45 Pravljična. 18.15 Znana, neznana Jugoslavija. 18.45 Glasbena medigra. 18.50 Športna oddaja. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Znanost. 20.50 Zagrebska panorama. 21.15 B. Ibanez: Trsje in blato, španska nadaljevanka (do 22.05)

TV ZAGREB

Prvi program

8.45 do 12.05 Izobraževalni spored, 14.55 do 16.00 Izobraževalni spored, 17.35 Pregled sporeda, 17.40 Poročila, 17.45 Minute za pravljico, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika skupnosti občin Varaždina, 18.45 Zdravo mladi, 19.15 Risanka, 19.21 EPP, 19.27 Nocoj, 19.30 Dnevnik, 19.55 EPP, 20.00 Pusta zemlja (drama), 21.15 EPP, 21.20 Izbrani trenutek, 21.25 Življenje filma, 22.10 Dnevnik, 22.25 En avtor en film, 22.40 Pregled sporeda za torek.

TV AVSTRIJA

Prvi program

9.00 Jutranja poročila, 9.05 Am, dam, des, 9.30 TV kuhinja, 10.00 Šolska TV, 10.30 Humoreska (film), 12.05 Nebeško zadovoljstvo, 12.25 Gotika na Štajerskem, 13.00 Opoldanska redakcija, 17.00 Am, dam, des, 17.30 Lassie, 17.55 Spanček Zaspanček, 18.00 Živeli pod vročim soncem, 18.25 ORF danes, 18.30 Mi, 18.54 Reklame, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Sport v ponedeljek, 21.05 Lisjaki (ser. film), 21.55 Večerni šport, 22.25 Poročila

Drugi program

17.55 ORF danes, 18.00 Perspektive, 18.30 Usmeritve, 19.00 Johannes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Edgar iz Tamaracka, 21.05 Neželjen Inferno I. svetovne vojne, 21.50 Deset pred deseto, 22.20 Indijanec Uira (film), 23.45 Poročila

TV MADŽARSKA

17.15 Sorodniki, ameriška burleska. 18.35 TV telovadba. 18.40 Večerna pravljica. 18.50 Javno zlo; debatni spored. 19.55 Poročila. 20.10 Leti pav; tekmovalne izvajalce narodnih pesmi v organizaciji radia in televizije; gala večer. 21.30 Petinštirideseta armada, dokumentarni film. 22.15 Poročila.

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Jugotonov glasbeni ekspres, 16.40 — Pota mladih, 18.00 — Sotočje, 18.45 — Prijetno glasbeni utrinki, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

9.00 TV v šoli. 10.00 TV v šoli (do 12.05). 16.10 Šolska TV: Bela smrt, Lahka atletika II. 17.10 Poročila. 17.25 Lolek in Bolek, poljska risana serija. 17.35 Ptuj 80. 3 oddaja. 18.05 Pisani svet. 18.35 Obzornik. 18.45 Mostovi-Hidak, oddaja za madžarsko narodnostno skupnost. 19.00 Knjiga: Nadežda Mandelstam — Spomini. 19.15 Risanka. 19.20 Cik cak. 19.24 TV nocoj. 19.26 Zrno do zrna. 19.30 TV dnevnik. 19.55 Vreme. 19.57 Propagandna oddaja. 20.00 Aktualna oddaja. 20.50 Propagandna oddaja. 20.55 A. Prevost: Zgodba o vitezu des Grieuxu in o Manon Lescaut, francoska nadaljevanka. 21.50 V znamenju. 22.05 Webert: Passacaglia, J. S. Bach: Koncert

ODDAJNIKI II. TV MREŽE:

17.10 TV dnevnik v madžarsčini. 17.30 TV dnevnik. 17.45 Otroška oddaja. 18.15 Književni klub. 18.45 Narodna glasba. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Razvoj popularne glasbe. 20.55 Portret: Akademik Radomir Lukić. 21.40 Zagrebska panorama. 22.05 Izviri (do 22.35)

TV ZAGREB

Prvi program

9.00 do 12.05 Izobraževalni spored, 15.00 do 16.00 Izobraževalni spored, 17.35 Pregled sporeda, 17.40 Poročila, 17.45 Treba je hoteti, treba je smeti, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika skupnosti občin Osijek, 18.45 Vsi enotni v obrambi in zaščiti, 19.15 Risanka, 19.21 EPP, 19.27 Nocoj, 19.30 Dnevnik, 19.55 EPP, 20.00 Stop, 20.55 EPP, 21.00 Tri žene (film), 22.40 Dnevnik, 23.00 Pregled sporeda za sredo.

TV AVSTRIJA

Prvi program

9.00 Jutranja poročila, 9.05 Am, dam, des, 9.30 Angleščina, 10.00 Šolska TV, 10.30 Puščava živi, 11.40 Pevka (film), 12.10 Edgar iz Tamaracka, 13.00 Opoldanska redakcija, 17.00 Am, dam, des, 17.25 Oddaja z miško, 17.55 Spanček Zaspanček, 18.00 Cesarčin sel, 18.25 ORF danes, 18.30 Mi, 18.54 Reklame, 19.00 Avstrija v sliki, 19.23 Reklame, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Prizma, 21.00 Videoteka, 21.45 TV film, 23.30 Poročila

Drugi program

17.55 ORF danes, 18.00 Arheologija biblije, 18.30 Galerija, 19.00 Johannes 19.30 Čas v sliki, 20.15 Avstrijski kviz, 21.00 Reklame, 21.05 Dunajske pesmi, 21.50 Deset pred deseto, 22.20 Klub 2 in poročila.

TV MADŽARSKA

8.05 in 14.05 Šolska TV. 17.10 Kratak film. 17.25 Intervju, TV igra. 18.00 Za naše zdravje, zdravstvena vzgoja. 18.10 Huskin večer v Segedinu. 19.30 TV nevnik 20.00 Igra v treh minutah. 20.05 Tihi Don, 5. del sovjetske nadaljevanke. 21.10 Studio '81, kulturni tednik televizije. 22.10 TV dnevnik. 22.20 Jazz-pravljična o Pik asu, pantomima.

radio murska sobota

PRVIH PET TA HIP

1. STUPEFACTION — GRAHAM PARKER
2. WOMAN IN LOVE — BARBRA STREISAND
3. DOBER DAN GOSPA — ZASILNI IZHOD
4. MASTER BLASTER — STEVIE WONDER
5. TIDE IS HIGH — BLONDIE

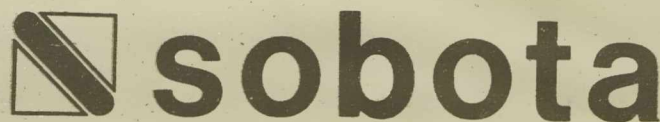
NOVA GLASBENA UGANKA

GLASUJEM ZA:

IME IN PRIIMEK:

NASLOV:

Nagrada Elektrotehne-Šoping je prejel Marjan Lorenčič, Stara ulica 20 iz M. Sobote. Čestitamo! Izpolnjene kupone pošljite na naslov Radio Murska Sobota, Titova 29, M. Sobota do petka, 20. marca. Oddaja bo na sporedu v torek, 17. marca od 17.30 do 18. ure. Dober sprejem vam želimo. Rešitev glasbene uganke: Let me be misunderstood — The Animals

„SOBOTA“
TOŽD KOMUNALA
o. sol. o. Murska Sobota
Kopališka 2

vabi k sodelovanju več delavcev za delo pri pogrebih

- VOŽNJA VOZIČKA
- NOŠENJE ZASTAVE

Delo je priložnostno v popoldanskem času in je primerno za upokoence. Plačilo za spremljanje pri pogrebu znaša 180 din. Pismene prijave zbira kadrovski oddelek podjetja „SOBOTA“ v 15 dneh po objavi.

O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po preteku roka objave.

Sobota, 14. marec, ob 15.50

Potovanje z balonom

Po filmu Rdeči balon, ki je imel neslučen uspeh v zvrsti kratkega filma, se je Albert Lamorisse lotil še celovečernega igranega filma Potovanje z balonom.

Zgodba je kar se da preprosta in se odvija v začetku stoletja. Znanstvenik, že precej v letih računa, kako bo poletel z balonom. Balon je res velik, lep, toda njegovi kolegi mu ne zaupajo in ne verjamejo, da bo uspel. Toda mož zaupa vase. Na poti se mu pridruži kot slepi potnik še vnuk. Glavnina filma je posvečena popotovanju z balonom in pejsajem, posnetkom iz zraka. Poleg tega, da je film mladinski je bil obenem tudi izrazito turističen in v svoji zvrsti vsekakor nadvse atraktiven.

Režija: Albert Lamorisse.

V glavnih vlogah nastopajo: Maurice Baquet, Pascal Lamorisse.

Sobota, 14. marca, ob 22.05

HARPER

Čeprav je film Harper že 23. film Paula Newmana, si je igravec prav s tem filmom izoblikoval svojo filmsko podobo. Nekoliko ironično naključje je, da je film doživel premiero tik za drugim Newmanovim filmom Lady L, ki je doživel finančni polom.

Harper pa je polnil blagajne. Paul Newman se nam prvič predstavi v vlogi junaka, kakršne je pogosto igral Humphrey Bogart. Jack Smight, ki je odlično vodil igralca, mu je ob bok postavil Lauren Bacall in prikazal Newmana v popolnoma novi luči. Harper je kriminalka, v kateri ugrabijo milijonarja. Žena, ki si ga sicer ne želi preveč nazaj, preko skupnega prijatelja pooblasti privatnega detektiva, da bi prišel na sled ugrabiteljem.

Privatni detektiv Paul Newman pri tem doživi številne pustolovščine in se nenehno sooča z nevarnostjo, a se venomer izmaže in nalogo seveda uspešno reši, čeprav je zadeva, v katero je vmešanih veliko oseb, nadvse zapletena.

Torek, 17. marca, ob 18.45

MOSTOVI — HIDAK

Osvobodilno gibanje na Madžarskem in letu 1848 je v svojem konceptu vsebovalo tudi idejo o enakopravnosti narodov. Predvsem zato prebivalci madžarske narodnosti v Sloveniji smatrajo 15. marec za svoj narodni praznik.

Letos bodo slavje obogatili s kulturno prireditvijo v skoraj vseh krajevnih skupnostih na obsejnem območju. Televizijsko dopisništvo v Murski Soboti pa je pripravilo reportažni zapis iz Gornjega Lakoša, kjer bodo dan pred praznikom odprli obnovljeno kulturno dvorano. Na temo narodnega praznika je ugaščen tudi uvodnik Ferenc Hajoša. V okvir idej narodnostnega voditelja in pesnika Šandorja Petőfija je postavil razmere, v katerih živijo prebivalci madžarske narodnosti v Pomurju.

Tudi tokrat ne bo izostala rubrika Sodelovanje med Slovenijo in Madžarsko in sicer bo zajela stike in uspehe slovenskih ter madžarskih literarnih ustvarjalcev.

Oddajo za madžarsko narodnostno skupnost pripravlja TV dopisništvo v Murski Soboti.

tedenski koledar

SOBOTA, 14. marec — Matilda NEDELJA, 15. marec — Klemen PONE., 16. marec — Herbert TOREK, 17. marec — Jedert

kino

„PARK“ MURSKA SOBOTA
15. marca ob 16., 18. in 20. uri ameriški barvni kinemaskopski film: „MAŠČEVANJE MOŽA PAJKA“;
16. in 17. marca ob 18. in 20. uri italijanski barvni kinemaskopski film: „POSLEDNJI DNEVI POMPEJEV“;
„SVOBODA“ GORNJA RADGONA
14. marca ob 19. uri jugoslovanski film: „KDO NEKI TAM PREPEVA“;
15. marca ob 9.30 jugoslovanski film: „KDO NEKI TAM PREPEVA“ in ob 17. uri film: „LASJE“;
LJUTOMER
14. marca ob 19.30 ter 15. marca ob 17.15 in 19.30 hongkongski film: „CLOVEK DINAMO“;
KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU
14. in 15. marca film: „NAPAD NA POLICIJSKO POSTAJO“;
VERŽEJ
14. in 15. marca slovenski film: „NASLEDNJE V NASLEDNJI VOJNI“;
ČRENŠOVCI
14. in 15. marca tajlandski barvni film: „V ZLATEM TROKOTU MAMILA“.

prodam

STREŠNO OPEKO FOLC (300—600 kom.), kupim. Ker-man, Fijolci 160.
AVTO OPEL ASCONA NAPRODAJ. Kroška 59, Murska Sobota. M—758
TROSILEC ZA GNOJ — KR PAN 30, prodam. Naslov v upravi lista. M—787
ZAPOROŽEC, LETNIK 1977, prevoženih 28.000 km, ugodno prodam. Informacije pri vratarju OZD Mura. M—788
PRAŠICA ZA ZAKOL (nad 150 kg), prodam. Naslov na upravi lista. M—789
DVOOSNO PRIKOLICO, TAM in kravo s tretjim teletom brejo, prodam. Puconci 33. M—790
HARMONIKO WELTMEISTER, 120 basno, 11 registrov naprej in 3 zadaj, prodam. Vučak, Zenkovci 47, p. Bodonci. M—792
BEKONA, krmljena z domačo krmo, prodam. Satahovci 53. M—793
CISTERNO ZA GNOJNICO (3000 l) in dvobrazdni fergusonov plug, skoraj novi, prodam. Gančani 41. M—794
VW 1200, starejši letnik, registriran, delno karamboliran — tudi po delih, prodam. Lipa 30. M—796
BREJO KRAVO PRODAJ. Krog 79. M—797
ZASAVO 101 KOMFORT, karambolirano, star 6 mesecev, peč na olje in barvni televizor Gorenje, star eno leto, prodam. Arh. Novaka 19, stanovanje —3, III. nadstropje.
3 ZASTEKLENA, LESENA OKNA (2 m x 0,80 m), poceni prodam. Friškič, Krog 106. M—799
BREJO KRAVO PRODAJ. Bakovci 153. M—801
BRANA JABOLKA — bobovec, prodam. Ludvik Kornhausler, Domajinci 58. M—808
KRMNO PESO PRODAJ. Cena 1,50 din za kg. Jože Kranjec, Žižki 83, p. Črenšovci. M—804
OSEBNA AVTOMOBILA
OPEL ADMIRAL in 125 P, naprodaj. Gaberje št. 96. Le—46

VESTNIK

Stefan Dravec (direktor in glavni urednik), Juš Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika), Ludvik Kovač (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Janez Kurbus, Dušan Loparnik, Feri Maučec (sport), Stefan Sobočan, Janko Stolnik (dopisništvo), Branko Žunec, Endre Gönter (tehnični urednik), Nevenka Emri (lektor). Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/1 — Telefon: Novinarji 21-232, 21-064 in 21-383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelek, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in tajništvo 21-064 in 21-383, dopisništvo Gornja Radgona tel. 74-597, dopisništvo Lendava tel. 75-085 in dopisništvo Ljutomer tel. 81-317 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo — Celoletna naročnina 300,00 din, polletna 150,00, za inozemstvo celoletna naročnina 700,00 din (330 Sch, 47 DM), za delovne organizacije 400,00. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900-603-30005 — Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 50100-620-000112-25730-30-4-01176 — Od 1. 1. 1980 izhaja Vestnik kot poltednik ob torkih in petkih — Cena posamezne številke 4 dinarje. Tiska ČGP Večer Maribor — Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

ŠKODO, registrirano do decembra, z rezervnimi deli in rezervnimi gumami, prodam. Franc Kuhar, Kupšinci 69. M—806
ŠKODO 100, registrirano do avgusta, po zelo ugodni ceni prodam. Krog 185. M—810
MASIVNO POHIŠTVO SPALNICE, kavč, fotelje, divan, stole in razno pohištvo ter štedilnika na drva in električni, zamrzovalno skrinjo, hladilnik in vinogradniško rototrefzo, prodam. Trstenjakova 2/A, telefon 22-077. M—811
SENO PRODAJ, Nikola Korpnič, Čepinci 110, p. Petrovci. M—812
MOPED — dobro ohranjen, usnjeno obleko in čelado (št 50), prodam. Ogled v nedeljo od 8-12 ure. Helena Horvat, Stara ulica 20, Murska Sobota M—814
POHIŠTVO SPALNICE BIBER (star format), ugodno prodam. Farkaš, Rakičan 95. M—816
TAUNUS 12 M PRODAJ, Vzajemni ček. Vaneča 18. M—817
ZASTAVO 101, S 1300 ccm, 73 KM, letnik 1979, ugodno prodam. Stanislav Polarič, Cankarjeva 86, Murska Sobota, telefon 23-357. M—818
KRAVO s teletom, kontrola A in puhalnik za seno, prodam. Lemerje 62. M—819
SENO PRODAJ. Veščica 60, p. M. Sobota. M—820
MALE PUJSKE PRODAJ. Krog 92. M—822
TRAKTOR STEYR 30 KS s koso in jermenico, prodam. G. Slaveči 66. M—823
TAM 2000, generalno popravljen, registriran, v dobrem stanju, prodam. Gančani 41. M—826
AVTO KOMBI, registriran do avgusta, v voznem stanju, prodam. Staneta Rozmana 4/II-18. M—827

ZASTAVO 101, letnik 1973, motor original fiat 128, prevoženih 59.000 km, dobro ohranjen, stalno garažiran, v brezhibnem stanju, prodam. Gašper, Bogojina 142. M—828
ŠKODO 110 L, letnik 1976, pralni stroj Gorenje in zamrzovalno skrinjo LTH, 300 l, prodam. Benkič, Stara ulica 12, Murska Sobota ali telefon 22-704 do 14 ure. M—827
GOZD (47 arov, stavbni les in za kurjavo), prodam. Čarni, Ivanovci 45. M—830
VEČJO VITRINO, omaro in mizico, prodam. Naslov v upravi lista. M—831
FIAT 850 PRODAJ. Murski Petrovci 2. M—832
DIANO 6, letnik 1978, prevoženih 18.000 km, prodam. Kidričeva 31, Murska Sobota. M—833
BREJO TELICO PRODAJ. Veneča 50. M—834
15-ARSKO PARCELO za vinograd, 1 km do Bogojine, prodam. Ivanci 80, p. Bogojina. M—835
ZASTAVO 850 PRODAJ. Vadarci 35. M—838
MALE PUJSKE PRODAJ, Krajina 34. M—839
KRAVO, staro 8 let, 6 mesecev brejo, prodam. Kološa; Vučja gomila 65. M—840
ZETORJEVE TRAKTORSKE PLUGE, original češke, prodam. Brezovci 20, p. Puconci. M—841
FORD TAUNUS 12 M, v dobrem stanju, prodam. Berkovci 35, p. Videm ob Ščavnici. Vi—86
VSELJIVO HIŠO, gospodarska poslopja in 3—7 ha zemlje v Moravcih pri Bučkovcih, prodam. Informacije: Elizabeta Horvat, Ljutomer, Cankarjeva 6. Vi—87
WARTBURG, letnik 1975, prevoženih 37.000 km, dobro ohranjen, prodam. Lipovci št. 10. M—843

ČESTITKE IN POZDRAVI
Jožetu Gjerkešu iz Turnišča želijo ob praznovanju 19. rojstnega dne vse najboljše, izpolnitev skritih želja in sreče v življenju z željo, da bi ostal še naprej tako dober — sestre in mama.

Lepe želje so namenjene tudi zetu Jožetu Miholiču in vnučinki Jožici iz Ingolstadta ter zetu Jožetu Horvat iz Turnišča.

MOTOR MASSE—FERGUSON, 4-cilindrski, lahko tudi po delih, prodam. Avgust Vozlič, Gibina 1, p. Ljutomer. Vi—582
KVALITETNO BUČNO OLJE PRODAJ. Polana 38, p. Puconci. M—MM

kupim

PIANINO — stari ali neuporabljivi, kupim. Ponudbe: Plečnikova 8, stanovanje 18, Maribor ali telefon 062 31 240. M—762
STANOVANJSKO HIŠO v Murski Soboti ali bližnji okolici, kupim. Ponudbe na upravo lista. M—800
VOZNO KRAVO ali brejo telico (v okolici Črenšovec), kupim, Naslov na upravi lista. M—803
REPO — večjo količino, kupim. Daniel Kreslin, Dolnja bistrica 137, p. Črenšovci. M—805

razno

VSELJIVO ali nedograjeno hišo v okolici Murske Sobotice, kupim. Naslov v upravi lista. M—788
GRADBENO PARCELO v okolici Murske Sobotice, kupim. Naslov na upravi lista. M—791
TRAKTOR 25—35 KS KUPIM. Benkovič, telefon 21-511, interna 56. M—824

zaposlitve

DIMNIKARSKEGA POMOČNIKA, pridnega, vojašine prostega, sprejemem takoj v delovno razmerje. Poleg dobre plače nudim hrano in stanovanje. Andrej Zemlič, dimnikarstvo, Ajdovščina. M—795

DOPOLDANSKO VARSTVO za 20 mesecev starega otroka na domu, iščem. Plačilo in stanovanje po dogovoru. Naslov v upravi lista. M—809
DELAVNICO v Pristavi — primerno za vsako obrt, oddam v najem. Naslov v upravi lista. M—825
DVOOSNO STANOVANJE z velikim balkonom, brez centralnega ogrevanja zamenjam za enosobno — centralno ogrevano. Informacije pri Heleni Kovačič, Alija Kardoša 4, M. Sobota. M—413

ZAHVALA

V 68. letu starosti nas je nepričakovano, za vedno zapustil naš dragi oče in dedek

Franc Zver

Iskreno se zahvaljujem vseh botrini, prijateljem in znancem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence, nam pa izrekli sožalje.

Lepa hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in Jožetu Tkalcu iz Gomilic za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Vsem še enkrat — iskrena zahvala!

Žalujoci: žena Verona, sin Jožef in sin Štefan z družino

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega ljubega moža, očeta in starega očeta

Vendela Lebarja

iz Lendave

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in znancem, ki ste dragega pokojnika v tako velikem številu pospremili na zadnji poti, mu darovali veliko vencev in cvetja, nam v težkih trenutkih stali ob strani ter nam izrekli sožalje. Posebna zahvala dr. Kološevi, Feriju Totu in ostalemu osebju internega oddelka bolnišnice v Rakičanu, kolektivoma Opekarništvo Dolga vas in INA NAFTA Lendava ter družinama Križanič in Jaklin. Pristrčna hvala g. kaplanu Jožetu Bernadu za opravljeni obred in pevkam za petje ob slovesu.

Lendava, 4. marca 1981

ŽALUJOČA DRUŽINA

ZAHVALA

V 68. letu starosti nas je nepričakovano in brez slovesa za vedno zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

Nikolaj Dundek

mlinar v pokoju iz Skakovec

Iskrena hvala vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in vsem, ki ste ga spremljali na njegovi zadnji poti, mu poklonili cvetje in nam izrekli sožalje. Posebna zahvala č. duhovniku, pevcem, govornikom, kolektivu mlina Skakovci ter kolektivoma INTES TOZD Mlinopek in Živinorejsko-veterinarski zavod M. Sobota.

Skakovci, 7. 3. 1981

Žalujoci: VSI NJEGOVI

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, babice, sestre in tašče

Vilme Kocan

roj. Čahuk
iz Domanjševce

se iskreno zahvaljujem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, za pomoč v težkih trenutkih, za darovano cvetje, izraženo sožalje ter vsem, ki ste jo spremljali na zadnji poti. Posebna zahvala duhovniku za lep pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in predstavniku KS za poslovilne besede ob odprtem grobu naše drage mame.

Domanjševci, Središče, M. Sobota, 4. marca 1981

Žalujoci: sinova Vendel in Evgen z družinama, hčerka Sidika z družino in ostalo sorodstvo

Veliko koristnih pripomb

Javna razprava o osnutku družbenega plana občine Lendava za obdobje 1981 do 1985 sicer še ni končana, vendar pa se je že doslej zbralo več kot 30 pripomb, ki zaslužijo tehten premislek pred sestavo dokončnega besedila družbenega plana občine. Poglejmo nekatere pripombe, ki bi jih veljalo upoštevati. Na področju investicijske dejavnosti je potrebno podatke o nameranih investicijah utemeljiti z bilanco sredstev, oziroma z viri za financiranje. Pri nameranih investicijah je potrebno povedati, kdo bo zagotovil sredstva, in ne kot se je dogajalo doslej, da so bili viri financiranja neznani ali pa nejasni. V družbenem planu bo veljalo bolj poudariti potrebo po načrtni kadrovske politiki in boljši, predvsem po racionalnejši, izrabi strokovnega kadra, bolj konkretno pa bo potrebno opredeliti tudi problematiko izvoza in uvoza. Na področju kmetijstva je potrebno konkretizirati razvoj v družbenem in zasebnem sektorju; po nekaterih mnenjih je namreč plan razvoja kmetijstva preveč optimistično zastavljen, zlasti v zasebnem sektorju. INA-Nafta naj bi se predvsem usmerila na večjo finalizacijo na področju petrokemije.

Družbeni plan naj bi bolj izpostavil tudi hitrejši pretok blaga s cest na železnico, glede prometa pa bi kazalo

izboljšati tudi povezave s sosednjo Hrvaško. Ob obravnavi referendumskega programa je bila sprejeta usmeritev, da morajo v bosoče pri vsaki investiciji s področja družbenih dejavnosti sodelovati tudi krajevne skupnosti. To bi bilo potrebno zapisati tudi v družbeni plan, sicer ne bo nikogar obvezovalo. Glede raziskovalne dejavnosti v osnutku družbenega plana ni veliko zapisanega, torej bo potrebno nekatere naloge konkretno opredeliti, zlasti izkoriščanje termalnih voda za potrebe kmetijstva. Zanimiva pa je pripomba, to bo potrebno

tudi upoštevati, da je potrebno opredeliti vlogo družbenopolitičnih organizacij pri uresničevanju družbenega plana. Komite za družbeno planiranje pri občinski skupščini Lendava je nekaj pripomb dobil tudi iz krajevnih skupnosti, ker pa razprava še teče, bo te pripombe obravnaval naknadno. Javna razprava o osnutku družbenega plana občine je vzbudila v vseh okoljih dokajšnje zanimanje, to se seveda odraža v doslej znanih in poslanih pripombah, dokazuje pa tudi zavzetost občanov in delovnih ljudi za realno planiranje. Jani D.

Vnesti konkretnejše ukrepe

Osnutek družbenega plana murskosoboške občine za obdobje 1981—1985, javno razpravo so zaključili 5. marca, je bil v ospredju razprave na seji predsedstva OK SZDL v Murski Soboti, ki so se je udeležili tudi nekateri delegati družbenopolitičnega zbora skupščine občine. Med drugim so se zlasti zavzeli za dopolnitev tega dokumenta z bolj konkretnimi ukrepi, ki naj pripomorejo, da bodo zastavljeni cilji dejansko uresničeni. Tako bi naj, na primer,

natančneje opredelili ukrepe za pospeševanje kmetijstva in pridelovanje hrane, za razvoj drobnega gospodarstva in podobno.

Kot so ugotovili, je bilo v javni razpravi le malo pripomb; le-teh pa več v krajevnih skupnostih kot v organizacijah združenega dela, kar je malce presenetljivo. V krajevnih skupnostih murskosoboške občine so predvsem izpostavili vprašanja v zvezi z razmejevanjem določenih območij, ki izhajajo iz prostor-

skega vidika družbenega plana. Občani so imeli nekaj konkretnih pripomb glede zidalnih in gradbenih posegov v okolje, urejevanja komunalnih objektov, modernizacije cest itd.

Sicer pa je v omenjenem osnutku družbenega plana murskosoboške občine za srednjeročno obdobje 1981—1985, kot so poudarili, predvidena znatno bolj dinamična rast gospodarstva kot je slovensko povprečje, s čimer se želijo čimprej približati razvitejšim območjem v SR Sloveniji. Zato bo 29 odstotkov vrednosti družbenega proizvoda v občini namenjeno za izvajanje obsežnih investicij; od tega pa kar 68 odstotkov sredstev za gospodarske naložbe. Zato bo teba, kot so menili, bolj konkretno opredeliti investicije na področju gospodarske dejavnosti. Spravili pa so se, ali bo ob zaostrenih pogojih gospodarjenja možno razporediti za razširjeno reprodukcijo 7,6 milijarde dinarjev, pa tudi izvozne načrte bo težje uresničiti. Iz razprave na seji predsedstva OK SZDL v Murski Soboti je moč povzeti, da predvidevanja v planskem dokumentu uskladijo z dejanskimi možnostmi murskosoboškega gospodarstva.

M. Jerše

PROSTORSKI PLAN NA REŠETU

Osnutek prostorskega vidika družbenega plana občine Murska Sobota, ki so ga pripravili zaposleni na Zavodu za ekonomiko in urbanizem, vsebuje veliko variantnih predlogov in je kot tak nekoliko nedorečen.

Posebej v tistem delu, ki se nanaša na oskrbo s pitno vodo, kanalizacijo ter posege v kmetijski in gozdni prostor. Prav o tem pa je bilo največ besed na zadnji seji koordinacijskega odbora za varstvo okolja pri občinski konferenci SZDL.

Posebej je bilo izpostavljeno

no vprašanje nadaljnje oskrbe s pitno vodo, ki je pri nas sicer ne primanjkuje, da pa vprašljivo, če je v bodoče umestno iskati osrednji vodni vir za mesto in občino Murska Sobota pri Krogu. Tam je namreč že locirano odlagališče, katerega kapacitete pa bodo na podlagi raziskav zadostovale le do leta 1985. Centralna deponija južno od pomurskega središča meri 3 hektarje, od katerih sta dve tretjini že zasipani. V bližini pa je tudi reka Mura, na kateri bomo predvidoma gradili hidroelektrarne, ki bodo vplivale na

nivojska odstopanja vode, gladina podtalnice pa bo odvisna tudi od gramoznice v tem delu ravnice, kjer je navsezadnje tudi prostor za širitev razvijajočega se primestnega naselja kot je Krog.

O tem, kje bo najprimernejše mesto, bodo seveda zadnje rekli za to poklicani strokovnjaki, ki pripravljajo tudi obsežno »vodno« študijo, čeprav je ta iz finančnih razlogov bojda zastala in gre pred njenim nadaljevanjem upoštevati umestne pripombe. Mednje prav gotovo sodi tudi

ugotovitev, da bi moral dokument (v tem primeru prostorski plan) rešiti tudi vprašanje odpadkov. Doslej je bil pristop dokaj neurejen, odtoki z domačij zunaj mestnih naselij speljati kar v jarke, ki so se prav zato zamašili, veliko umazanije pa je tudi v potokih in drugih vodnih tokih pri nas.

Ne le v okviru prostorskega plana občine, ampak tudi regije bi morali rešiti problem odlaganja strupenih in drugih posebnih snovi, ki nam lahko naredijo nepopravljivo škodo.

Brigita Bavčar

NASELJE ZGORNJI PORČIČ VRH JE POLN ZANIMIVOSTI.

Šmarnica postaja slajša

Tudi mladi ljudje niso zapustili nekdanjih vinogradov in blatnih kilozovov. Popravljajo ceste, načrtujejo telefon in celo asfalt. Časi, ko so po blatnih, ilovnatih kolovozih tamkajšnjih hribov konji vlekli težke vozove, na njih pa največkrat »kolje« za vinograde, v jeseni pa grozdje in polne sode novega mošta, so že zdavnaj minili. Vinogradov je veliko manj, nekdanje lesene viničarije z znamenitimi slamnatimi strehami pa so zamenjale hišice in hiše zgrajene iz sodobnih materialov, pred njimi pa namesto vozov in konjskih vpreg kraljujejo pločevinasti ljubljenci modernih zemljanov. O viničarijah je le še nekaj sledov, namesto njih pa je vse več počitniških hišic, ki so jih zgradili potomci delavcev v nekdanjih goricah. Da za spomin ostaneta vsaj veselje in prelepo okolje...

Ko sem tistega sončnega dopoldneva ubiral prve korake v hrib, na vrhu katerega je razvlečeno naselje Zgornji Porčič—vrh, še pomislil nisem, da so se časi tako hitro spremenili. Kdo bi vedel, čemu so nekoč temu naselju porekli tudi Lačni vrh, neko nemško sestavljenko pa bi lahko prevedli tudi v nekakšen »konec ulice«. Najbrž pa so svoje k poimenovanju prispevali trdo delo in življenje tamkajšnjih ljudi v prejšnjih časih, slabe življenjske razmere in »šmarnica«, ki so je sleherno jesen iztisnili tisoč in tisoč litrov na težkih, lesenih prešah.

OSTALI SO SPOMINI...

Spomini, spomini. Ob njih pa le še malo starejših krajanov, ki so na svojih plečih doživljali njihovo trdo vsebino.

Kot stebela vinske trte so bili trdni in uporni nekdanji vinogradniki s tistih hribov in prav tako grčave njihove roke, kot je grčava samorodna šmarnica iz tistih krajev. Nevihte in slabe letine niso uničile trte in žulji od kolja in krampov niso mogli do živega ljudem, ki jim je trta pomenila življenje.

Danes je drugače, kajti mladi so odšli v šole, si pridobili poklice in se zaposlili v tovarnah, trgovinah, na poljih s sodobnimi stroji, na železnici...

Tudi Ivan Herič je doma iz tistih hribov. Kot mnogi

Predsednik KO SZDL Ivan Herič

njegovi vrstniki je nekoč odšel po učenost v svet, danes pa — bogatejši za del znanja sodobnika — skoraj vsak dan vozi veliko, močno lokomotivo. Ivan je zaposlen pri železnici. Toda domačega kraja ni pozabil.

Kot se je spreminjala železna cesta do današnje elektrificirane železnice, se je spreminjal tudi Ivanov domači kraj. Tudi nekdanje viničarsko podeželje je doživljalo preobrazbo za lepše in lažje življenje, kot je bilo nekoč. Strojevodja Ivan pa je danes tudi predsednik krajevnega organizacije SZDL.

»Še vedno je težko, toda slikovitost življenja ob nekdanjem kolovozu človeka ne pusti, da bi odšel v druge kraje. Skorajda ni domačije, na kateri ne bi bilo tako. Mladi smo res odšli v služ-

be, toda vrnili smo se nazaj in dedkom ter očetom pomagamo nadaljevati veliko delo. Moramo! Tudi nekdanje viničarske kolovoze bo nekoč prekril sodoben asfalt...«

Njegova pripoved je živa in misli v njej odločne. Kakšnih 100 domačij je na tistem vrhu. Vas je razvlečena ob cesti, kljub temu pa v prvi in zadnji hiši ob njej mislijo enako. Želja po napredku jih še bolj združuje. Krajanji plačujemo poleg 3-odstotnega občinskega še 0,5-odstotni krajevni prispevek. Čeprav na tak način ne zberemo ravno veliko denarja, pa si vendar lahko vsako leto na krajevne ceste navozimo nekaj gramoza. Tudi letos ga bomo. Seveda pa količine, ki smo jih namenili za naše ceste, letos ne bodo zadoščale, saj je naša glavna vaška

pot pošteno »zdelana«. Lani so namreč skozi naselje gradili občinski vodovod Lenart—Zgornja Ščavnica, cevi pa so položili prav pod cesto.

VODA IZ MARIBORA

Tamkajšnji krajanji bodo poslej točili vodo, ki bo po velikih ceveh pritekla celo iz vodnjakov v okolici Maribora. Že leta namreč v lenarški občini gradijo ta vodovod, njegovo omrežje pa bo razporejeno vse tja do obmejnih krajev občine v okolici Zgornje Ščavnice.

»V našem kraju bomo imeli zaenkrat okrog 20 priključkov, mariborsko vodo pa bomo najprej uporabljali tisti, ki smo neposredno ob cevovodu,« je dejal predsednik Ivan.

Še sva klepetala o vodovodu, ki je zagotovo eden največjih tovrstnih projek-

Zložene »doga« pod staro hruško so bile nekdanj pogostejše, saj jih je bilo videti skorajda pri vsaki drugi hiši. Kako tudi ne, ko so iz njih izdelane sode potrebovali veliko pogostejše kot danes.

Spomini na nekdanje dni...

tov vseh časov v teh krajih. Res je, da so prve manjše vodovode v naselju gradili že pred več kot 10 leti, toda ta, ki ga sedaj gradijo, je vendar največji.

Tudi sicer v naselju veliko gradijo. Čeprav čistih kmetov skorajda ni, le 4 domačije živijo samo od zemlje, pa rastejo novi hlevi in stanovanjske hiše.

»V zadnjih letih smo mladi gospodarji zgradili veliko novih zgradb, danes pa imamo skupno okrog 20 novogradenj, od tega 5 vikendov. Če bi se nam uresničile velike želje, ki jih imamo v zvezi s cestami, potem se nam obetajo še lepši časi. Tudi naše hribovite domačije imajo veliko možnosti za raznovrstne dejavnosti in morda bi veljalo poskusiti celo s kmečkim turizmom. Za gradnjo vikendov pa imamo tako ali tako prečudovite možnosti.«

Domačini so v glavnem polkmeti z 2 ali 5 hektarji zemlje. Vinogradov je veliko manj kot nekoč, zato pa na mešanih kmetijah ne manjka raznovrstnega sadja, krompirja, vrtnin, mesa in mleka. Tudi vina imajo še vedno vsaj za svoje potrebe, prišlekoma pa, še zlasti tistim iz mesta, ga prijazni vrhovci prav tako ne odrekajo.

ASFALT, TELEFON IN SE KAJ

»Veliko želja imamo tukajšnji krajanji, žal jih vseh ne moremo kar čez noč uresničiti. V razvojnih načr-

tih naše KS Gradišče smo zapisali med drugim tudi asfaltiranje ceste iz Gradišča v našo vas. Seveda pa je do leta 1985 še daleč in tudi 1500 metrov asfalta, ki bi ga po predvidevanjih naj dobili, nam še ne povzroča belih las. Bolj nas skrbijo »odprtine« na vaških cestah, ki so nastale zaradi gradnje vodovoda in predolge zime. Te nas bodo pošteno izmučile, preden jih bomo zakrpali z novim gramozom.«

Sicer pa si v naselju želijo tudi zvezo s svetom in če bo vse teklo po načrtih, bodo (morda) dobili tudi kakšen telefonski priključek. Vsaj enega si želijo in ga najbrž tudi bodo dobili, ko bo v Gradišču dokončana telefonska centrala. Načrtujejo tudi gradnjo še ene vodovodne povezave, prav tako pa bodo zgradili velik rezervoar za okrog 100 kubičnih metrov vode.

Ko sem se počasi spuščal v dolino in odhajal iz lepe vasi, prepolne številnih zanimivosti, sem v mislih že razvrščal slike iz življenja tamkajšnjih ljudi, ki so se mi najbolj vtisnile v spomin. Še veliko lepih stvari je, ki poleg vsega tega vlivajo voljo potomcem nekdanjih viničarjev, da vztrajno spreminjajo blatne kolovoze v lepše poti v prihodnost in žilavo ilovko v rodovitno zemljo.

Nekoč kisla šmarnica postaja sladka!

TEKST IN FOTO: JANEZ KURBUS